

A vállalkozások regionális különbségei Magyarországon

Központi
Statisztikai Hivatal

A vállalkozások regionális különbségei Magyarországon

**Győr
2008. szeptember**

**Központi
Statisztikai Hivatal**

© Központi Statisztikai Hivatal, 2008

ISBN 978-963-235-188-9 (nyomdai)

ISBN 978-963-235-189-6 (internet)

Felelős szerkesztő: Nyitrai József igazgató

További információ: Kása Katalin szerkesztő (96/502-423, katalin.kasa@ksh.hu)

Internet: <http://www.ksh.hu>

informacioszolgalat@ksh.hu

345-6789 (telefon), 3456788 (fax)

Borítóterv: Vargas Print Stúdió Kft.

Nyomdai kivitelezés: Xerox Magyarország Kft. – 2008.156

TARTALOM

Megjegyzések – Jelmagyarázat	4
Bevezetés.....	5
Összefoglaló.....	6
A vállalozási aktivitás alakulása	9
A vállalkozások nemzetgazdasági súlya és tevékenységük szerkezete.....	12
Vállalkozási formák és szervezetméret	15
Gazdálkodási formák	15
A vállalkozások nagysága	21
A vállalkozások gazdasági súlya.....	26
A kis- és középvállalkozások gazdasági szerepe.....	26
A vállalkozások teljesítménye	26
Beruházások	28
Foglalkoztatás	31
A nagyvállalatok gazdasági szerepe	34
A vállalkozások teljesítménye	34
Beruházások	35
Foglalkoztatás	37
Külföldi érdekeltségű vállalkozások.....	40
Külföldi tőke Magyarországon	40
A külföldi érdekeltségű vállalkozások száma és tőkéje	41
A külföldi érdekeltségű vállalkozások foglalkoztatásban betöltött szerepe	50
Táblázatok.....	51
Módszertani megjegyzések.....	70
Függelék.....	72

MEGJEGYZÉSEK

Az adatokat a 2007. január 1-jei közigazgatási beosztásnak megfelelően közöljük.

A százalék- és viszonyszámok számítása kerekítés nélküli adatokból történt.

Az adatok és a megoszlási viszonyszámok kerekítése egyedileg történt, ezért a részadatok összegei eltér(het)nek az összesen-adatoktól.

Az egyes táblákra vonatkozó megjegyzések a táblák alján találhatóak.

Az adatokat a vállalkozások székhelye szerint közöljük.

JELMAGYARÁZAT

- = A megfigyelt statisztikai jelenség nem fordult elő.
- .. = Az adat nem ismeretes.
- 0; 0,0 = A mutató értéke olyan kicsi, hogy kerekítve zérust ad.
- X = A mutató nem értelmezhető.

BEVEZETÉS

A gazdasági tevékenység döntően vállalkozásokba szerveződve folyik. A szektor alapvető szerepet tölt be a gazdasági folyamatokban és az értéktermelésben, tevékenysége befolyásolja a hazai gazdaság fejlődését, ugyanis a bruttó hozzáadott érték meghatározó részét produkálja. Szerkezete összetett, az ország térségei között gazdasági áganként és a foglalkoztatott létszám nagysága alapján jelentős különbségek figyelhetők meg, melyek hatással vannak a teljesítmény alakulására is.

Az általunk vizsgált 2003 és 2007 közötti időszakban a vállalkozások számát, struktúráját több tényező is befolyásolta. A társas vállalkozások alapítása egyre nagyobb lendületet vett, eközben az egyéniiek tekintetében mind növekedés, mind csökkenés megfigyelhető. A változások az ország egyes térségeiben eltérően érvényesültek, módosítva a vállalkozások szerkezetét, elhelyezkedését.

Kiadványunkban bemutatjuk a vállalkozási formák, illetve a szervezetméret területi különbségeit, az elmúlt öt évben bekövetkezett változásokat. A vállalkozások között a kis- és középvállalkozásokat, valamint a nagyvállalatokat megkülönböztetve vizsgáltuk gazdasági szerepüket az elért teljesítmény, a megvalósult beruházások, valamint a foglalkoztatás figyelembevételével. Az ország gazdaságában a külföldi érdekeltségű vállalkozások is fontos szerepet töltenek be, ezért külön fejezetet szenteltünk a külhoni befektetések területi és nemzetgazdasági eloszlásának.

ÖSSZEFOGLALÓ

2003 és 2007 között a vállalkozások száma összességében növekedett, a gyarapodás azonban csak a társas formában bejegyzettek esetében volt folyamatos, ezáltal részesedésük nőtt az egyéniek rovására. A vállalkozások gazdasági forma szerinti összetételét jogszabályi változások is befolyásolták. A gazdasági szervezetekről szóló törvény a jogi személyiségű vállalkozások alapító tőkéjét a korábbinál jóval kisebb összegekben határozta meg, melynek hatása elsősorban a korlátolt felelősségű társaságok számának jelentős gyarapodásában figyelhető meg, de a részvénytársaságoké is számottevően nőtt. Az egyéni vállalkozások állománya az elmúlt években hullámzóan alakult, növekedésük 2004-ben megállt, az ezt követő két esztendőben pedig évről-évre kevesebbet regisztráltak. Változás 2007-ben következett be, amikor az áfa-törvény módosulása következtében megugrott a számuk. (2008. január elsejét követően a mezőgazdasági őstermelők számára kötelezővé vált az adószám kiváltása.) Ez utóbbi folyamat elsősorban a kedvezőbb mezőgazdasági termelési feltételekkel rendelkező régiókban, úgy mint Észak- és Dél-Alföldön, valamint Dél-Dunántúlon szembetűnő.

A rendszerváltást követően átalakult vállalati méretstruktúra napjainkban is jellemző: korábban az állami tulajdon túlnyomó része nagyvállalatokban összpontosult, melyek a privatizációval, valamint a piaci változások hatására felbomlottak, illetve megszűntek. Helyüket részben multinacionális, részben újonnan alakult vállalatok vették át. A hazai új vállalkozás-alapítások viszont zömében kisvállalkozásokat hoztak létre. Mindezek a folyamatok a kis- és középvállalkozások súlyának növekedését eredményezték. 2007. év végén a szervezetek túlnyomó része 250 főnél kevesebb dolgozóval végezte tevékenységét, az ennél nagyobbak száma mindössze 900 volt.

Ez utóbbiak döntő része (több mint negyztizede) Közép-Magyarországon, ezen belül is a fővárosban koncentrálódott, mely arány az elmúlt öt évben az ország többi térségének rovására még növekedett is. Abszolút számban mérve emellett legtöbbjüket Közép- és Nyugat-Dunántúlon találjuk, összefüggésben a kedvezőbb infrastrukturális és gazdasági feltételekkel, valamint a külföldi tőke intenzívebb jelenlétével. Az ezer főnél nagyobb létszámú szervezeteknél számottevő területi különbségek figyelhetők meg, ugyanis az összes ilyen vállalkozás negyötöde e három régióban volt bejegyezve. Közülük az ország középső térsége növelte részesedését, az elmúlt év végén a legalább ezer főt foglalkoztató vállalkozások 54,7%-ának itt volt a székhelye, amely öt esztendővel korábban nem érte el az 50%-ot.

Az ország központi régiójának meghatározó volta a kis- és középvállalkozások (KKV) tekintetében is megfigyelhető, de a túlsúly jóval kisebb az előzőnél. A legfeljebb 250 fős létszámú szervezetek negyztizedét regisztrálták Közép-Magyarországon, amely hányad az egyéni vállalkozások körében háromtized, a társas formában bejegyzettekénél 52,9%. A KKV-k (ezen belül is elsősorban az egyéni vállalkozások) esetében az ország alföldi térségeinek részesedése nagyobb az átlagnál, melyet a népességre vetített mutatószám is tükröz: a legtöbb egyéni vállalkozást ugyanis a Dél-Alföldön regisztrálták ezer lakosonként. A 250 főnél kisebb létszámú társas vállalkozások tekintetében már eltérő a kép, Közép-Magyarországon Budapest központi szerepéből eredően a mutató megközelítette a százat. A régiók sorrendjében a központi területet a dunántúli térségek követik, a rangsort pedig a két alföldi, valamint Észak-Magyarország zárja.

A szervezetek gazdaságban betöltött szerepét vizsgálhatjuk a foglalkoztatás, a beruházások, valamint a teljesítmény figyelembevételével. 2007-ben Magyarországon a vállalkozásoknál több mint 1,9 millió munkavállaló állt alkalmazásban, mely az összes foglalkoztatott héttizedét jelentette. Az öt évvel korábbihoz viszonyítva a létszám országos átlagban kismértékben bővült, a változás iránya és mértéke azonban régióként jelentősen különbözött. A legnagyobb, majd 10%-os növekedés a közép-dunántúli vállalkozásokat jellemezte, emellett a legtöbb foglalkoztatottat regisztráló Közép-Magyarországi szervezeteknél 6,1%-os, az észak-magyarországiaknál és a dél-alföldiekéknél pedig 1-1%-os bővülés következett be, miközben a többi régióban csökkenés történt.

Nagyságkategória alapján vizsgálódva megfigyelhető, hogy a KKV-k növelték létszámukat, ezzel szemben a 250 főnél nagyobb vállalkozásoknál Közép-Magyarország és Közép-Dunántúl kivételével kevesebben álltak alkalmazásban az öt évvel korábbinál. Ezzel párhuzamosan a foglalkoztatásban betöltött szerepük is csökkent, 2007-ben a munkavállalók kevesebb mint négytizedének adtak munkát, annak ellenére, hogy a nettó árbevételből közel 50%-os arányban részesedtek. Az egyes régiók közül a nagyvállalatoknál dolgozók száma Közép-Dunántúlon és Közép-Magyarországon a legmagasabb, ahol a szervezetek előfordulása is gyakoribb. A másik szélsőértéket a kisebb külföldi befektetett tőkét realizáló alföldi térségek, valamint Dél-Dunántúl jelenti.

A vállalkozások teljesítményét jelző nettó árbevétel erőteljesen függ a vállalkozás méretétől, valamint a gazdasági ágazat helyzetétől. A legalább 5 főt foglalkoztató szervezetek éves árbevételének felét a nagyvállalatok realizálták, ezen belül is az ezer főnél nagyobb létszámúak részesedése meghaladta a háromtizedet. Az ország régiói között a 250 főnél több alkalmazottal tevékenykedő vállalkozások szerepe a Közép-Dunántúlon, a Nyugat-Dunántúlon és Észak-Magyarországon kiemelkedő. E körben Közép-Magyarország kivételével – ahol a szolgáltatások dominálnak – mindenütt túlnyomórészt ipari értékesítésből származnak a bevételek. Emellett a kereskedelem, javítás, valamint a szállítás, raktározás, posta, távközlés aránya számottevő. A kis- és középvállalkozások körében eltérő az összetétel, az árbevétel legnagyobb hányadát Közép-Dunántúl és Észak-Magyarország kivételével minden térségben a kereskedelem, javítás ágazat realizálja, mely után a második legnagyobb teljesítménnyel az ipar rendelkezik.

Összességében 2007-ben a vállalkozások eredményének legnagyobb részét az iparban bejegyzett ezer főnél nagyobb szervezetek, illetve a kereskedelemben tevékenykedő kis- és középvállalkozások adták, arányuk egyaránt megközelítette az egynegyedét. Területileg vizsgálva megállapítható, hogy a közép- és nyugat-dunántúli régiókban a vállalkozások magasabb teljesítménye mögött az iparban, ezen belül is a feldolgozóiparban tevékenykedő jelentős részben külföldi tőkével működő nagyvállalatok jelenléte áll. A nettó árbevétel gazdasági ágazat szerinti megoszlásában Közép-Magyarország kivételével – ahol fordított sorrend figyelhető meg – minden régióban az ipar hányada a legnagyobb a kereskedelem, javítást megelőzve.

A vállalkozások által megvalósított beruházások területi eloszlása a szervezetek számának arányához hasonlóan alakult. 2003 és 2007 között a fejlesztések több mint felét közép-magyarországi cégek eszközölték, melyet Közép- és Nyugat-Dunántúl követett a sorban. Arányaiban a legkevesebb beruházást a dél-dunántúli vállalkozások valósították meg. Az egy főre jutó értékekben hasonlóan markáns különbségek figyelhetők meg a régiók között. A vizsgált öt évben egy lakosra évi átlagban 244 ezer forint beruházási teljesítmény jutott, melynek a közép-magyarországi érték 1,9-szeresét tette ki. Emellett átlag feletti és ahhoz közeli mutatóval Közép-Dunántúl, illetve Nyugat-Dunántúl rendelkezett, a többi térség azonban jelentősen elmaradt attól.

2003-2007 között országosan közel ugyanakkora összeget fordítottak fejlesztésekre az ipari és a szolgáltatási szektorban bejegyzett szervezetek, együttes hányaduk meghaladta 90%-ot. A szolgáltatási ágakban a központi régió dominanciája kiemelkedő, közel nyolctizedes. Ezzel szemben az ipari fejlesztésekben már korántsem ekkora a térség súlya, ugyanis az ország legiparosodottabb területei, Közép-Dunántúl, Nyugat-Dunántúl és Észak-Magyarország az ágazat beruházásainak mintegy felét kötötték le. A mezőgazdaságban történt fejlesztések legnagyobb része a természeti adottságokhoz igazodva a két alföldi régióban jegyezhető.

A vállalkozások létszáma alapján a kis- és középvállalkozások, valamint a nagyvállalatok befektetései közel 50-50%-os arányt képviseltek. Mindkét kategóriában a központi térség erőteljes túlsúlya a jellemző, a befektetések több mint felét ezek a szervezetek valósították meg. A KKV-k körében emellett Közép-Dunántúl, valamint az Alföld képviselte a legnagyobb hányadot, a nagyvállalatoknál azonban Közép- és Nyugat-Dunántúl súlya jóval nagyobb.

A külföldi működő tőke beáramlása döntően befolyásolhatja egy-egy térség fejlődését. Országon belüli eloszlása számottevő különbségeket mutat: a tízezer lakosra jutó külföldi érdekeltségű vállalkozások száma a főváros központi szerepéből adódóan Közép-Magyarországon a legnagyobb, melyet Nyugat-Dunántúl és Közép-Dunántúl követ a régiók sorában. A befektetett külföldi tőkében is hasonló nagyságrendű eltérések figyelhetők meg, állományának mintegy kilenctizede e három térségben koncentrálódik.

Az egyes gazdasági ágak közül a külföldi befektetések legnagyobb része a feldolgozóiparban működik, melyet az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás, valamint a kereskedelem, javítás követ. 2006-ban három ágazat együttes hányada az összes külföldi investíció közel háromnegyedét adta. A régiók közül Közép-Magyarországon a külföldi érdekeltség zöme a szolgáltatási ágazatok vállalkozásait gyarapítja, közel háromtizede az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatásban, több mint egyötöde a kereskedelem, javításban működik. Az ország többi területén az ipar, ezen belül is a feldolgozóipar erőteljes dominanciája érvényesül, a dunántúli régiókban és az Észak-Alföldön a befektetett külföldi tőke 80-90%-a ez utóbbi gazdasági ág vállalkozásainál található. Észak-Magyarországon és Dél-Alföldön a feldolgozóipar mellett az átlagosnál jóval nagyobb hányadot képvisel az elmúlt években jelentős szervezeti átalakuláson keresztül villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás ágazat is, előbbi térségben a határon túlról befektetett összegek egynegyedét, utóbbiban több mint négytizedét kötötte le.

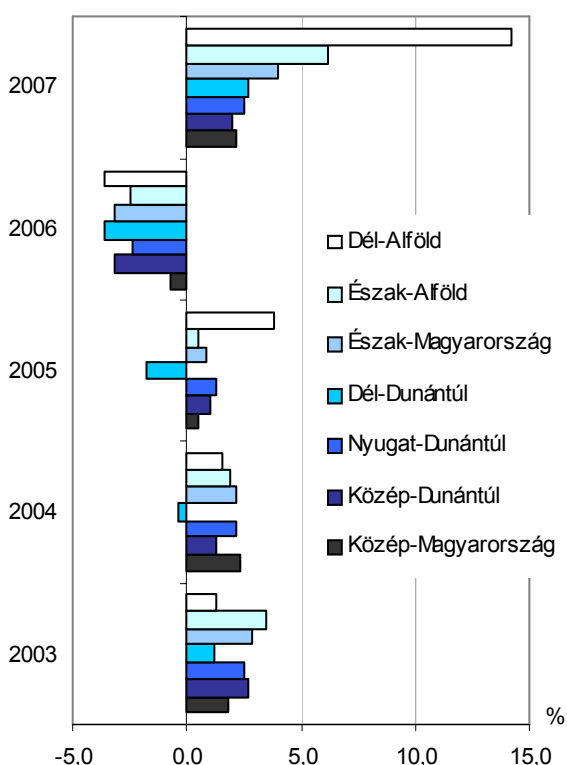
Az országban működő külföldi tőke teljes állományát tekintve a legnagyobb befektetések a közép-magyarországi ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás területén bejegyzett vállalkozásokban mérhetők, és ehhez közeli összeget képviselnek a kereskedelem, javításban tevékenykedők is. Hasonló nagyságrendű külföldi tőkét mondhatnak magukénak a közép-magyarországi, valamint közép- és nyugat-dunántúli feldolgozóipari szervezetek, az összes befektetés egy-egy tizede pedig a közép-magyarországi pénzügyi közvetítés és a szállítás, raktározás, posta, távközlés ágazatban működött. A felsorolt térségek ágazatai együttesen a Magyarországon működő külföldi tőke 82,3%-át adták.

A VÁLLALKOZÁSI AKTIVITÁS ALAKULÁSA

2007. év végén 1 234 ezer vállalkozást tartottak nyilván Magyarországon. Az elmúlt öt évben 2006 kivételével évről évre nőtt a szervezetek száma, összességében 4,8%-kal. A növekedés üteme azonban mérséklődött a vizsgált időszakban, melynek háttérében az egyéni vállalkozások alapítási kedvének csökkenése, illetve megszűnésük húzódik meg. Míg a társas vállalkozások száma öt év alatt 15,4%-kal emelkedett, a szervezetek nagyobb részét (57,0%-át) kitevő egyéniéek 2,0%-kal csökkent. Ezt a folyamatot ellensúlyozta, hogy az őstermelők számára 2008. január 1-jétől kötelezően előírták az adószám kiváltását, melynek hatása már az elmúlt év végén érezhető volt. Ennek ellenére az időszak alatti folyamatok eredményeképp megállapítható, hogy a társas vállalkozások részaránya fokozatosan emelkedik az egyéniéekével szemben: 2003-ban nem érte el a négytizedet, az elmúlt év végén 43,0% volt.

A vállalkozások legtöbbször Közép-Magyarországon volt bejegyezve, amely a főváros vezető szerepének tudható be. A két alföldi régió részesedése egyaránt 10% feletti, melyet a közép- és nyugat-dunántúli térség követ egyenként egytizedes, illetve a dél-dunántúli és az észak-magyarországi régió ugyancsak 8–9%-os hányaddal.

A vállalkozások számának alakulása az előző évhez viszonyítva

Az ország egyes területei közül a legnagyobb szervezetszám-emelkedést az Alföldön, azon belül is a déli részén regisztrálták. Ennek oka elsősorban a már említett áfa törvény változásban keresendő, melynek hatására az utóbbi évben a Dél-Alföldön egyötöddel bővült az egyéni vállalkozók köre, hiszen itt jelentősebbnek mondható az agrárszektor gazdasági súlya. Öt év távlatában 16,1%-kal nőtt a vállalkozások száma, míg az Alföld északi felén 6,0%-kal. A régiók sorrendiségében Közép-Magyarországon 4,4%-os, a Nyugat-Dunántúlon és Észak-Magyarországon 3,7, illetve 3,8%-os, Közép-Dunántúlon 1,1%-os növekedés, Dél-Dunántúlon pedig 3,0%-os csökkenés történt. Míg az Alföldön az egyéni gazdálkodási forma elterjedtsége következtében, a központi, a dunántúli és az észak-magyarországi térségben a társas vállalkozási forma nagyobb súlya és dinamizmusa miatt nőtt a szervezetszám. Ez utóbbi régiókra jellemző a munkaerő- és tőkeigényesebb termelő és szolgáltató

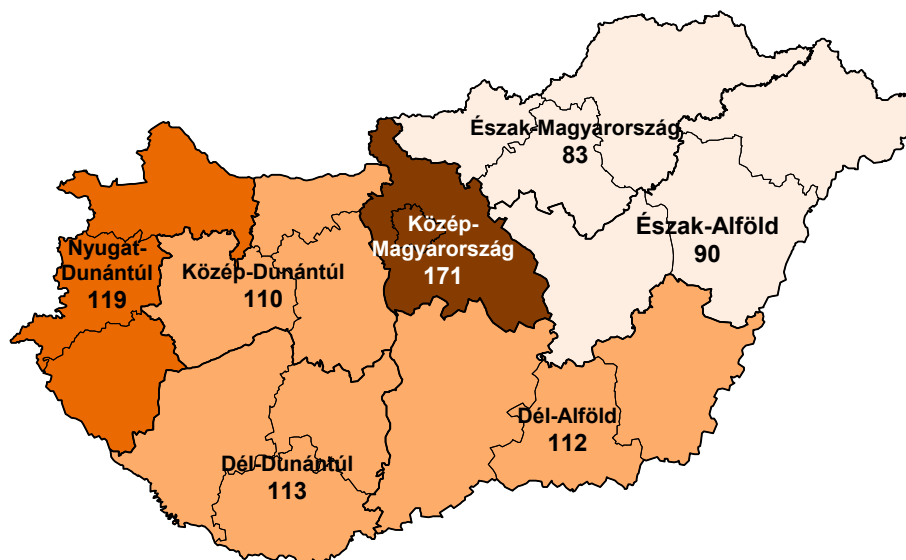
tevékenységeket folytató nagyobb szervezetméretet megkövetelő cégek megtelepedése, működése. Itt fontos megjegyezni, hogy a nyugat-dunántúli és az észak-magyarországi

vállalkozások számának kedvező alakulásában a társas formában működők nagy mértékű terjedése és az egyéniek kismértékű fogyása is szerepet játszott.

A megyék közül a legnagyobb mértékű szervezetszám-bővülés Bács-Kiskunban, Békésben, Csongrádban, valamint Szabolcs-Szatmár-Beregben történt, melyet a magánvállalkozások 2007. évi kiemelkedő gyarapodása eredményezett. A társas vállalkozások lendületes alapítási kedvének köszönhetően Pest, Komárom-Esztergom, Győr-Moson-Sopron és Vas megyében volt jelentős a növekedés. Emellett Heves és Hajdú-Bihar megyében jegyezték be jóval több – elsősorban társas – vállalkozást, mint öt évvel korábban. A legkedvezőtlenebb helyzetben lévő Dél-Dunántúlon az egyéni vállalkozások számának 8,8%-os csökkenését nem tudta kompenzálni a társas vállalkozások 11,0%-os bővülése. Legdrasztikusabban, 15,4%-kal Somogyban csökkent számuk, mely összességében egytizedes visszaesést eredményezett.

A vállalalkozási aktivitást vizsgálva 2007-ben Magyarországon 1000 lakosra 123 vállalkozás jutott. Ez az arányszám Közép-Magyarországon kiemelkedő (171), a már említett fővárosi vezető gazdasági szerepkörből adódóan, mely a magas népességkoncentráció ellenére is megmutatkozik. A viszonyszám élénk vállalalkozási tevékenységre utal a Nyugat-Dunántúlon (119), de a Dél-Dunántúlon, Dél-Alföldön és Közép-Dunántúlon is. A mutató Észak-Alföldön és Észak-Magyarországon kedvezőtlenül alakult, ahol 90, illetve 83 vállalkozást regisztráltak ezer lakosonként. Országos átlag feletti érték az egyes régiókon belül Zala (127) és Csongrád (125) megyét jellemezte, de magas (113–119 közötti) volt Veszprémben, Győr-Moson-Sopronban, Baranyában, Somogyban és Bács-Kiskunban is.

1000 lakosra jutó vállalkozások száma, 2007

2003–2007 között országosan 6-tal nőtt az aktivitási hányados értéke. A szervezetek számának megugrásával összhangban a Dél-Alföldön a fajlagos mutató 17-tel növekedett. Eközben az Észak-Alföldön 7, Észak-Magyarországon 6, Nyugat-Dunántúlon pedig 5 vállalkozással számláltak többet 1000 lakosonként, mint 2003-ban. A Budapestet is magába foglaló központi térségben 3-mal, Közép-Dunántúlon 2-vel többet, a Dél-Dunántúlon azonban 1-gyel kevesebbet regisztráltak az elmúlt év végén. A dél-alföldi és az észak-

magyarországi megyék mellett Komárom-Esztergom, Győr-Moson-Sopron, Vas, Hajdú-Bihar, valamint Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében nőtt nagyobb mértékben a jelzőszám.

A vállalkozói aktivitást tovább taglalva Magyarországon az elmúlt évben ezer lakosonként 70 egyéni és 53 társas vállalkozást regisztráltak. Közép-Magyarországon kiugróan magas, 97 társas gazdálkodási formában működő jutott 1000 lakosra. Ez az érték a dunántúli régiókban 38–41 között szóródott, a többi térségben pedig 30–34 között. Különösen magas szám a megyék közül Baranyát (45), Győr-Moson-Sopront (44), Komárom-Esztergomot (43) jellemezte, a legalacsonyabb pedig Békést (24) és Nógrádot (25).

Az egyéni vállalkozások lakónépessegre vetített mutatója a Dél-Alföldön alakult a legkedvezőbbben, ahol 79-et ért el. Nyugat- és Dél-Dunántúlon ehhez közeli értéket kaptunk. Az ország középső régióiban 70–74 cég volt magánkézben ezer lakosonként, az északi részein pedig 53–59. Különösen magas koncentrációjuk Csongrád, Zala, valamint Somogy megyében volt érzékelhető, mely a mezőgazdasági tevékenység erőteljességére utal.

A vállalkozás-sűrűséget tekintve az elmúlt év végén országosan 13 szervezet jutott 1 km²-re. Míg Közép-Magyarországon 71 vállalkozást tartottak nyilván négyzetkilométerenként, Közép-Dunántúlon 11-et, Nyugat-Dunántúlon 10-et, a többi régióban pedig átlagosan 8-at. A viszonyszám a megyék közül Pest és Komárom-Esztergomban volt átlag feletti, s Győr-Moson-Sopronban, Csongrádban közelítette meg azt. A mutató értékében csupán Közép-Magyarországon következett be jelentősebb változás, ahol öt év alatt 3-mal nőtt az 1km²-re jutó vállalkozások száma.

Gazdálkodási forma szerint országosan átlagosan 6 társas és 8 egyéni vállalkozás jutott 1 km²-re. Közép-Magyarországon ezek az arányok, 41, illetve 31 voltak. A társas vállalkozások mutatója Közép- és Nyugat-Dunántúlon (4), azon belül is Komárom-Esztergomban (6) és Győr-Moson-Sopronban (5) alakult előnyösebben. Az egyéni arányszáma szintén a Dunántúlon (7) és a Dél-Alföldön (6) volt kedvezőbb, különösen Komárom-Esztergom és Csongrád megyékben (9).

Összegzésül elmondható, hogy a központi régió szerepköre mutatóiban jól tükröződik, mely erőteljesen befolyásolja az országos jelzőszámokat. Az átlagos jellemzőktől való eltérés vizsgálatok a dunántúli térségek bizonyultak kedvezőbb helyzetűnek szemben az alföldi és az északi régiókkal. A fajlagos mutatók alapján az élen álló Közép-Magyarországot Nyugat-, Dél- majd Közép-Dunántúl követi. Az alföldi területek közül a déli rész van előnyösebb helyzetben, az utolsó helyen pedig Észak-Magyarország áll.

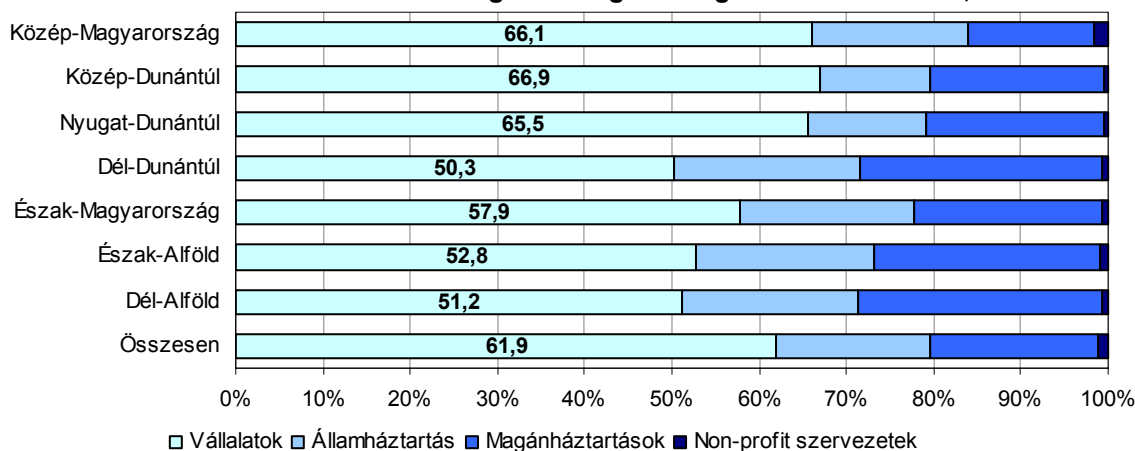
A vállalkozások koncentrációja, s számuk alakulása azonban eltérő képet mutat. A két alföldi régióban ugyanis magasabb a magánvállalkozások száma és aránya, mely az utóbbi évben még inkább növekedett, ugyanis a helyi mezőgazdasági adottságoknak megfelelően az őstermelők kötelező adószám kiváltása kiváltképp éreztette hatását. Az infrastrukturális szempontból hátrányos helyzetben (autópálya hiánya) lévő Dél-Dunántúlon szintén az egyéni vállalkozók nagyobb súlya érzékelhető, hiszen tőkevonzó képessége kicsi, nagyobb méretű, multinacionális vállalatok nem telepednek meg. Itt azonban az Alfölddel ellentétben a magáncégek száma évről-évre nagymértékben fogyott, s az időszak végi emelkedése is jóval átlag alatti volt.

A VÁLLALKOZÁSOK NEMZETGAZDASÁGI SÚLYA ÉS TEVÉKENYSÉGÜK SZERKEZETE

A vállalati szektor meghatározó szerepet tölt be a gazdasági folyamatokban és az értéktermelésben. A jelenleg rendelkezésre álló legfrissebb adatok alapján Magyarországon 2006-ban képződött 20 540 milliárd forintnyi bruttó hazai termék (GDP) 61,9%-át vállalkozások (ide értve a pénzügyi tevékenységet folytatókat is) termelték meg. A nyereségérdekeltségű gazdasági szervezetek GDP előállításában betöltött súlya 1996 óta összességében 4,3 százalékponttal emelkedett. Ezen belül részesedésük az időszak első felében bővült erőteljesebben, 2000 óta a szektor ugyanis mindössze 0,2 százalékponttal növelte arányát. Ezzel párhuzamosan mérséklődött a magánháztartások és az államháztartás szerepe a gazdasági teljesítmény létrehozásában.

Az egyes régiókban 2006-ban a vállalkozások eltérő mértékben járultak hozzá a bruttó hazai termékhez. Megállapítható, hogy a fejlettebb térségekben nagyobb volt a jelentőségük a GDP előállításában, mint a hátrányosabb helyzetűekben. Közép-Magyarországon, Nyugat-Dunántúlon és a Közép-Dunántúlon a nyereségérdekeltségű szervezetek a gazdasági teljesítmény kétharmadát produkálták. Ezek a térségek vonzották a legtöbb befektetőt és nemzetközi tőkét. A Dél-Dunántúlon és az Alföldön ugyanakkor a regionális GDP alig több mint a felét termelték meg a vállalkozások.

A bruttó hozzáadott érték megoszlása gazdasági szektorok szerint, 2006

Magyarországon 2006-ban a vállalkozások által létrehozott hozzáadott érték felét a fővárosban és Pest megyében nyilvántartottak állították elő. Ezen belül is kiemelkedtek a Budapesten bejegyzett cégek, mivel az országosnak a négytizedét produkálták. A főváros mellett csak a másik két legfejlettebb régió (Közép-, illetve a Nyugat-Dunántúl) vállalkozásai járultak hozzá nagyobb mértékben az országos teljesítményhez. A legkisebb arányban a dél-dunántúli nyereségérdekeltségű szervezetek működtek közre a vállalati GDP megtermelésében.

2006-ban a vállalkozások által létrehozott hozzáadott érték egy lakosra vetített nagysága Magyarországon 1,3 milliárd forintot tett ki, amely 78,3%-kal haladta meg a 2000. évit. A mutató nagysága, akárcsak az ezredfordulón, úgy 2006-ban is Közép-Magyarországon érte el a legmagasabb szintet, az Észak-Alföldön pedig a legalacsonyabbat.

A vállalkozások által előállított bruttó hazai termék megoszlása, az arányok változása, valamint a régiók helyezése az egy lakosra jutó GDP alapján, 2006

Régió	Megoszlás, %	Változás 2000-hez képest, százalékpont	A régió helyezése az egy lakosra jutó, vállalkozások által előállított bruttó hazai termék alapján
Közép-Magyarország	50,5	4,4	1.
Közép-Dunántúl	10,8	-1,4	3.
Nyugat-Dunántúl	10,5	-1,4	2.
Dél-Dunántúl	5,3	-1,0	5.
Észak-Magyarország	7,5	-0,1	4.
Észak-Alföld	8,2	0,1	7.
Dél-Alföld	7,3	-0,5	6.
Összesen	100,0	x	x

A vállalati hozzáadott érték fajlagos nagysága 2000 és 2006 között az ország középső régiójában gyarapodott a legnagyobb mértékben, közel kétszeresére. Ebből adódóan tovább nőtt a legmagasabb és a legalacsonyabb regionális érték közötti különbség: 2000-ben 3,1-szeres, 2006-ban viszont már 3,3-szeres jelentkezett. A mutató nagysága a vizsgált időszakban országos átlagot meghaladóan emelkedett Közép-Magyarországon, továbbá az észak-magyarországi és az észak-alföldi régióban. A növekedés üteme a Dél-Dunántúlon volt a legkisebb, alig több mint ötven százalék.

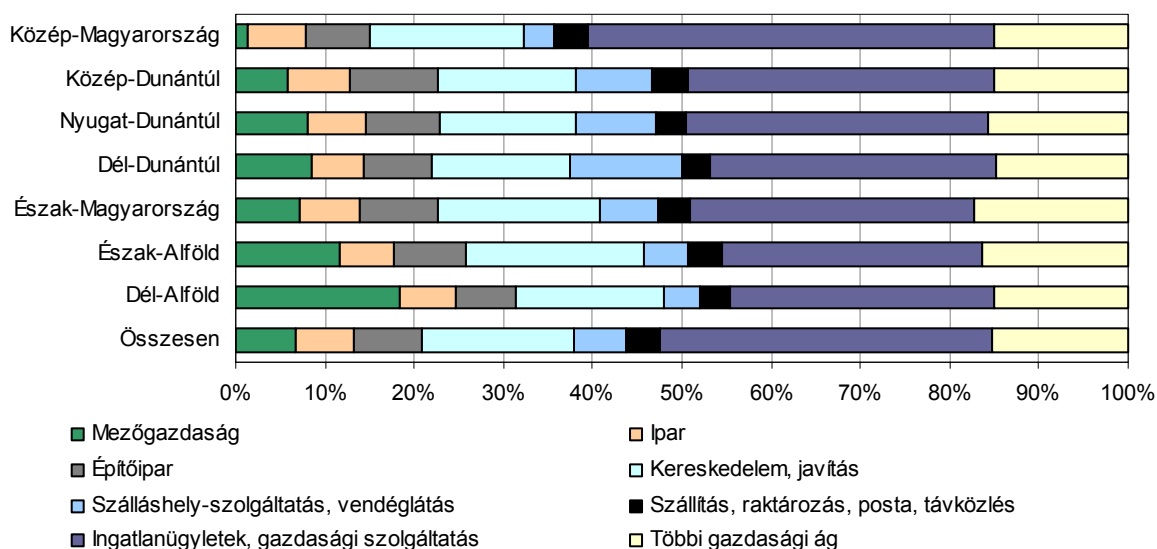
A vállalkozások tevékenységi struktúrája az elmúlt években gyökeresen átfurmálódott. A változás elsősorban a különféle szolgáltatásokat nyújtók számának és arányának látványos elöretörésében mutatkozott meg. Magyarországon 2007 végén a nyilvántartott nyereségérdekeltségű szervezetek 79,1%-a főtevékenysége alapján a tercier szektorba sorolódott. A legnagyobb arányban a gazdaságilag legfejlettebb közép-magyarországi régióban, valamint a Balaton vonzásának köszönhetően a Dél-Dunántúlon fordultak elő, az Alföldön ezzel szemben ritkábban találkozhattunk velük. A szolgáltatási ágak értéktermelésben betöltött szerepe egyre fontosabb. A közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás gazdasági ágat nem számítva valamennyi régióban e szektor állította elő a bruttó hozzáadott érték több mint felét, bár ennek aránya sehol nem érte el ezen vállalkozások szervezeti struktúrában képviselt súlyát.

Országosan a szolgáltatási főtevékenységgel rendelkező vállalkozások 84,5%-a valamilyen gazdasági szolgáltatás nyújtására szakosodott. Részesedésük nem mutatott lényeges különbséget a régiók között, a legalacsonyabb észak-alföldi (82,8%) és a legmagasabb közép-magyarországi és dél-dunántúli arány (85,4%) között mindössze 2,6 százalékpontnyi eltérés jelentkezett. Az üzleti szolgáltatások közül az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatások voltak a legnépszerűbbek, átlagosan a vállalkozások 37,3%-a folytatott ilyen tevékenységet. Egyedül a fővárost magában foglaló közép-magyarországi régióban fordultak elő ennél gyakrabban, ahol 45,6%-ot képviseltek. A két alföldi térségben a nyereségérdekeltségű szervezetek egyaránt háromtizede tartozott ebbe a gazdasági ágba. Kereskedelmi, javítási feladatokat országosan 17,0%-uk végzett, ugyanakkor a tevékenységi szerkezetben betöltött súlyuk inkább a Dunától keletre, Észak-Magyarországon és Észak-Alföldön volt jelentősebb.

Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás folytatása céljából – azaz a turizmushoz kötődő tevékenységek végzése érdekében – a vállalkozások 5,8%-át alapították, amely az

idegenforgalmi adottságokkal, lehetőségekkel összefüggésben régióként más-más képet mutatott. A Balatonnak köszönhetően a Dél-Dunántúlon minden nyolcadik vállalkozás foglalkozott ezzel a tevékenységgel – ezen belül a tóval közvetlenül határos Somogy megyében majdnem minden negyedik –, de szintén a magyar tenger vonzásának, valamint a melegvízű fürdők gyakoribb előfordulásának köszönhetően a közép-dunántúli és a nyugat-dunántúli régióban is elérte részesedésük a 8,5, illetve a 8,9%-ot. A szállítás, raktározás, posta, távközlés gazdasági ágba tartozó tevékenységre a cégek és egyéni vállalkozók együttesen 3,7%-a szakosodott. Jelenlétük inkább a nagyvárosok vonzáskörzetében és a nemzetközi főközlekedési folyosók szomszédságában volt gyakoribb. A közlekedési infrastruktúra-fejlesztésekben leginkább érintett régiókban elterjedésük fokozódása várható. Az egyéb közösségi, személyi szolgáltatásokkal foglalkozók képviselték a nyereségérdekeltségű szervezetek 6,6%-át. Előfordulásuk azonban csak a három gazdaságilag legfejlettebb régióban haladta meg a 6,0%-ot.

A regisztrált vállalkozások megoszlása gazdasági ágak szerint, 2007

A termelő ágakba tartozó vállalkozások közül az agrártermelést folytatók elterjedése szoros összefüggést mutat a termőhelyi adottságokkal – különösen a mezőgazdasági területek kiterjedésével és a földek minőségével –, valamint a gazdálkodáshoz szükséges erőforrások jelenlétével. Nem véletlen tehát, hogy részesedésük a vállalkozások között az Alföldön volt a legmagasabb, azon belül is a Dél-Alföldön kiemelkedő. Itt érdemes megemlíteni azt is, hogy az utóbbi régióban tartották nyilván a primer szektorba sorolt magyarországi nyereségérdekeltségű szervezetek egyharmadát. A mezőgazdaság súlya a bruttó hozzáadott érték előállításában egyedül a Dél-Dunántúlon haladta meg a tevékenységgel rendelkező vállalkozások szervezeti struktúrában képviselt arányát.

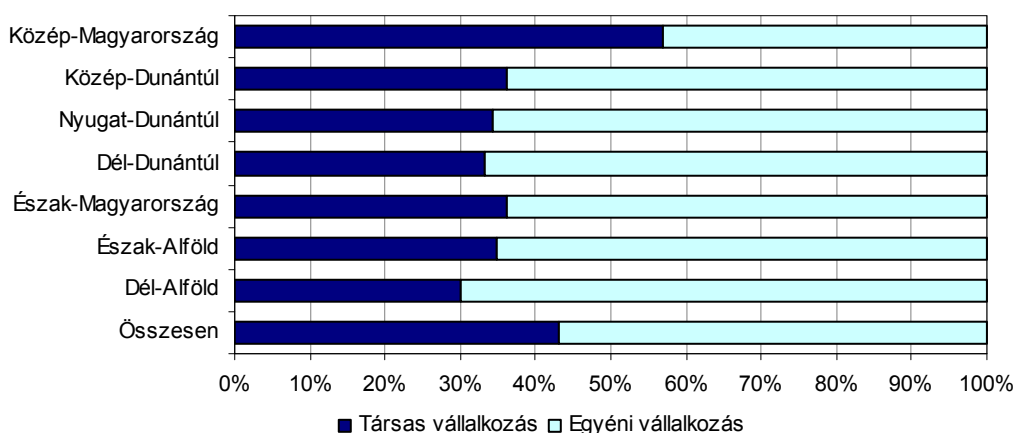
Ipari tevékenységet a cégek, egyéni vállalkozások 6-7%-a végzett, az értéktermelésben betöltött szerepük azonban ennél mindenütt fontosabb – bár térségenként különböző mértékű – volt. A legnagyobb termelékenységű ipari vállalkozások a Közép- és Nyugat-Dunántúlon hozták létre termelőbázisaikat, e régiókban több mint negyven százalékkal járultak hozzá a bruttó hozzáadott érték előállításához. Az építőipari vállalkozások mindenütt valamivel nagyobb arányban képviselték magukat, mint az ipariak, a jövedelemtermelésben betöltött súlyuk azonban sehol nem érte el a tevékenységi struktúrában betöltött részesedést.

VÁLLALKOZÁSI FORMÁK ÉS SZERVEZETMÉRET

Gazdálkodási formák

A 2007-ben az országosan regisztrált 1 millió 234 ezer vállalkozás 43%-át társas, 57%-át egyéni formában tartották nyilván, 2003-hoz képest előbbiek aránya 4 százalékponttal nőtt. A fővárost is magába foglaló Közép-Magyarország kiemelkedő gazdasági szerepe miatt a társas vállalkozások hányada az átlagot jóval meghaladó mértékű, 56,8%, míg a többi régióban 30–36% között szóródott. Az arány Közép-Dunántúlon és Észak-Magyarországon kissé magasabb, ezzel szemben a Dél-Alföldön az egyéni vállalkozások szerepe a nagyobb, az összes 70%-át adták. A vizsgált öt évben éppen a dél-alföldi régióban nőtt leginkább, 18%-kal az egyéni vállalkozások száma, emellett növekedés egyedül az Észak-Alföldön következett be. Ezt főként a térségre jellemző mezőgazdasági egyéni gazdálkodásban bekövetkezett változás befolyásolta (2008.január 1-jétől az őstermelők számára kötelezővé vált az adószám kiváltása).

A regisztrált vállalkozások számának megoszlása vállalkozási forma szerint, 2007

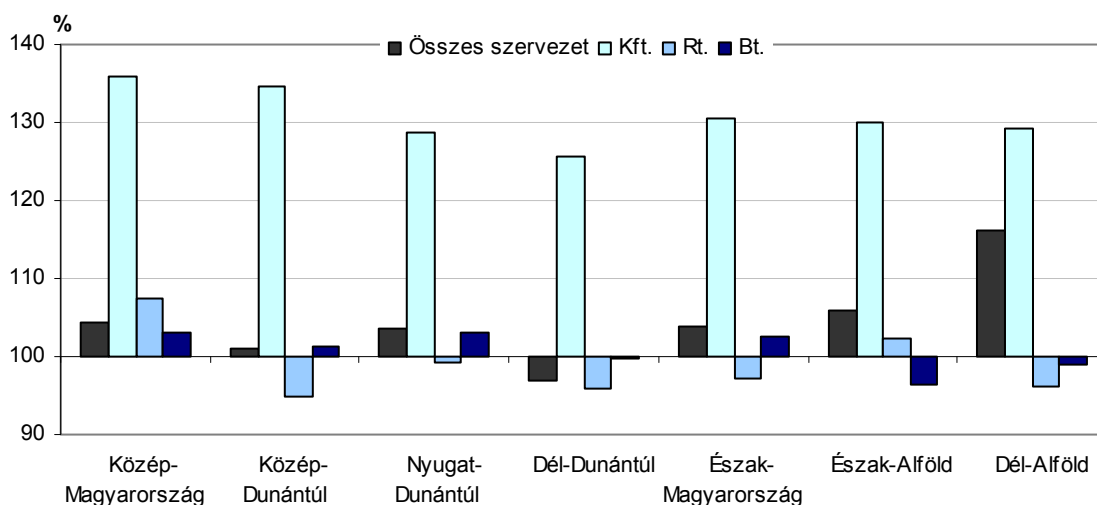

A társas vállalkozások között a korlátolt felelősségű társaságok a leggyakoribbak. Számuk intenzíven nőtt a vizsgált öt évben, 2007-ben mintegy harmadával többet regisztráltak. A növekedés főként a gazdasági szervezetekről szóló törvény változásával van összefüggésben, az alapításhoz szükséges tőke csökkenése e szervezeti forma nagyobb népszerűségét indukálta, így ma már a betéti társaságoknál is több kft. szerepel a nyilvántartásokban.

Országosan 2007-ben az összes társas vállalkozás 48,5%-át kft-ként regisztráltak, mely gazdálkodási forma Közép-Magyarország után Közép- és Nyugat-Dunántúlon volt a legelterjedtebb. Különösen Vas és Komárom-Esztergom megyében volt kedvelt, ezekben a megyékben a társas vállalkozások több mint fele ebben a formában volt bejegyezve. 2003-ban a korlátolt felelősségű társaságok aránya még csak 42% volt, mely az elmúlt öt év alatt jelentősen emelkedett a betéti társaságok rovására. 2007-ben a mintegy 257 ezer kft. 55,8%-a Közép-Magyarországon funkcionált, a többi régió részesedése 6–8% között alakult. Ezek a mutatók az öt évvel korábbihoz képest lényegében nem változtak.

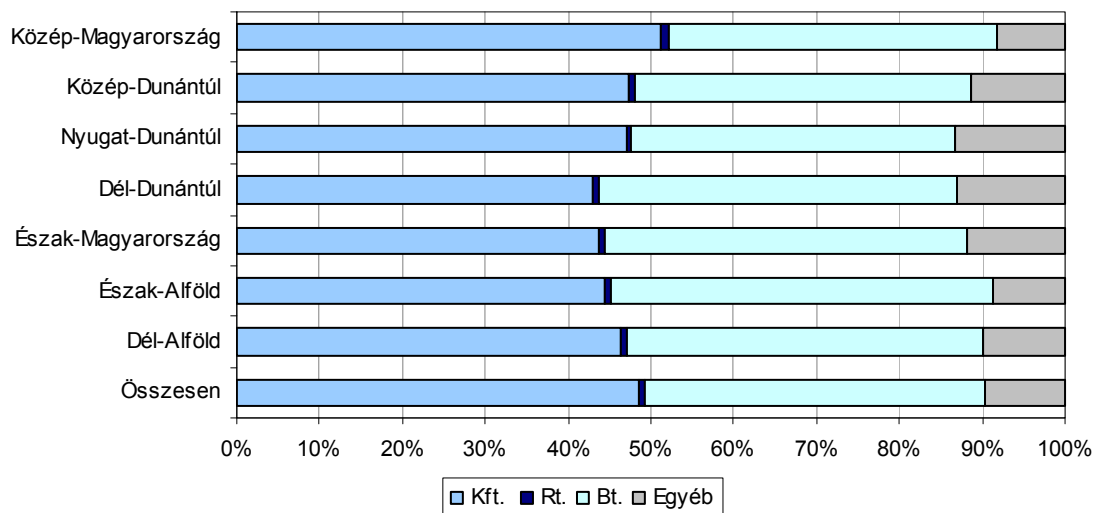

**A társas vállalkozások számának alakulása gazdálkodási formánként, 2007
2003=100,0**

Öt év alatt a részvénytársaságok száma 3,4%-kal gyarapodott, így 2007-ben 4 500-at tartottak nyilván. Ez az összes társas vállalkozás mindössze 0,8%-át tette ki, mely szorosan összefügg az alapítás szigorúbb feltételeivel, az enyhítések ellenére is nagyobb tőkeerővel, a szakképzett munkaerő meglétével és a piaci viszonyok szerepével. A korábbi gazdálkodási formához hasonlóan szintén Közép-Magyarországon volt a legnagyobb a társas vállalkozásokon belüli arányuk, egyúttal ebben a régióban koncentrált az összes Rt. 61,6%-a. A régiók közül a Dél-Alföldön hányaduk azonos volt az országossal, a többi térségben pedig annál kisebb. 2003-hoz képest az összesen belüli arányuk kissé csökkent, de a régiókénti nagyságrendek és azok összetétele lényegében nem változott.

A társas vállalkozások megoszlása gazdasági forma szerint, 2007

A társas vállalkozásokon belül igen jelentős a szerepe a betéti társaságoknak, annak ellenére, hogy számuk az elmúlt öt évben 1,6%-kal csökkent. Országosan 2007-ben az összes társas vállalkozás 41,1%-a bt. formában működött. Hányaduk csak a Nyugat-Dunántúlon, illetve Közép-Magyarországon volt kisebb az átlagnál. Az ország keleti felében található régiókban ez a legkedveltebb társas vállalkozási forma, mely az ottani gazdaság szerkezetével jelentősen összefügg. Az országban funkcionáló betéti társaságok

több mint fele közép-magyarországi székhellyel rendelkezett, minden tizedik az Észak-Alföldön, minden tizenegyedik pedig a Dél-Alföldön volt bejegyezve. A megyék között hányaduk Szabolcs-Szatmár-Beregen a legmagasabb, 50%-os. Az öt évvel korábbihoz képest a betéti társaságok társas vállalkozásokon belüli aránya az alföldi régiókban és a Dél-Dunántúlon tovább emelkedett.

Gazdasági áganként már nagyobb területi különbségek figyelhetők meg az egyes gazdálkodási formák megoszlásában. Az ágazat jellegzetességéből eredően arányaiban a legtöbb részvénytársaság (9,2%) a villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátásban működött, emellett hányaduk a pénzügyi közvetítésben (6,6%) haladta meg az átlagost. Az előbbi nemzetgazdasági ágban, a helyi sajátosságok fennállása mellett, ezek a nagyságrendek általában régióként is jellemzőek. Ugyanakkor a pénzügyi közvetítés területén működő részvénytársaságok több mint négyötöde a közép-magyarországi régióban található, ahol arányuk ebben a gazdasági ágban kiemelkedően magas, 15%-os volt.

A korlátolt felelősségű társaságok társas vállalkozásokon belüli aránya régióként az ipar nemzetgazdasági ágban volt a legkiegyenlítettebb, 60% körül alakult. Az energia szektoron belül 2007-ben ötből négy vállalkozás kft. formában működött, a többi részvénytársaságként, míg a bt-k aránya nem volt számottevő. Öt évvel korábban a kft. arányának nagyobb szórása miatt a villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás gazdasági ágban igen tág határok között, a közép-dunántúli 55%-tól a dél-alföldi 77%-ig terjedt az intervallum.

A korlátolt felelősségű társaságok aránya az egyes gazdasági ágakban régióként, 2007

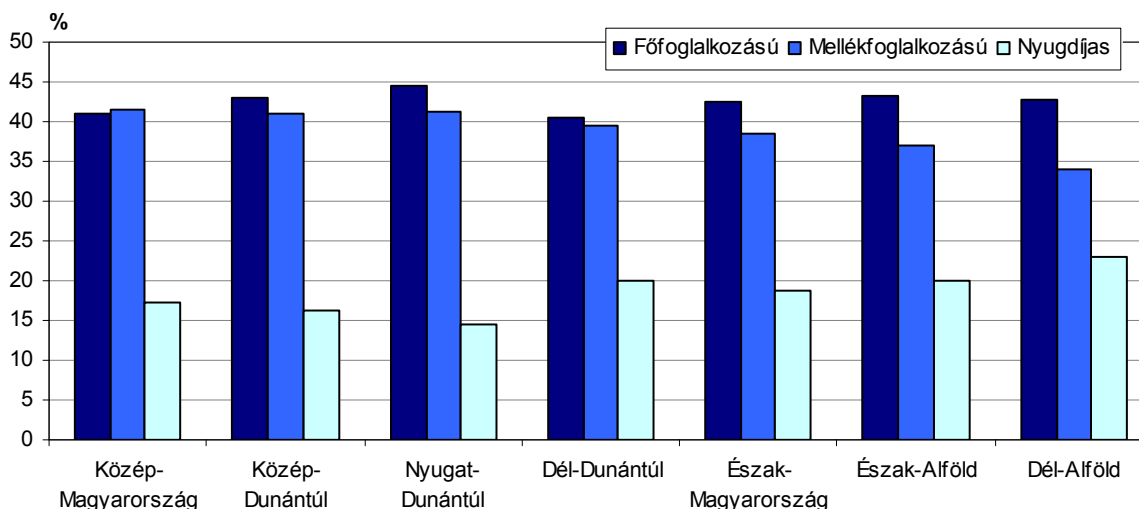
Nemzetgazdasági ágak	Közép-Magyarország	Közép-Dunántúl	Nyugat-Dunántúl	Dél-Dunántúl	Észak-Magyarország	Észak-Alföld	Dél-Alföld	Összesen
Mezőgazdaság, vad-, erdő-, halgazdálkodás	50,5	47,5	51,4	47,8	39,3	50,4	55,1	49,3
Bányászat	86,0	77,0	79,8	65,8	83,2	82,9	58,8	79,6
Feldolgozóipar	56,0	60,5	60,5	60,7	61,3	60,3	59,3	58,3
Villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás	83,6	67,8	79,9	81,6	70,2	80,2	82,1	79,5
Ipar összesen	56,7	61,0	61,6	61,3	62,0	60,9	59,8	58,9
Építőipar	53,9	53,0	51,9	50,0	49,0	49,9	47,8	51,9
Kereskedelem, javítás	60,3	54,4	52,5	48,6	50,9	43,6	51,8	55,2
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	54,6	53,9	48,2	45,5	44,3	45,5	47,8	50,9
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	58,0	62,1	60,5	54,0	58,0	62,8	63,6	59,4
Pénzügyi közvetítés	42,4	38,7	41,8	34,3	31,4	35,5	33,5	39,2
Ingtatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	48,0	37,3	38,8	33,5	33,3	39,0	37,3	43,5
Oktatás	26,2	20,9	24,8	20,9	20,5	18,4	19,3	23,6
Egészségügyi, szociális ellátás	29,6	20,1	26,2	23,4	18,0	23,2	17,4	24,3
Egyéb közösségi, személyi szolgáltatás	36,3	44,6	45,8	40,8	45,9	46,1	46,5	39,3
Egyéb tevékenységek	–	–	100,0	–	–	–	–	–
Összesen	51,2	47,3	47,1	43,1	43,7	44,5	46,4	48,5

A mezőgazdaság, vad-, erdő-, halgazdálkodás nemzetgazdasági ágban főként a régió tájbeli elhelyezkedése, gazdasági státusza a meghatározó, a gazdálkodási formákat tekintve. A vizsgált öt évben a kft.-k aránya összességében 7,3 százalékponttal emelkedett ebben a gazdasági ágban. Itt 2007-ben országosan az összes társas vállalkozás közel fele kft volt, kivéve Észak-Magyarországot, ahol az arány nem éri el a 40%-ot sem a bt.-k és a szövetkezetek nagyobb súlya miatt.

A kereskedelem, javítás gazdasági ágban 55,2% volt a kft.-k aránya, mely 7,4 százalékponttal emelkedett öt év alatt. 2007-ben ennél az észak-alföldi mutató jóval alacsonyabb volt, itt ugyanis a betéti társaságok által üzemeltetett üzletek a gyakoribbak. A vizsgált öt évben a legnagyobb részarány emelkedés, 8,8 százalékpont a dél-alföldi régióban következett be, de közel hasonló mértékű történt az Észak-Alföldön és a Közép-Dunántúlon is. Régióként tág határok között mozog a pénzügyi közvetítés gazdasági ágban is a gazdálkodási forma szerinti összetétel, s hasonló differenciák tapasztalhatók az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatásban.

2003–2007 között az egyéni vállalkozások száma hullámzóan alakult, 2003–2004-ben növekedett, az azt követő két évben számottevően csökkent, 2007-ben azonban ismét dinamikusabban bővült. Öt év alatt összességében 2%-kal kevesebbet, 702,5 ezret regisztráltak. Legnagyobb mértékben, közel tizedével Közép-Magyarországon, illetve Dél-Dunántúlon esett vissza a számuk. A növekedés a korábban említett jogszabályi változás következtében a két alföldi régióban volt kiemelkedő.

A regisztrált egyéni vállalkozások megoszlása a munkavégzés jellege szerint régióként, 2007

2007-ben az egyéni vállalkozók több mint kétötöde főfoglalkozásuként, ennél valamivel kisebb hányada mellékfoglalkozásuként, közel ötöde pedig nyugdíjasként dolgozott. A főfoglalkozásúak aránya a régiók közül a Nyugat-Dunántúlon volt a legmagasabb, 44,5%, de az Észak-Alföldön is ahhoz közeli (43%). Ez a vállalkozási forma a Dél-Dunántúlon a legkisebb arányú, alig haladta meg a 40%-ot. Mellékfoglalkozásként legtöbben Közép-Magyarországon végezték tevékenységüket, de arányuk jelentős Közép- és Nyugat-Dunántúlon is. A mellékfoglalkozású egyéni vállalkozók hányada valamivel több mint egyharmadot tett ki a Dél-Alföldön, mely a legkisebb a régiók közül. A nyugdíjasként dolgozó vállalkozások előfordulása ezzel szemben az Alföldön és Észak-Magyarországon nagyobb az átlagnál, közülük is a Dél-Alföldön a leggyakoribb, 23,0%. A legkisebb arány a Nyugat-Dunántúlon volt jellemző, itt csak minden hetedik egyéni vállalkozó nyugdíjas.

2007-ben az összes regisztrált egyéni vállalkozás háromtizedét a közép-magyarországi régióban tartották nyilván, létszámuk a Dél-Alföldön regisztráltakét kétszer, a többi régióéét átlagosan háromszor haladta meg. Arányaiban a legkevesebb regisztrált egység Észak-Magyarországon volt. 2003-hoz képest a dél-alföldi és az észak-alföldi régió aránya számottevően növekedett.

A főfoglalkozású egyéni vállalkozók régióként hasonló arányban részesedtek az egészből, mint ami összességében jellemző volt. A mellékfoglalkozásúként dolgozók esetében már szélesebb határok között alakult a régiókénti összetétel, Közép-Magyarországon nagyobb, az Alföldön pedig kisebb volt az előfordulásuk az átlagosnál. A nyugdíj mellett dolgozó egyéni vállalkozók hányada az országosnál kisebb Közép-Magyarországon, Közép- és Nyugat-Dunántúlon, ezzel szemben viszont kiemelkedően magas a Dél-Alföldön, mely a mezőgazdasági vállalkozások nagyobb jelenlétével függ össze.

2007-ben az egyéni vállalkozások zömét, 38,5%-át, az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás nemzetgazdasági ágban regisztrálták, arányuk az elmúlt öt évben kissé emelkedett is. A kereskedelem, javítás területén 11,9%-ukat tartották nyilván, mely az utóbbi években csökkenő tendenciát jelez. Minden tizedik magánkezdeményezés a mezőgazdaság, vad-, erdő- halgazdálkodás területén tevékenykedett, a többi nemzetgazdasági ágban jelentős differenciáltság mellett ennél kisebb részvétel a jellemző. 2003-hoz képest a mezőgazdaságban tevékenykedő egyéni vállalkozások aránya nőtt számottevően, a már említett őstermelői regisztráció miatt.

Az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatásban nyilvántartott egyéni vállalkozások aránya a közép-magyarországi régióban kiemelkedően magas volt, meghaladta az 50%-ot. A mezőgazdaság, vad-, erdő-, halgazdálkodás nemzetgazdasági ágba a Dél-Alföldön minden negyedik, az Észak-Alföldön pedig minden hetedik egyéni vállalkozás sorolódott. A kereskedelem, javítás területén különösen az észak-magyarországi és az észak-alföldi egyéni vállalkozók részesedtek nagyobb mértékben, ezekben a régiókban egyaránt minden hetedik magánkezdeményezés a jelzett nemzetgazdasági ágban fejtette ki tevékenységét. A vizsgált öt évben az egyéni vállalkozások gazdasági ágankénti összetétele jelentősen átrendeződött. A közép-magyarországi sajátosságokat kivéve, a régiókban az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatások, valamint a mezőgazdaság irányába való eltolódás volt jellemző, a kereskedelem, javítás, valamint a szálláshely szolgáltatás területén pedig egyedül a jelentősebb üdülőkörzeteket magába foglaló megyék és régiók nem szenvedtek el arányvesztést. A többi gazdasági ág tekintetében kisebb változás figyelhető meg.

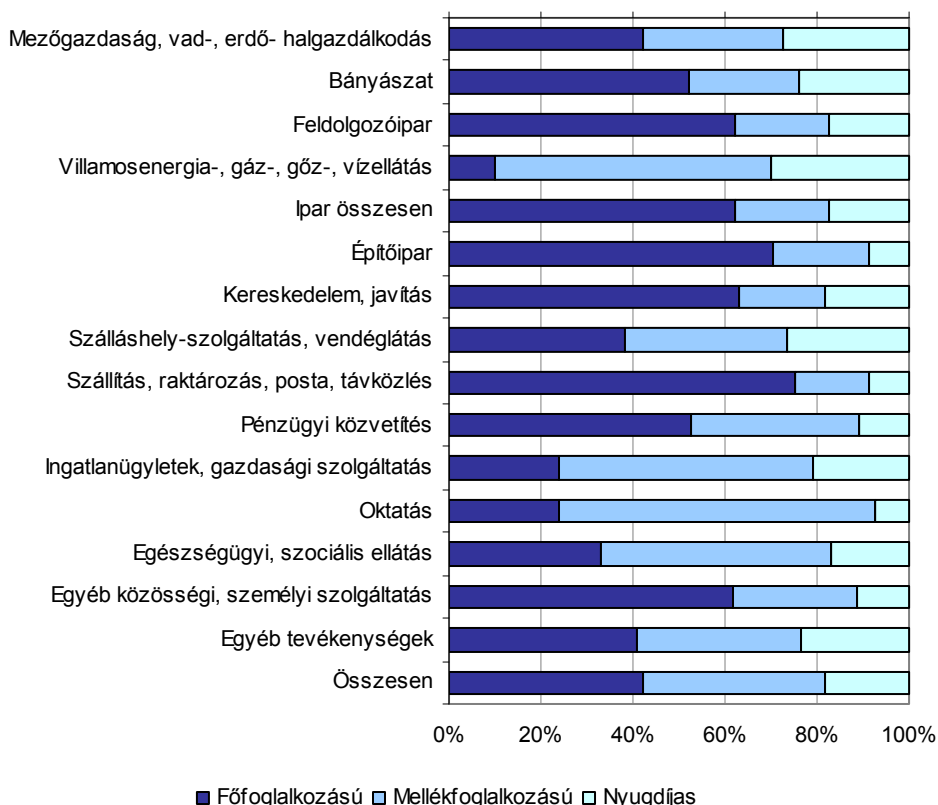
Egyes gazdasági ágakban igen jelentős a differenciáltság az egyéni vállalkozások munkavégzésének jellegét illetően, mely függ annak funkciójától, a gazdaságban betöltött szerepétől, valamint a tőkeigényességétől.

A legtöbb egyéni vállalkozást magába foglaló ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás nemzetgazdasági ágban dolgozók több mint 55%-a mellékfoglalkozásúként folytatta tevékenységét, a főfoglalkozásúak és a nyugdíjasok aránya pedig közel azonos volt. A mellékfoglalkozásúak részesedése a Nyugat-Dunántúlon a legmagasabb, az országos átlagnál 3 százalékponttal nagyobb, míg a nyugdíjasként dolgozóké a legalacsonyabb. A dél-alföldi régióban viszont éppen ellentétes összetétel a jellemző: az egyéni vállalkozók alig fele volt mellékfoglalkozású, míg nyugdíjasként több mint ötödük végezte tevékenységét.

A kereskedelem, javítás nemzetgazdasági ágban már lényegesen nagyobb a főfoglalkozásúként tevékenységet végzők szerepe, hiszen az üzlet- és javító hálózat 63%-át

ebben a formában üzemeltették. A nyugdíjasok és a mellékfoglalkozásúak részesedése közel azonos volt, 18–19% körül alakult. A nyugat-dunántúli régióban az egyéni vállalkozók több mint kétharmada főfoglalkozásuként tevékenykedett, mely a régiók között a legmagasabb, s mindössze minden nyolcadik vállalkozó dolgozott nyugdíjasként. A Közép-Dunántúlon is alacsony volt ez utóbbiak aránya, itt minden hetedik volt nyugdíjas ebben a gazdasági ágban. Az alföldi megyékben és Észak-Magyarországon általában alacsonyabb a főfoglalkozásúak részesedése a nyugdíjasok átlagosnál magasabb hányada mellett.

A regisztrált egyéni vállalkozások megoszlása gazdasági ág és a munkavégzés jellege szerint országosan, 2007

Az egyéni vállalkozások tizedét regisztráló mezőgazdaság, vad-, erdő-, halgazdálkodás ágban főfoglalkozásuként dolgozók hányada kétötöd részt, a mellékfoglalkozásuként tevékenykedőké mintegy 30%-ot tett ki. A kisebb szervezet számmal rendelkező régiókban rendszerint a főfoglalkozásúak előfordulása gyakoribb, míg a jobb mezőgazdasági adottságokkal rendelkező Dél- és Észak-Alföldön arányaiban nyugdíjasként dolgoztak többen.

A többi gazdasági ágban az egyéni vállalkozások munkavégzési jelleg szerinti összetétele változóan alakult. Az iparban és építőiparban a tevékenység jellegéből következően minden régióban a főfoglalkozású egyéni vállalkozás a jellemző. Ugyanakkor a szálláshely szolgáltatás, vendéglátásban a Dél- és az Észak-Alföldön a vállalkozások több mint fele főfoglalkozásuként végezte tevékenységét, míg a többi térségben nagyobb szerepe volt a mellékfoglalkozásnak.

A vállalkozások nagysága

2007. év végén országosan a regisztrált vállalkozások túlnyomó része, 99,9%-a kis- és középvállalkozások (KKV) közé tartozott, mindössze 900 olyan szervezetet tartottak nyilván, melyek 250 vagy annál több dolgozót foglalkoztattak. 2003-hoz viszonyítva a kis- és középvállalkozások száma 4,7%-kal növekedett, ugyanakkor a vállalkozásokon belüli arányuk nem változott.

Hazánkban a mikro-, kis- és középvállalkozások meghatározását, valamint fejlődésük támogatását a 2004. évi XXXIV. törvény tartalmazza. A jogszabály alapján kis- és középvállalkozásnak minősül az a vállalkozás, amelynek foglalkoztatotti létszáma 250 főnél kisebb, éves nettó árbevétele pedig nem haladja meg az 50 millió eurót, vagy mérlegfőösszege legfeljebb 43 millió euró. A kis- és középvállalkozások statisztikai meghatározása létszám-kategória szerint történik. A legfeljebb 49 fős vállalkozás kisvállalkozásnak, az ennél nagyobb, de 250 főnél kisebb középvállalkozásnak minősül. A kisvállalkozásokon belül megkülönböztetnek mikrovállalkozásokat is, melyek felső létszámhatárát 9 főben határozták meg.

A kis- és középvállalkozások között a mikrovállalkozások dominálnak, melyek létszáma nem éri el a tíz főt. Számuk 2007-ben közel 1,2 milliót tett ki, így a KKV-k 97%-át képviselték. 10–49 fős kisvállalkozást 32 ezret tartottak nyilván, az 50-249 fős szervezetek száma pedig nem érte el az ötezret. A kis- és középvállalkozások nagyság szerinti megoszlása az egyes régiókban nem mutat számottevő különbséget.

A vállalkozások létszám-kategóriánkénti megoszlása, 2007

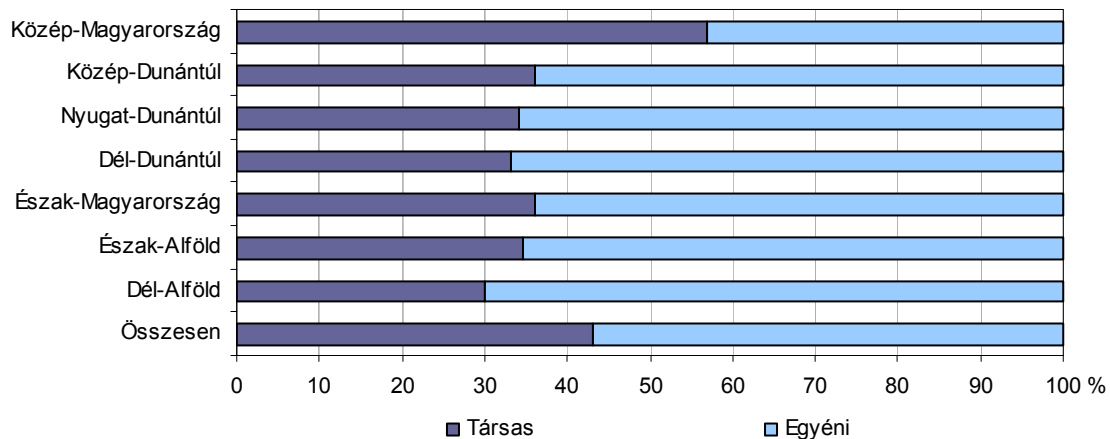
Régiók	(százalék)						Össze- sen
	0 és ismeretlen	1–9	10–19	20–49	50–249	250 és több	
fős létszámú							
Közép-Magyarország	36,3	60,6	1,9	0,8	0,4	0,1	100,0
Közép-Dunántúl	25,1	71,8	1,8	0,9	0,4	0,1	100,0
Nyugat-Dunántúl	25,0	72,0	1,7	0,9	0,4	0,1	100,0
Dél-Dunántúl	27,0	70,3	1,5	0,7	0,3	0,0	100,0
Észak-Magyarország	24,5	72,4	1,7	0,9	0,4	0,1	100,0
Észak-Alföld	22,7	74,2	1,6	0,9	0,4	0,1	100,0
Dél-Alföld	20,1	76,9	1,7	0,9	0,4	0,1	100,0
Összesen	28,8	68,1	1,8	0,8	0,4	0,1	100,0

Az összes vállalkozás létszám-kategóriánkénti besorolását tekintve a társas, valamint az egyéni formában működők között jelentős a különbség. 2003-hoz viszonyítva a mikrovállalkozások száma 54 ezerrel növekedett, így 2007-ben országosan a társas vállalkozások 93,3, az egyénieknek pedig 99,7%-a 10 fő alatti létszámot foglalkoztatott. Az egyéniéknél az egyes régiók arányszáma szorosan az átlag köré koncentrálódik, ugyanakkor a társas vállalkozások esetében a közép-magyarországi 1,3 százalékponttal magasabb, a többi pedig 0,8–2,2 százalékponttal alacsonyabb annál.

2007. év végén a kis- és középvállalkozások 43%-a társas formában volt bejegyezve, szemben az 50–249 főt foglalkoztatókkal, ahol arányuk elérte a 99%-ot. Döntő részük (országos átlagban 57%) egyéni vállalkozásként működött, hányaduk 2003-hoz viszonyítva

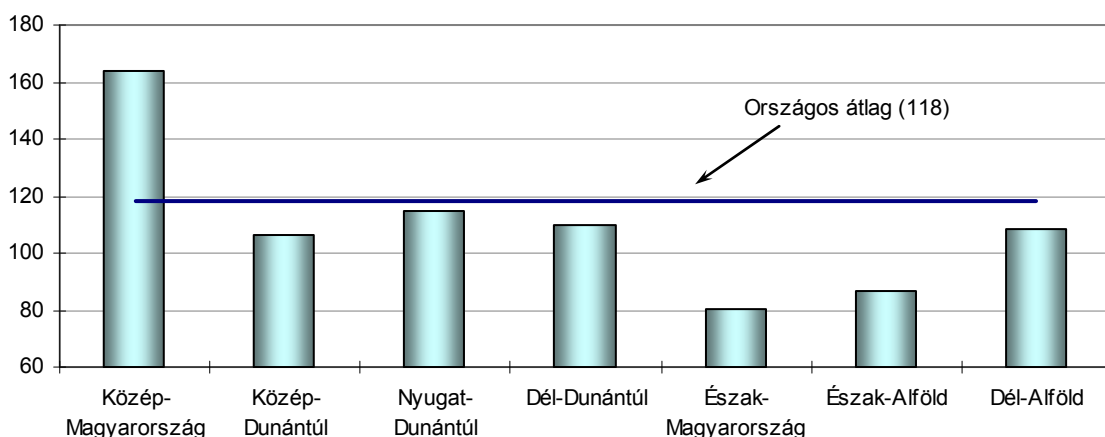
4 százalékponttal lett kevesebb. 2007. év végén az egyéni formában működők aránya a régiókban 43–70% között szóródott. A két szélsőértéket Közép-Magyarország és a Dél-Alföld képviselte.

A kis- és középvállalkozások gazdálkodási forma szerinti összetétele, 2007

2007-ben országosan a kis- és középvállalkozások 29%-a alkalmazott nélkül végezte tevékenységét, melynél mindössze a közép-magyarországi arányszám (36%) volt magasabb, a többi régióé 20 és 27% között szóródott. Átlagosan 68%-uk legfeljebb 9 főt foglalkoztatott (régióenkénti aránya 61 és 77% között alakult), s mindössze 3% az ennél nagyobb létszámúak hányada, ahol a térségek között csupán apróbb eltérés figyelhető meg. A kis- és középvállalkozásokról összességében elmondható, hogy az egyes vállalkozási formák között számottevőek a létszám-kategóriánkénti különbségek. Míg az egyéniek döntő hányada (78,0%) 1–9 főt foglalkoztatott, 21,7%-a pedig alkalmazott nélkül dolgozott, s csupán 0,3%-uk létszáma volt ennél több, addig a társas vállalkozások esetében említett sorrend szerinti arány 55,2, 38,3, illetve 6,5% volt.

A kis- és középvállalkozások 1000 lakosra jutó száma, 2007

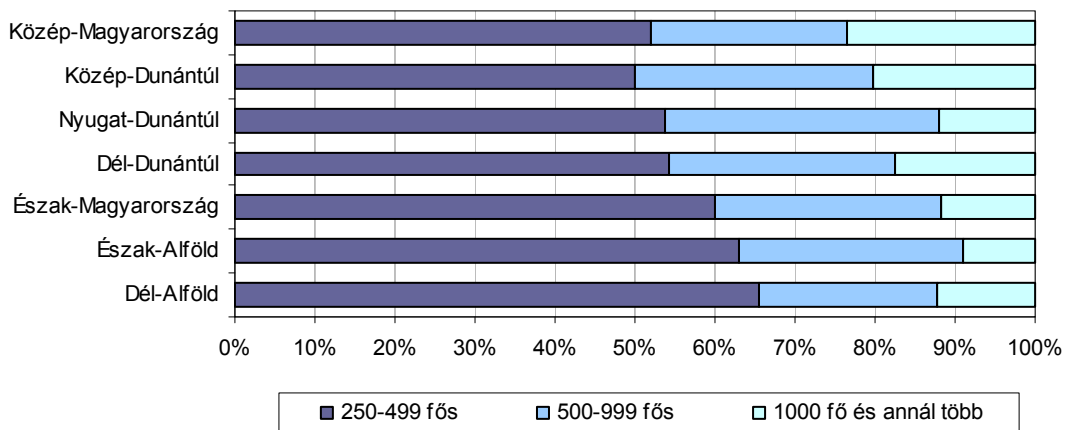
A kis- és középvállalkozások 1000 lakosra vetített számát tekintve a közép-magyarországi régió áll az élen, ahol 164 a mutató értéke, melyen belül kiemelkedően magas (209) a főváros adata. A dunántúli régiókban a vállalkozási aktivitás kedvező, ugyanakkor Észak-Alföldön és Észak-Magyarországon a kis- és középvállalkozások ezer lakosra jutó száma nem érte el a 100-at sem. 2003-hoz viszonyítva országos átlagban 6-tal

nőtt a mutató értéke, melyen belül a Dél-Dunántúlon enyhén csökkent, a Dél-Alföldön pedig 17-tel emelkedett, de még így is az átlag alatt maradt.

A lakónépességre vetített mutató értéke országosan az 1–9 főt foglalkoztató vállalkozások esetében volt a legmagasabb 83,6, melyen belül a központi, és a legalacsonyabb észak-magyarországi mutató között 1,7-szeres a különbség. Az alkalmazott nélküli szervezetekből 35,4, 10–19 főt foglalkoztatókból mindössze 2,2, az ennél nagyobbakból 1,5 kis- és középvállalkozás jutott ezer lakosra. A középvállalkozások (50–249 fő) esetében az országos átlagot (0,5) a közép-magyarországi régió után a Nyugat-Dunántúl mutatószáma érte el, a többieké alacsonyabb annál.

2007. év végén 249 főnél többet foglalkoztató vállalkozást 900-at tartottak nyilván az országban, melyek mindegyike társas formában működött, számuk öt év alatt 8%-kal apadt. A vállalkozások 45%-a legalább 500 dolgozóval végezte tevékenységét, melyen belül a főváros vezető szerepének köszönhetően a közép-magyarországi régióban található a létszám-kategóriába tartozók 44%-a. A 250–499 fős vállalkozások mintegy négytizede szintén a központi térségben található, a többi régió aránya 5–12% között mozgott.

A 250 és több főt foglalkoztató vállalkozások létszám-kategória szerinti megoszlása, 2007

A társas vállalkozások között a korlátolt felelősségű-, valamint a betéti társaság a legnépszerűbb gazdálkodási forma. A nagyobb tőkét igénylő korlátolt felelősségű társaságok előfordulása a közép-magyarországi régióban a legnagyobb, ahol minden második társas vállalkozás e gazdálkodási formába tartozik, míg a többi régió arányszáma az országos átlag alatt maradt.

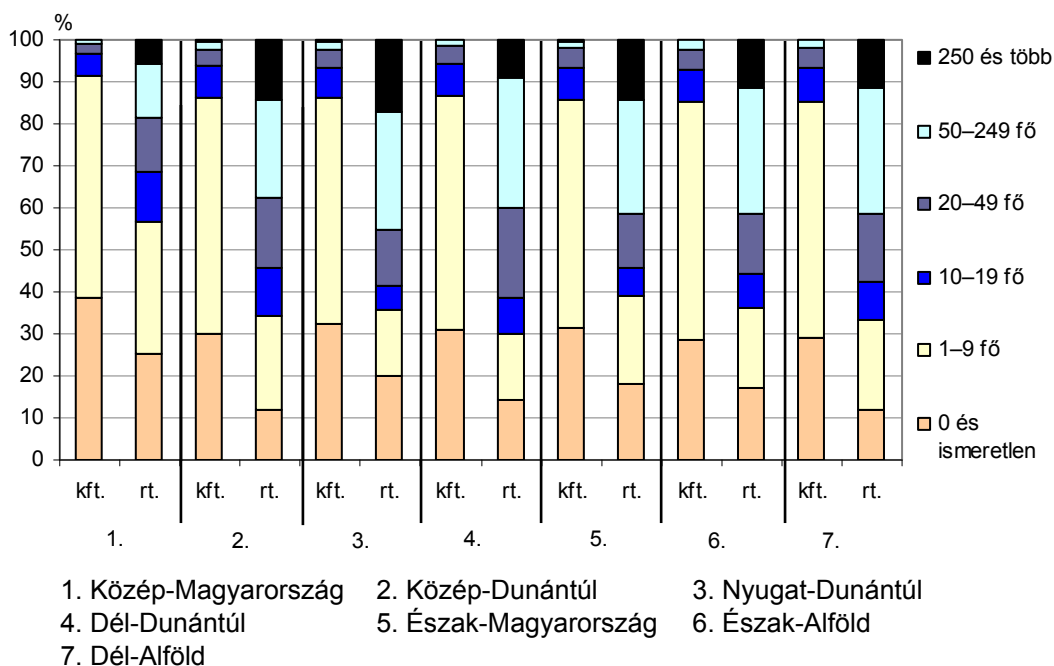
Az egyes létszám-kategóriákat vizsgálva azonban a két gazdálkodási forma között annak ellenére jelentősek a különbségek, hogy mindkettő esetében a mikrovállalkozások dominálnak. 2007-ben a kft-k 88,9, a bt-k 98,6%-a 10 fő alatti létszámot foglalkoztatott, mely 2003-hoz képest csupán az előbbieket esetében jelez 3 százalékpontos növekedést. Míg a 10 főnél kisebb létszámmal dolgozó betéti társaságok közül minden második legfeljebb 2 főt alkalmazott, a korlátolt felelősségű társaságok megoszlása már nem ennyire egyoldalú. Ez utóbbiak döntő hányada (54%) az 1–9 fős kategóriába tartozott, s arányuk az egyes régiókban 53 és 57% között szóródott. 9 főnél nagyobb létszámmal 28 441 korlátolt felelősségű társaságot regisztráltak országosan (8%-kal többet mint 2003-ban), melynek 43%-a a közép-magyarországi régióban koncentrálódott, míg a többi régió részesedése 7-11% között mozgott.

A részvénytársaságok közel fele országosan szintén a 10 fő alattiak létszám-kategóriáját gyarapította, – arányuk az elmúlt öt évben 4 százalékponttal növekedett –

ugyanakkor 27%-uk létszáma meghaladta a 49 főt, s közel 200 az 500 fő feletti létszám-kategóriába tartozott. A részvénytársaságok 92%-a kis- és középvállalkozás volt, ennél mindössze a központi régióban magasabb arányuk, a többi térségben 86–91% között alakult. A 250–499 főt foglalkoztató rt-k legnagyobb arányban (8–8%) Nyugat-Dunántúlon és Közép-Magyarországon fordulnak elő, hányaduk a központi régióban a legalacsonyabb, 3%. A 499 fő feletti létszám-kategóriába tartozók előfordulási gyakorisága a nyugat-dunántúli régióban 2,3-szer magasabb az átlagosnál, s itt is csupán Közép-Magyarországé marad el attól.

A korlátolt felelősségű és a részvénytársaságok létszám-kategória szerinti megoszlása, 2007

A kis- és középvállalkozások gazdasági ágankénti megoszlását tekintve döntő részük (37%) az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatásban tevékenykedett (ez minden régióról elmondható), részesedésük öt év alatt átlagosan 2 százalékponttal emelkedett. 2007-ben az országos jellemzőt egyedül a központi régió arányszáma (46%) haladta meg, a többieké 30-34% között alakult. A nagyságrendi sorrendben második helyet (2 százalékpontos csökkenése ellenére) a kereskedelem, javítás foglalja el, ahol 2007-ben a KKV-k átlagosan 17%-a volt bejegyezve. Ezen túlmenően még az ipari, valamint az építőipari ágazat a meghatározó, az elmúlt év végén országosan a kis- és középvállalkozások 14%-át e területen regisztrálták.

A vállalkozások létszám-kategóriánkénti, illetve gazdasági ágankénti megoszlása szerint jelentősek a különbségek. Az alkalmazott nélkül dolgozó szervezetek több mint fele az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás ágba tartozott, míg ugyanez az arány az 1–9 fős kategóriában háromtized volt. A 9 főnél több alkalmazottal dolgozó vállalkozások körében a kereskedelem, javításban valamint az iparban bejegyzettek súlya dominált. 2007. végén a 10–19 fős vállalkozások 27%-a a kereskedelem, javításban, 21%-a az iparban, 15%-a pedig az építőiparban tevékenykedett. A létszám-kategória növekedésével párhuzamosan emelkedett az iparban bejegyzettek aránya, az 50–249 fős vállalkozások négytizedét e területen regisztrálták, melyen belül a két szélsőértéket képviselő régió között 1,9-szeres a különbség. (Észak-Magyarországon a 50–249 főt foglalkoztató vállalkozások 52, a központi régióban 28%-a tartozott az iparhoz.)

A regisztrált kis-és közép vállalkozások gazdasági ág szerinti megoszlása, 2007

		(százalék)							
Gazdasági ág	Közép-Magyarország	Közép-Dunántúl	Nyugat-Dunántúl	Dél-Dunántúl	Észak-Magyarország	Észak-Alföld	Dél-Alföld	Összesen	
A,B	Mezőgazdaság, vad-, erdő-, halgazdálkodás	1,3	5,7	8,1	8,5	7,1	11,6	18,5	6,7
C, D, E	Ipar	6,6	7,0	6,5	5,8	6,8	6,1	6,2	6,5
F	Építőipar	7,1	9,8	8,2	7,6	8,7	8,1	6,7	7,7
G	Kereskedelem, javítás	17,2	15,6	15,3	15,6	18,1	19,9	16,7	17,0
H	Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	3,4	8,5	8,9	12,5	6,4	5,1	4,0	5,8
I	Szállítás, raktározás, posta, távközlés	3,9	3,9	3,5	3,1	3,6	3,7	3,2	3,6
J	Pénzügyi közvetítés	2,5	3,5	3,4	3,4	4,0	3,5	3,3	3,1
K	Ingyanügyletek, gazdasági szolgáltatás	45,6	34,3	33,7	32,1	32,0	29,4	29,8	37,4
M	Oktatás	2,6	3,3	3,2	3,3	4,2	4,3	3,1	3,2
N	Egészségügyi, szociális ellátás	2,0	2,2	2,6	2,4	3,1	2,9	2,6	2,4
O	Egyéb közösségi, személyi szolgáltatás	7,7	6,2	6,6	5,7	5,9	5,5	5,5	6,6
P+Q	Egyéb tevékenységek	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,5	0,1
	Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

A 250–499 főt foglalkoztató 496 vállalkozás döntő része (60%) az iparban tevékenykedett, mely arány az egyes térségekben széles sávban szóródott. Észak-Magyarországon 78, Közép-Magyarországon pedig 43%-ot tett ki. Az országos átlagnál a központi régió kivételével a Dél-Alföldön (59%) kisebb a hányaduk, a Dunántúlon viszont mindenütt 70% fölött volt. Országos átlagban második helyen az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás ágazat található, ide a 250–499 fős vállalkozások 12%-a tartozik. A „második hely” a régiók között már jóval differenciáltabb. Közép-Magyarországon, és a Nyugat-Dunántúlon a sorrend az átlaghoz hasonlóan alakult, míg a többi térségben eltér attól. Észak-Magyarországon, valamint a két alföldi régióban a kereskedelem, javítás; Közép-Dunántúlon a szállítás, raktározás, posta, távközlés; Dél-Dunántúlon pedig a mezőgazdaság jelenti a második legfontosabb ágazatot. 2003–2007 között az iparba tartozó vállalkozások aránya 3 százalékponttal csökkent, az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás területén 4 százalékponttal emelkedett, míg a többi gazdasági ágban nem volt számottevő a változás.

Az 500 főt, vagy annál nagyobb létszámot foglalkoztató 404 vállalkozás közül 219-et (54%) szintén az iparban regisztráltak, mely arány a központi régió kivételével mindenütt átlag feletti volt. Nagyságrendben (12%) ezt a szállítás, raktározás, posta, távközlés területe követi, mely alól mindössze Közép-Magyarország és Közép-Dunántúl képez kivételt, ahol mindkét esetben az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás a második legnagyobb részarányt képviselő gazdasági ág. 2003-hoz képest e létszám-kategóriában is a legnagyobb változás az ipart, valamint az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatási ágat jellemezte, az előbbiben 8 százalékponttal csökkent, az utóbbiban pedig 4 százalékponttal növekedett a szervezetek aránya.

A VÁLLALKOZÁSOK GAZDASÁGI SÚLYA

A kis- és középvállalkozások gazdasági szerepe

A vállalkozások túlnyomó része a kis- és középvállalkozások kategóriájába tartozik. Számbeli fölényük mellett méretük azonban alapvetően befolyásolja jövedelemtermelő képességüket, szerepüket a bruttó hozzáadott érték előállításában, a foglalkoztatásban és a fejlesztésekben. A vállalkozások nettó árbevételének és az általuk eszközölt beruházásoknak 50%-át adják. Jellemzően kisebb tőke- és nagyobb munkaerő-igényű tevékenységet folytatnak, így a foglalkoztatásban súlyuk számottevőbb, az alkalmazásban állók mintegy hattizedének ők adnak munkát.

A vállalkozások teljesítménye

A vállalkozások teljesítményének egyik legfőbb ismérve a realizált értékesítés nettó árbevétele. 2007-ben Magyarországon az 5 fő feletti vállalkozások 57 225 milliárd forint nettó árbevételt értek el. Az eredmény több mint fele Közép-Magyarországon koncentrálódott. További 14%-a Közép-, 8%-a Nyugat-Dunántúlon, egyaránt 6–7%-a az északi és az alföldi régiókban, s mindössze 4%-a a Dél-Dunántúlon képződött.

Az egyes nemzetgazdasági ágak közül az árbevétel közel fele az iparban, mintegy harmada a kereskedelem, javításban keletkezett. További 7,2%-a a szállítás, raktározás, posta, távközlés, s 5–5%-a az építőiparban, valamint az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás területén realizálódott. Míg utóbbi gazdasági ág súlya a magas szervezetszámból adódik, előbbieké az erőforrás (tőke és munka) igényes tevékenységből fakad. Az ipar részesedése Közép-Dunántúlon háromnegyedes, Nyugat-Dunántúlon közel héttizedes, Észak-Magyarországon kétharmados, de Dél-Dunántúlon és Észak-Alföldön is valamelyest meghaladta az átlagot. Ezzel szemben Közép-Magyarországon egyharmadot tett ki, itt ugyanis a szolgáltató ágak szerepe jelentősebb: a kereskedelem részaránya négytized, a szállításé egytized, az ingatlanügyleteké 7,5% volt. A Dél-Dunántúlon és az Alföldön az agráriumnak is jelentős szerep jutott, 5–7%-kal járult hozzá a bevételekhez.

A Magyarországon tevékenykedő 5 fő feletti vállalkozások által elért eredmény 51,7%-át a kis- és középvállalkozások realizálták. A KKV-k 29 587 milliárd forint nettó árbevételének közel hattizedét Közép-Magyarországon könyvelték el. A dél-alföldi, az észak-alföldi és a közép-dunántúli régió egyaránt 8%-kal járult hozzá a bevételekhez. A Nyugat-Dunántúlon, Észak-Magyarországon, valamint Dél-Dunántúlon működő kis- és közepes méretű cégek 7, 6, illetve 5%-kal részesedtek.

A KKV-k árbevételének súlya a Dél-Alföldön a legnagyobb, héttizedes. Az Észak-Alföldön és a Dél-Dunántúlon közel hattizeddel, Közép-Magyarországon 56,5%-kal részesedtek az összes szervezet által elért eredményből. Ez az arány az erősen iparosodott a Nyugat-Dunántúlon és Észak-Magyarországon jóval kisebb, 41,1, valamint 44,9% volt, a legcsekélyebb, 28,5% pedig a Közép-Dunántúli régióban.

Szervezetméret szerint a kisvállalkozások 57,3%-kal, a középvállalkozások 42,7%-kal járultak hozzá a KKV-k teljesítményéhez. A kisvállalkozások árbevételéből a 10–49 fős szervezetek 72,2%-kal, a mikrovállalkozások 27,8%-kal részesedtek.

A kis- és középvállalkozások nettó árbevételének megoszlása szervezetméret szerint, 2007

(százalék)

Régió	5–9	10–49	50–249	KKV összesen
	fős létszámú			
Közép-Magyarország	16,0	41,2	42,8	100,0
Közép-Dunántúl	14,3	37,5	48,2	100,0
Nyugat-Dunántúl	14,4	40,4	45,2	100,0
Dél-Dunántúl	17,6	48,6	33,8	100,0
Észak-Magyarország	16,3	40,0	43,8	100,0
Észak-Alföld	16,5	39,8	43,6	100,0
Dél-Alföld	16,6	45,1	38,3	100,0
Összesen	16,0	41,4	42,7	100,0

Az árbevétel előállításában az 5–9 munkavállalóval működő cégek szerepe a Dél-Dunántúlon, a 10–49 fős létszámúaké szintén az ország déli peremén (Dél-Dunántúl és Dél-Alföld), a közepes méretű, 50–249 fősöké pedig Közép-Dunántúlon és Nyugat-Dunántúlon volt a legjelentősebb. A középvállalkozások súlya az északi régiókban átlag feletti, de a központi térségben is számottevőbb, mint a déli országészben.

A KKV-k árbevételének közel kétharmada a szolgáltatási szektorban keletkezett, míg a nagyvállalatokénak alig háromtizede. A 250 főnél kisebb létszámú szervezetek bevételeinek további egynegyedét az iparban, 6,1%-át az építőiparban, s 3,2%-át a mezőgazdaságban könyvelték el. A tercier szektorban a meghatározó szerepű kereskedelem, javítás mellett a szállítás, raktározás, posta, távközlés és az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás ágak bizonyultak eredményesebbnek.

Az értékesítés nettó árbevételének megoszlása kiemelt nemzetgazdasági ágak szerint a kis- és középvállalkozásoknál, 2007

(százalék)

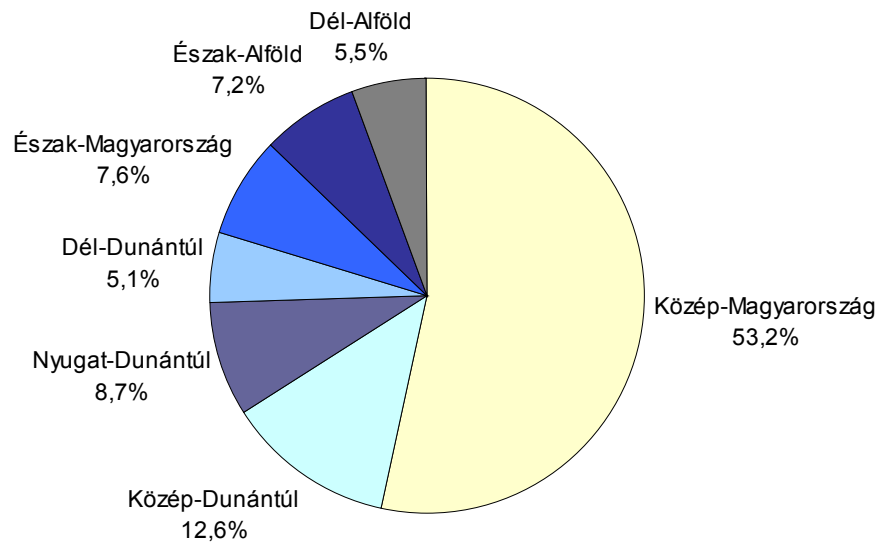
Régió	Ipar	Ezen belül: Feldolgozó- ipar	Építőipar	Kereskede- lem, javítás	Szállítás, raktározás, posta, távközlés	Ingatlan- ügyletek, gazdasági szolgáltatás
Közép-Magyarország	19,5	10,5	5,1	53,1	6,8	11,2
Közép-Dunántúl	43,1	38,1	7,4	30,8	5,6	4,3
Nyugat-Dunántúl	33,1	31,1	8,9	35,3	6,2	5,8
Dél-Dunántúl	27,2	25,5	7,4	41,7	4,3	5,1
Észak-Magyarország	42,5	34,4	8,2	32,4	5,3	4,2
Észak-Alföld	30,6	28,1	7,0	43,6	5,1	3,8
Dél-Alföld	31,6	26,5	7,0	40,5	5,0	4,5
Összesen	25,8	18,9	6,1	46,6	6,2	8,4

Közép-Magyarországon a szolgáltatási ágak kis- és középvállalkozásai fokozottabban vettek részt az árbevétel megtermelésében, összességében a bevételek háromnegyedét produkálták. Ezzel szemben Közép-Dunántúlon és Észak-Magyarországon az átlagosnál jóval nagyobb árbevétel származott ipari értékesítésből. E térségekben építőipari tevékenységből is nagyobb bevételt értek el. A dél-dunántúli régióban és az Alföldön az agrárszféra is jelentős mértékben részesedett a bevételekből, előbbi térségben egytizeddel, utóbbiakban 7–8%-kal.

Beruházások

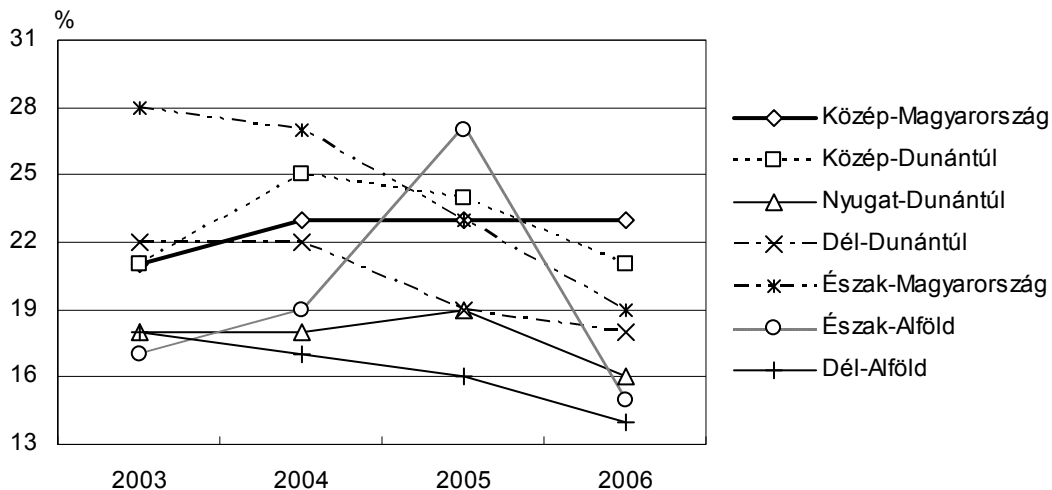
A vállalkozások szerepe kiemelkedő a gazdaság tárgyi eszköz-állományának, azon belül is különösen a termelési célt szolgáló infrastruktúra bővítésében, megújításában. Magyarországon 2003 és 2007 között a nemzetgazdaságban végrehajtott, folyó áron 15 475 milliárd forintnyi új beruházás 79,7%-át, 12 338 milliárd forintnyi fejlesztést a nyereségérdekeltségű szervezetek valósították meg. A gazdaságilag fejlettebb régiókban, azaz Közép-Magyarországon, illetve Közép- és Nyugat-Dunántúlon azonban az új befektetések több mint nyolcvan százalékát teljesítették. Hazánkban a vizsgált időszakban a nemzetgazdasági vállalati beruházások valamivel több mint felét az ország középső térségében, azaz Budapesten és Pest megyében bejegyzett vállalkozások eszközölték.

A vállalkozások beruházásainak megoszlása régiók szerint, 2003-2007

Magyarországon 2003-ban a vállalati szektor az általa létrehozott bruttó hazai termék 20,8%-át fordította új beruházásokra. Ez az arány 2005-re 22,5%-ra növekedett, majd 2006-ban megtört a folyamat kedvező iránya. Utóbbi esztendőben ugyanis a vállalkozások az előállított GDP már csak 20,2%-át költötték el olyan tárgyi eszközök beszerzésére, amelyek a termelést tartósan, legalább egy éven túl szolgálták. A beruházási ráta nagysága a vizsgált időszakban régióként különbözőképpen változott.

A beruházási ráta alakulása a vállalatoszférában régióként, 2003-2006

Általánosságban elmondható, hogy 2006-ban mindenütt mérséklődött beruházások GDP-hez viszonyított aránya, de a visszaesés 3 régióban (Dél-Dunántúl, Észak-Magyarország, Dél-Alföld) már egy évvel korábban elkezdődött. A mutató nagysága 2003 és 2006 között Közép-Magyarországon és Közép-Dunántúlon, azaz a fejlettebb térségekben minden évben meghaladta az országos átlagot, miközben a legkevésbé fejlett Dél-Alföldön egyik esztendőben sem érte el azt.

Magyarországon a vizsgált időszakban folyó áron számolva minden egyes lakosra évente átlagosan 244 ezer forint vállalkozási beruházási teljesítményérték jutott, amely térségenként erőteljesen szóródott. A mutató nagysága a Közép-Magyarországon megközelítette az országos átlag 1,9-szeresét, azaz 462 ezer forintot – ezen belül Budapesten 651 ezer forint volt –, a Dél-Dunántúlon viszont mindössze 28,7%-át (70 ezer forint) képviselte.

Hazánkban az elmúlt fél évtizedben a vállalati beruházások nyolctizedét a jelentősebb tárgyi eszköz állománnyal és emberi erőforrással bíró, legalább félszáz munkavállalót foglalkoztató közepes vagy annál nagyobb méretű cégek rendelték meg. A 10–49 munkavállalóval rendelkező nyereségérdekeltségű szervezetek a fejlesztések 13,5%-át valósították meg. Az új tárgyi eszközök létesítésére fordított források mindössze 7,0%-át költötték el a fentieknél kevesebb munkaerőt alkalmazó mikrovállalkozások. A gazdaságilag kevésbé fejlett régiókban, illetőleg azokban a térségekben ahol a szervezeti struktúrában a KKV-k súlya jelentősebb, az 50 fő alatti vállalkozások nagyobb arányban képviseltették magukat a befektetésekben. Ennél fogva részesedésük a vállalati teljesítésekből az Észak-Alföldön elérte a 36,6%-ot, a Dél-Alföldön pedig még ennél is magasabb arányt, 40,2%-ot. Elmondható, hogy mindegyik vállalati méret-kategóriában a közép-magyarországi régióban bejegyzett nyereségérdekeltségű gazdasági szervezetek hajtották végre a fejlesztések túlnyomó hányadát.

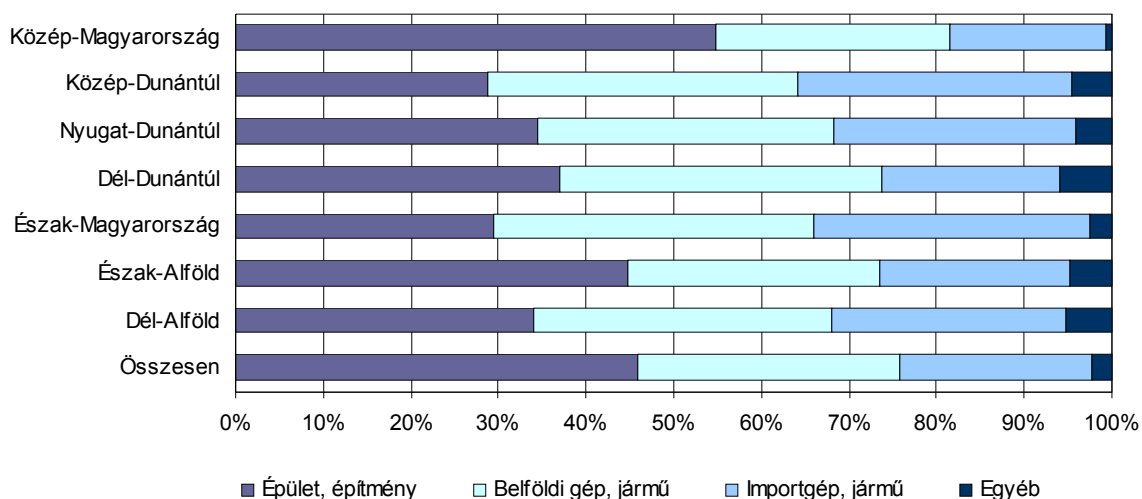
2003 és 2007 között a 300 főnél kisebb létszámmal tevékenykedő vállalkozások folyó áron mintegy 6 104 milliárd forintnyi beruházást valósítottak meg, amely a teljes vállalati szektor fejlesztésekre fordított pénzállományának 49,5%-át tette ki. A kis- és közepes méretű cégek (KKV-k) Közép-Dunántúl (80,6) mellett az alföldi régiókban részesedtek legnagyobb mértékben – Észak-Alföldön 61,6, a Dél-Alföldön pedig 73,6%-kal – a vállalati beruházásokból, ahol előfordulásuk valamivel gyakoribb volt, mint az ország más területein. A legkisebb mértékben a közép- és a nyugat-dunántúli régióban vették ki részüket a teljesítésekből, ahol a fejlesztések zömét az itt letelepedett multinacionális vállalatok hajtották végre.

A befektetések régiók közötti eloszlása kissé különbözött a nagyvállalatokétól. A közép-magyarországi, a közép-dunántúli és az alföldi KKV-k ugyanis nagyobb súlyt képviseltek az országos teljesítményértékből, mint a 300 fő feletti cégek. Összességében a vállalati kör által Magyarországon megvalósított beruházások 55,0%-át a fővárosi és Pest megyei vállalkozások eszközölték, 20,6%-át a közép-dunántúliak, 9,0%-át pedig az észak-alföldiek. A Dél-Alföldön regisztrált cégek 8,1%-kal részesedtek a befektetésekben, a nyugat-dunántúliak pedig 6,8%-kal, és az utóbbihoz nagyjából hasonló arányt (6,5%) értek el az észak-magyarországiak is. A legkisebb mértékben (5,0%-kal) a Dél-Dunántúlon nyilvántartott kis- és középvállalkozások vállaltak részt a fejlesztésekből.

Magyarországon a 300 főnél kevesebb munkavállalót foglalkoztató vállalkozások 2003 és 2007 között megvalósított beruházásainak 45,8%-a épületek, építmények, 51,9%-a gépek, eszközök, járművek, fennmaradó 2,3%-a pedig egyéb, zömében mezőgazdasági és erdőgazdasági célt szolgáló fejlesztésekre irányult. A beruházások anyagi-műszaki

összetétele e vállalati körben némiképp eltért a nagyvállalatokétól. A kis- és közepes méretű cégek ráfordításai között ugyanis nagyobb arányt képviseltek az ingatlanok, a belföldi gépek és az egyéb célúak a külföldről származó tárgyi eszköz beszerzésekkel szemben. Ugyanakkor ebben a vállalati körben is elmondható, hogy régióként különbözött a termelést legalább egy éven túl szolgáló tárgyi eszköz befektetések anyagi-műszaki tartalma. Az épületek, építmények felépítését szolgáló kiadások aránya a közép-magyarországi régióban érte el a legmagasabb szintet, ahol minden második forintot ingatlanok felépítésére, átalakítására fordítottak.

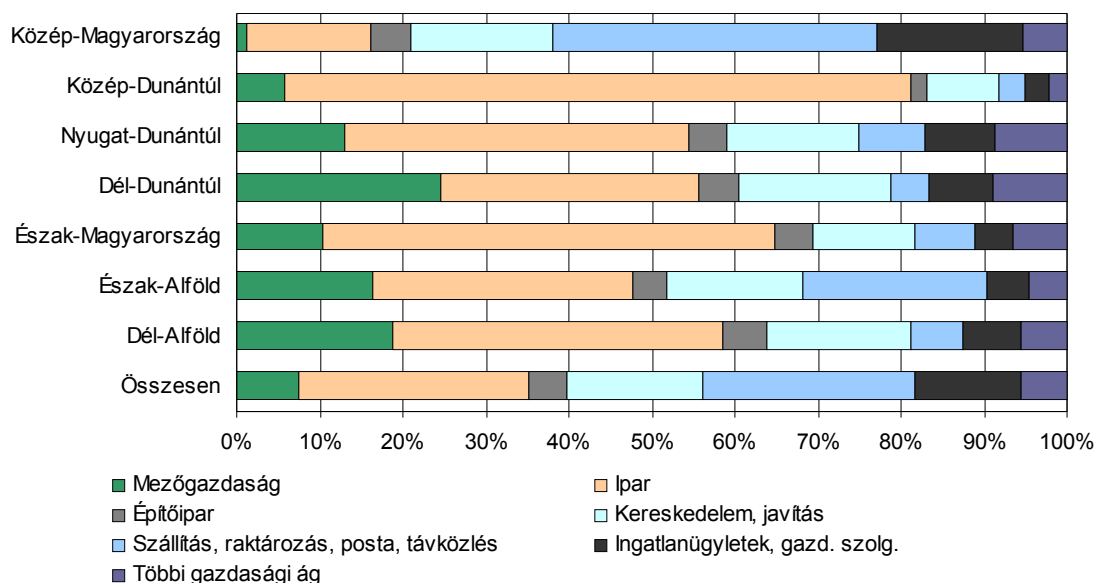
A 300 főnél kevesebb munkavállalót foglalkoztató vállalkozások beruházásainak anyagi-műszaki összetétele, 2003-2007

A belföldi gépbszerzések aránya a teljesítésekben régióként 26,8% (Közép-Magyarország) és 36,8% (Dél-Dunántúl) között mozgott, az importból származóké ennél valamivel kisebb értékek, 17,8% (Közép-Magyarország) és 31,3% (Észak-Magyarország) között szóródott. Az egyéb beruházásokon belül a használatok vásárlása dominált, mely a Dél-Dunántúlon érte el a legmagasabb arányt (4,6%-ot), ugyanakkor a vizsgált időszakban folyó áron a legtöbbet, régióként legalább 20 milliárd forintot a Közép-Dunántúlon és az alföldi régiókban költöttek tenyészállatok termelésbe állítására.

A kis- és középvállalkozói körben végrehajtott beruházások összetétele a beruházó gazdasági ág szerinti hovatartozása alapján jóval kiegyenlítettebb képet mutatott, mint a nagyvállalatok esetében, ahol egyértelműen az ipari szervezetek dominanciája érvényesült. Összességében 2003 és 2007 között az új tárgyi eszközök beszerzésére irányuló szerződések hattizedét szolgáltatási főtevékenységű vállalkozások, fennmaradó négytizedét pedig termelési szférába tartozók kötötték meg. Ennek ellenére a szolgáltatási szektorba sorolt vállalkozások termelő cégeknél nagyobb aktivitása egyedül Közép-Magyarországon érvényesült, hozzájuk kapcsolódott ugyanis a teljesítések 79,0%-a. A többi régióban a primer illetve szekunder gazdasági ágakba tartozók hajtották végre a fejlesztések nagyobb hányadát.

A 300-nál kevesebb főt foglalkoztató vállalkozások beruházási teljesítményértékének megoszlása a beruházó gazdasági ág szerinti hovatartozása alapján, 2003-2007

Az agrár- és erdészeti főtevékenységű KKV-k aránya a beruházási teljesítésekből az agroökológiai adottságok szempontjából legkedvezőbbnek tekinthető Dél-Dunántúlon és a két alföldi régióban volt a legmagasabb. Részesedésük Közép-Magyarországon és Közép-Dunántúlon kívül mindenütt meghaladta az országos szintet. Ezen kívül elmondható az is, hogy valamennyi régióban nagyobb hányadot képviseltek a teljesítményértékből, mint a nagyméretű vállalkozások. Az ipari cégek beruházási aktivitása az iparilag fejlettebb térségekben, így a Közép-Dunántúlon és Észak-Magyarországon volt élénkebb, ahol a befektetések háromnegyedét, illetőleg valamivel több mint a felét teljesítették. Az építőiparba és a kereskedelem javítás gazdasági ágakba sorolt vállalkozások súlya a beruházásokban régióként kevésbé szóródott, mint a nagyvállalatok esetében, ezzel szemben a szállítás, raktározás, posta, távközlés és az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatásban érdekelték területi egységenként jelentősen ingadozott. Megállapítható, hogy a közép-magyarországi régióban – kiemelkedő logisztikai adottsága miatt – utóbbiak jóval jelentősebb szerepet töltek be a fejlesztésekben, mint a többi területi egységben.

Foglalkoztatás

2007-ben Magyarországon a munkaügyi statisztikák szerint az alkalmazásban állók létszáma 2 760 ezer fő volt, alig 7 ezerrel több az öt évvel korábinál. A foglalkoztatottak héttizede – 1 933 ezer munkavállaló – vállalkozásokban dolgozott. Számuk öt esztendő leforgása alatt 48 ezer fővel – 2,5%-kal – bővült. A létszám a Közép-Dunántúlon gyarapodott a legdinamikusabban, míg a dél-dunántúli régióban erősen fogyott. A vállalkozói szférában alkalmazásban állók aránya Közép-Magyarországon, Közép- és Nyugat-Dunántúlon felülmúlta az országos átlagot, míg az alföldi régiókban elmaradt attól. Arányát tekintve az észak-magyarországi vállalkozásokban dolgoztak a legkevesebben alkalmazottként. Az munkavállalók 45%-át, több mint 870 ezer főt a Budapestet is magába foglaló közép-magyarországi nyereségérdekeltségű gazdasági szervezetek (továbbiakban: KKV-k és nagyvállalatok) foglalkoztatták.

A vállalkozásokban dolgozó alkalmazottak, 2007

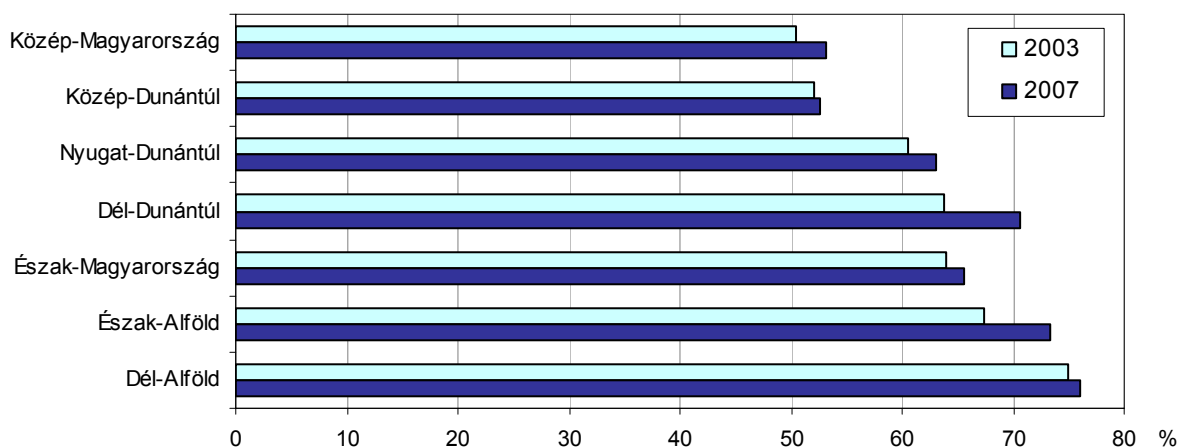
Régió	Száma, fő	2003=100,0%	Az összes alkalmazotton belüli	
			aránya	megoszlása
			százalék	
Közép-Magyarország	872 183	106,1	72,8	45,1
Közép-Dunántúl	227 900	109,3	77,5	11,8
Nyugat-Dunántúl	183 996	96,1	73,9	9,5
Dél-Dunántúl	127 677	91,4	63,2	6,6
Észak-Magyarország	147 224	100,8	62,6	7,6
Észak-Alföld	188 039	97,3	62,7	9,7
Dél-Alföld	185 915	101,2	66,0	9,6
Összesen	1 932 934	102,5	70,0	100,0

Az alkalmazásban állók zöme teljes munkaidősként dolgozott, a részmunkaidős foglalkoztatás aránya a vállalkozásokban 8,0%-ot tett ki. A nem teljes munkaidőben alkalmazott munkavállalóinak hányada – a szezonális, mezőgazdasági jellegű munkákból adódóan – a dél-alföldi régióban volt a legmagasabb.

A társas és egyéni vállalkozások alkalmazottaik kétharmadát fizikai, a fennmaradó hányadát szellemi munkakörben foglalkoztatták. Az országos átlagtól eltérően a régiók többségét 3/4-1/4-es fizika-szellemi foglalkoztatottsági arány jellemezte, a közép-magyarországiiban – a főváros speciális helyzetéből adódóan – a két állománycsoport között kisebb eltérés (53,1%-46,9%) mutatkozott.

2007-ben a vállalkozások alkalmazottainak hattizede – 1 165 ezer fő – a kis- és középvállalkozásoknál dolgozott, számuk 75 ezerrel – 6,9%-kal – volt több, mint 2003-ban. A nyugat-dunántúli fizikai állománycsoportba tartozók kivételével valamennyi régióban bővült a munkavállalók száma.

A kis- és középvállalkozásokban alkalmazásban állók aránya

Öt esztendő alatt két és fél százalékponttal erősödött a szervezeti struktúrában a KKV-k súlya, s így a nagyvállalatok mellett továbbra is kiemelkedő szerepük van a foglalkoztatottság biztosításában. Az átlagon belül azonban jelentős különbségek fordultak elő. Az észak- és a dél-alföldi régióban erősen az országra jellemző érték felett volt 2007-ben ez az arány (73,4 illetve 76,0%), Közép-Magyarországon és Közép-Dunántúlon viszont nem érte el azt, annak ellenére, hogy 2003 és 2007 év között a létszámbővülés itt

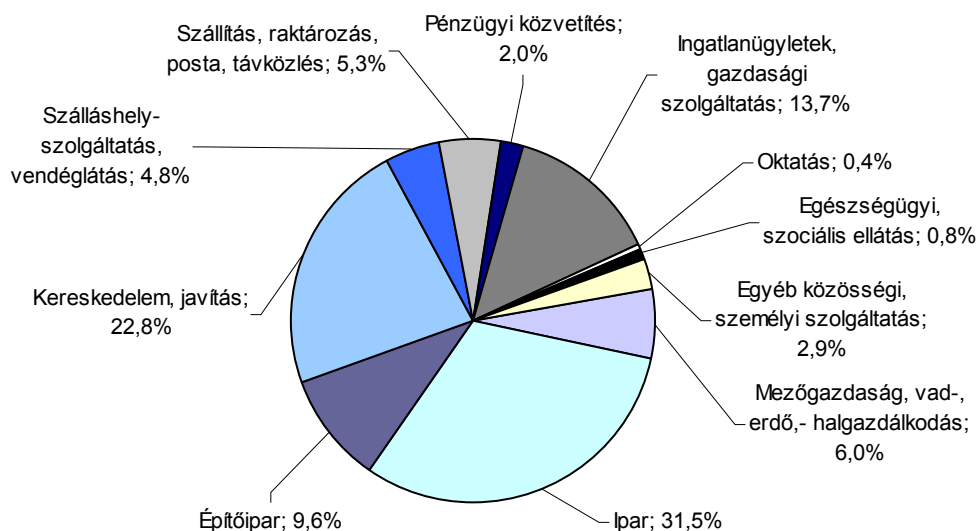
volt a legnagyobb mértékű (11,6 és 10,3 %). Fél évtizednyi távlatban mind a hét régióban nőtt a 250 főnél kisebb létszámot foglalkoztató vállalkozásokban az alkalmazottak részaránya. A növekedés mértéke a dél-dunántúli régióban volt a legnagyobb (6,9 százalékpont) és a Közép-Dunántúlon a legkisebb (fél százalékpont).

Az ország régiói közül a legfejlettebb térségnek számító – fővárost is magában foglaló – Közép-Magyarország túlsúlya a foglalkoztatásban is tapasztalható. 2007-ben a KKV-k alkalmazottainak négytizede itt állt munkaviszonyban, ez a hányad a fél évtizeddel ezelőttihez képest 1,7 százalékponttal emelkedett. A Közép-Dunántúl részesedése nem változott lényegesen, míg a többi régióé apadt.

A magyarországi vállalkozások fizikai dolgozóinak 61,5%-a, a szellemiek 58,1%-a kis- és középvállalkozások alkalmazásában állt. 2007-ben a fizikai foglalkozású alkalmazottak száma 3,9%-kal, a szellemieké 13,3%-kal emelkedett az öt évvel korábbihoz képest, s a két állománycsoport közötti arány különbsége a vizsgált időszak alatt egy százalékponttal nőtt a fizikai tevékenységet végzők javára.

2007-ben a mikro-, kis- és középvállalkozások foglalkoztatotti létszámából való részesedése 19,7, 42,3 és 38,0%-ot tett ki, s területi összehasonlításban nem mutatott számottevő különbséget a régiók között. Foglalkoztatási szempontból a mikrovállalkozások Közép-Magyarországon (21,4%), a kisvállalkozások az ország két déli régiójában (43,5% és 43,8%), a középvállalkozások pedig az észak-alföldi régió megyéiben (40,8%) képviselték a legnagyobb – átlagot meghaladó – arányt.

Az alkalmazásban állók számának megoszlása gazdasági áganként a kis- és középvállalkozásokban Magyarországon, 2007

Míg a kis- és középvállalkozások száma alapján az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás és a kereskedelem, javítás nemzetgazdasági ágak dominálnak, a foglalkoztatásban összességében az ipar játszotta a vezető szerepet. 2007-ben az iparba tartozó KKV-knál dolgozott az alkalmazottak majdnem egyharmada, miközben e szervezetek részesedése nem érte el a tíz százalékot. Az iparon kívül a másik két – alkalmazotti arányt tekintve jelentős – foglalkoztató ágazat a kereskedelem, javítás és az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás 22,8 illetve 13,7%-os részesedéssel. A munkavállalók több mint kétharmada e három fő területen dolgozott, arányuk együttesen közel azonos volt a 2003. évvel. Az építőipari létszám nem érte el a tíz százalékot. A gazdasági ágak között némi

arányeltolódás ment végbe az elmúlt időszakban. A termelő ágak – elsősorban az ipar – részesedése mérséklődött, míg a szolgáltató ágazatoké – leginkább az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatásé – nőtt.

Az ágazati sorrend területi összehasonlítása során megfigyelhető, hogy Közép-Magyarország mutatószámai markánsan eltértek a többi régiótól. 2007-ben Budapesten és Pest megyében együttesen az ipari alkalmazottak aránya a hat régióhoz képest 13-17 százalékponttal volt kisebb, miközben hasonló mértékben volt magasabb az ingatlanügyek, gazdasági szolgáltatásban.

A nagyságkategóriák oldaláról nézve az látszik, hogy 2007-ben a főbb gazdasági ágak közül a mezőgazdasági és az ipari foglalkoztatottak fele középvállalkozások alkalmazásában állt és e szervezetek biztosítottak munkalehetőséget a pénzügyi tevékenységben dolgozók kétharmadának is. Munkaerő-piaci szempontból a kisvállalkozások szerepe valamennyi ágazatban jelentős maradt, a létszám-kategória átlagát leginkább a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás és az építőipar múlta felül 10,7, illetve 7,4 százalékponttal. A mikroszférában a pénzügyi tevékenység kivételével a szolgáltató ágazati foglalkoztatásnak volt nagyobb súlya.

A közepes méretű vállalkozásoknál Budapest és Pest megyében annyiban volt eltérés az ország más régióitól, hogy ott a mezőgazdasági és az ipari jellegű foglalkoztatásnak kisebb, míg a pénzügyinek nagyobb szerep jutott. A kisvállalkozásoknál kiegyenlítettebbek alakultak az arányok, a 10 fő alatti szervezeteknél pedig az oktatás és az egészségügy területén voltak kiugróan magasak a csoportátlagot meghaladó részarányok a közép-magyarországi nélküli régiókban.

A nagyvállalatok gazdasági szerepe

A vállalkozások száma alapján a legalább 250 főt foglalkoztató szervezetek súlya elenyésző. A jövedelemtermelésben és beruházásokban azonban súlyuk meghatározó, meghaladja az 50%-ot, emellett az alkalmazásban állók négytizedét a nagyvállalatok foglalkoztatják. Gazdasági erejük révén alapvetően befolyásolhatják egy-egy térség teljesítőképességét, fejlődését. A külföldi tőkebefektetések is jellemzően ezt a vállalalkozási kört célozták, jelentősen differenciálva a szervezetek teljesítményét.

A vállalkozások teljesítménye

Az összes szervezet által elért eredmény 48,3%-át a 250 főnél többet foglalkoztató vállalkozások könyvelhették el. A nagyvállalatok értékesítésének nettó árbevétele 27 638 milliárd forintot tett ki, melynek közel fele a fővárost is magába foglaló központi régióban keletkezett. A bevétel további egyötödét a közép-dunántúli, egytizedét a nyugat-dunántúli nagyvállalatok realizálták. Az ország két északi térsége egyaránt 6–7%-kal, a két déli pedig mindössze 4–4%-kal részesedett.

Az árbevétel területi megoszlása ellenére megállapítható, hogy a nagyvállalatok szerepe a Közép-Dunántúlon a legerőteljesebb, hiszen e régióban több mint héttized a részarányuk az összes szervezet árbevételén belül. Ez a hányad a Nyugat-Dunántúlon és Észak-Magyarországon szintén jelentős, 58,9, illetve 55,1% volt. Közép-Magyarországon, Dél-Dunántúlon és Észak-Alföldön 41–43%-ot, legkisebb arányt, háromtizedet pedig a Dél-Alföldön képviselt.

**Az értékesítés nettó árbevételének megoszlása a nagyvállalatoknál
kiemelt nemzetgazdasági ágak szerint, 2007**

(százalék)

Régió	Ipar	Ezen belül: Feldolgozóipar	Kereskedelem, javítás	Szállítás, raktározás, posta, távközlés
Közép-Magyarország	48,2	42,1	26,1	15,1
Közép-Dunántúl	91,5	90,4	7,0	0,5
Nyugat-Dunántúl	93,7	85,8	0,5	2,2
Dél-Dunántúl	82,7	53,1	4,1	9,4
Észak-Magyarország	85,4	75,2	10,7	1,9
Észak-Alföld	78,8	56,3	14,6	2,0
Dél-Alföld	76,5	50,6	9,2	3,2
Összesen	68,7	60,5	16,3	8,3

A 250 fő feletti vállalkozások nettó árbevételének közel héttizede ipari értékesítésből származott, hiszen az ipari tevékenység termelőkapacitása nagyobb szervezetméretet feltételez. A kereskedelem, javítás, valamint a szállítás, raktározás, posta, távközlés ágazatokra szintén jellemző a nagyobb cégek tevékenykedése. Előbbi területen az összárbevétel 16,3%-át, utóbbin pedig 8,3%-át érték el.

A központi régióban a szolgáltatási szektor termelékenysége fokozottabb: az ipari tevékenység az összes elért árbevétel alig felét adta, miközben a kereskedelem és a szállítás, raktározás, posta, távközlés az átlagosnál jóval nagyobb részét. Nyugat- és Közép-Dunántúlon az árbevétel több mint kilenctizede ipari tevékenységből származott, melynek hagyományait, eredményességét a fejlett infrastruktúra, közút- és vasúthálózat és a megfelelő számban rendelkezésre álló szakképzett munkaerő garantálja. Mindezek hozzájárultak a külföldi működő tőke beáramlásához, multinacionális cégek letelepedéséhez.

A nagyvállalatok árbevételének 63,5%-át az 1000 főnél nagyobb létszámmal működők teljesítették. Ez az arány a szervezetszám területi eloszlásához igazodva a Közép-Dunántúlon különösen magas, háromnegyedes. A Nyugat-Dunántúlon és Közép-Magyarországon szintén jelentős súllyal bírnak: a bevételek kétharmadát, illetve 62,9%-át ők érték el. Míg a Dél-Dunántúlon és Észak-Magyarországon 56%-os volt részesedésük, az Észak-Alföldön 50%, a Dél-Alföldön pedig mindössze négytized.

Beruházások

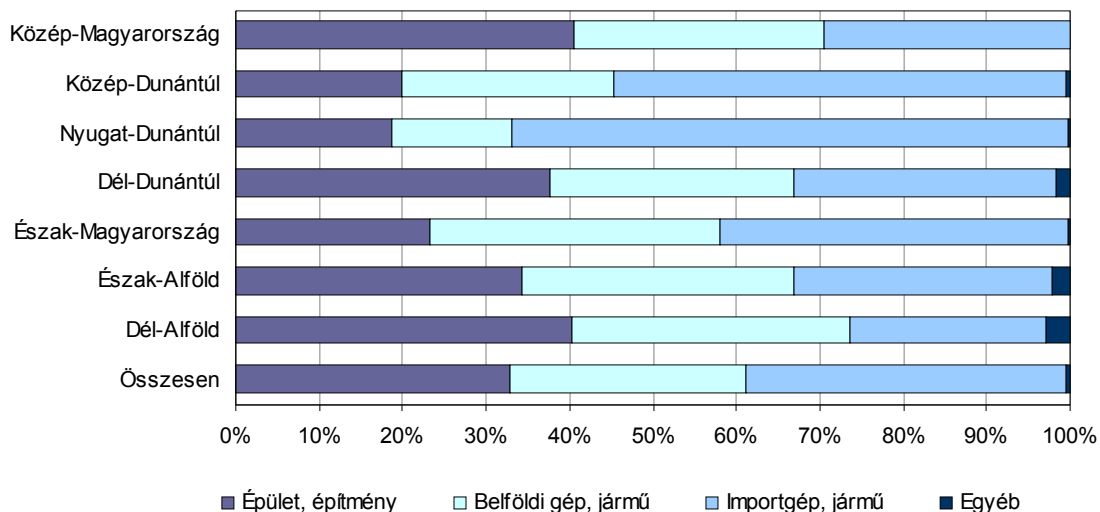
Hazánkban 2003 és 2007 között a legalább 300 főt foglalkoztató cégek folyó áron 6 234 milliárd forintot költöttek fejlesztésekre, így a vállalati beruházások 50,5%-át teljesítették. Területi egységenként széles sávban mozgott arányuk: a Közép-Dunántúlon a tárgyi eszköz beszerzések, bővítések, felújítások 62,5%-át valósították meg, a Dél-Alföldön azonban a befektetések mindössze egynegyedét eszközölték.

A Közép-Magyarországon és a Közép-Dunántúlon regisztrált nagyvállalatok nagyobb arányban részesedtek a magyarországi beruházásokból, mint amekkora hányadot képviseltek a szervezeti struktúrában. Dél-Dunántúlon a két arány közelített egymáshoz, a többi régióban viszont a vállalkozások állományában betöltött súlyuk volt a magasabb. Összességében a közép-magyarországi vállalkozások költötték el a tárgyi eszközök bővítésre fordított kiadások felét (51,5%-át), 15,6%-át a közép-, 10,6%-át a nyugat-, 5,2%-át pedig a dél-dunántúli székhelyűek. Az észak-magyarországiak 8,8, az észak-alföldiek

5,5%-kal részesedtek a beruházásokból, a legkisebb arányban, 2,8%-kal pedig a dél-alföldi nagyvállalatok járultak hozzá az eszközállomány gyarapításához.

A vizsgált időszakban a nagyméretű vállalkozások beruházásainak kétharmada gépek, berendezések, járművek beszerzésére, 32,9%-a pedig épületek, építmények kialakítására irányult. Az egyéb beruházások a szerződés szerinti teljesítések csupán 0,4%-át képviselték. A fejlesztések anyagi-műszaki összetétele régióként jelentősen különbözött. A Közép- és Nyugat-Dunántúlon – ahová a nemzetközi tőkével rendelkező multinacionális cégek többsége települt – az új befektetések zömét külföldről származó gyártókapacitások termelésbe állítása tette ki. Az ingatlanfejlesztésre fordított kiadások aránya a fővárosban és Pest megyében érte el a legmagasabb szintet. Az egyéb beruházások mögött többnyire tenyészállatok vásárlása húzódtott meg, azaz a befektetések döntően a mezőgazdasági erőforrások állományát gyarapították. Utóbbiak részesedése az átlagosnál magasabb volt a nagyobb állattenyésztési hagyománnyal, az összességében kedvezőbb tartási feltételekkel szolgáló térségekben, így a Dél-Dunántúlon és az alföldi régiókban.

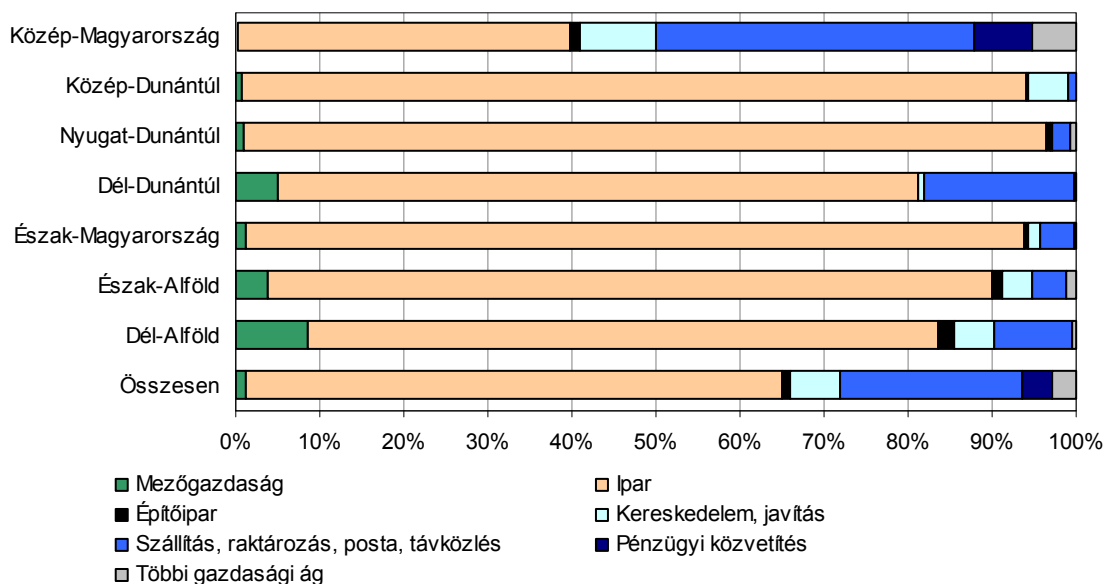
A legalább 300 főt foglalkoztató vállalkozások beruházásainak anyagi-műszaki összetétele, 2003-2007

A vállalkozások új tárgyi eszköz befektetéseinek 81,7%-át a nagyobb tőkével és jelentősebb működési erőforrásokkal rendelkező jogi személyiségű társaságok hajtották végre. Részesedésük a vállalkozások beruházásaiból régióként 74,2% (Dél-Dunántúl) és 85,5% (Közép-Magyarország) között ingadozott, de az importból származó gépbeszerzések esetében arányuk mindenütt meghaladta a 83,0%-ot.

Magyarországon 2003 és 2007 között a nagyvállalatok beruházásainak kétharmadát a termelő szférába tartozó cégek valósították meg. A teljesítményérték összetétele a beruházó gazdasági ág szerinti hovatarozása szempontjából azonban térségenként különböző képet mutatott. Különösen Közép-Magyarországon tért el lényegesen az országos átlagtól, mivel itt a fejlesztések 58,1%-át szolgáltatások nyújtására szakosodott cégek hajtották végre. Ezen belül a szállítmányozási, logisztikai, postai és távközlési feladatok ellátására specializálódott nagyvállalatok dominanciája érvényesült, mivel az országosan meghatározó cégek többsége székhelyét a fővárosba vagy közvetlen vonzáskörzetébe helyezte. Hasonlóképpen indokolható itt a kereskedelemmel, javítással és a pénzügyi közvetítéssel foglalkozó vállalkozások átlagosnál nagyobb részesedése a befektetésekből.

A legalább 300 főt foglalkoztató vállalkozások beruházási teljesítményértékének megoszlása a beruházó gazdasági ág szerinti hovatartozása alapján, 2003-2007

Közép- és Nyugat-Dunántúlon a feldolgozóipari vállalatok valósították meg a fejlesztések több mint kilenctizedét, amely azért nem meglepő, mivel a legnagyobb magyarországi gyártóüzemek többsége ezekben a régiókban található. Észak-Magyarországon az ipari beruházások magas hányada összefüggött a térség gazdaságföldrajzi adottságával és az M3-as autópálya mentén fekvő nagyobb városok tőkevonásával. Az ország keleti felén északról dél felé haladva régióként fokozatosan zsugorodott az ipari vállalkozások részesedése a tárgyi eszköz fejlesztésekből, és bontakozott ki egyre inkább a primer és a terciér szektorban tartozóké.

Foglalkoztatás

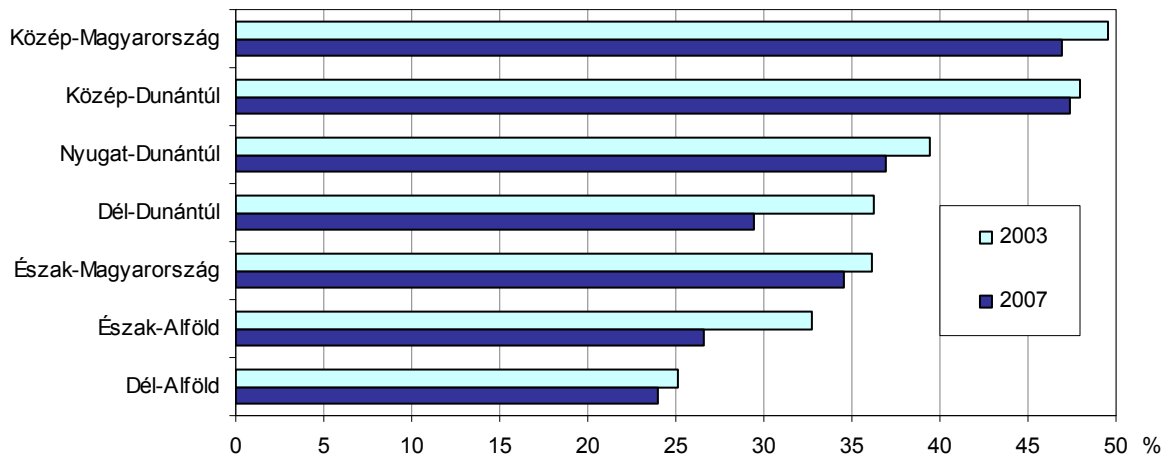
A kis- és középvállalkozásokkal ellentétben a nagyvállalatok (legalább 250 főt foglalkoztatók) szerepvállalása a foglalkoztatásban mérséklődött. 2007-ben e szervezeteknél alkalmazásban állók száma közel 770 ezer fő volt, 3,4%-kal kevesebb az öt évvel korábbinál. Régióként a létszám különbözőképpen változott. Dinamikusan – 8,3%-kal – nőtt a jelentős ipari potenciállal rendelkező Közép-Dunántúlon, és minimális mértékben – alig 2 ezer fővel – gyarapodott a közép-magyarországi nagyfoglalkoztatóknál. A többi régióban 3–25%-os csökkenés történt 2003-hoz képest, a legnagyobb visszaesés a Dél-Dunántúlon és Észak-Alföldön következett be.

2007-ben az alkalmazásban állók 39,7%-a nagyvállalatoknál dolgozott, szemben a 2003. évi 42,2%-kal. Közép-Magyarországon és a Közép-Dunántúlon az alkalmazottak létszámának megoszlása nem mutatott számottevő különbséget a két vállalati méretcsoport között. A két régióban együttesen a nagyvállalati, valamint KKV-i alkalmazotti hányad 53,0, illetve 47,0%-ot képviselt, ezzel szemben az Alföldön az arány eltolódott a kis- és középvállalkozások irányába (25,3 illetve 74,7%).

Míg a kisvállalkozások öt esztendő alatt mindkét állománycsoportban növelték humánereő-kapacitásukat, a 250 fős és afeletti szervezetek a fizikaiak körében 7,7%-os létszámcsökkentést, a szellemi foglalkozásúaknál 4,9%-os bővítést hajtottak végre. A közép-

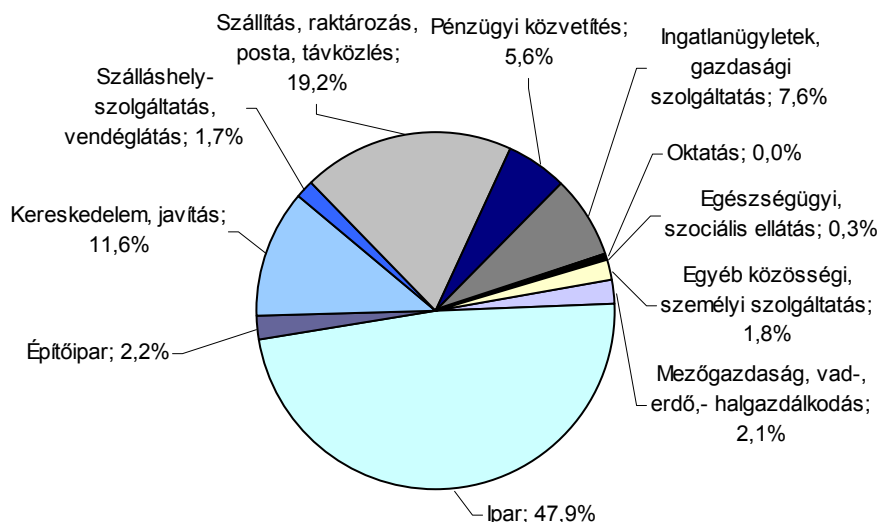
magyarországi nagyvállalkozásoknál – a fővárosban koncentrálódó nagyszámú szellemi munkaerőt alkalmazó pénzügyi, kulturális, stb. szervezetek meglétéből adódóan – és Közép-Dunántúlon nőtt csak a foglalkoztatottak száma, a többi régióban fogyást regisztráltak a munkaügyi statisztikák.

A nagyvállalatoknál alkalmazásban állók aránya

A nagyvállalatok esetében az ipar foglalkoztatásban betöltött szerepe vitathatatlan. A másik nagyfoglalkoztató ágazat a szállítás, raktározás, posta, távközlés. E két nemzetgazdasági ág alkalmazottainak a száma 2007-ben meghaladta az 500 ezer főt, az összlétszám kétharmadát. Szerepük annak ellenére jelentős maradt, hogy ugyanitt a vizsgált időszakban közel 80 ezres – 13,3%-os – csökkenés ment végbe. 2007-ben a nagyvállalatok alkalmazottainak 47,9%-a (2003-ban 53,5%-a) az ipari, 19,2%-a (2003-ban 21,1%-a) a szállítás, raktározás, posta, távközlés szakterületen dolgozott.

Az alkalmazásban állók számának megoszlása gazdasági áganként a nagyvállalatoknál Magyarországon, 2007

A foglalkoztatás szempontjából szintén jelentőségteljes szolgáltatási ágazatokban – kereskedelem, javítás és ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás – a nagyvállalatok bővítették humán-erő-kapacitásukat az elmúlt öt évben, 2007-ben a munkaviszonyban

állóknak azonban csupán 11,6, illetve 7,6%-át alkalmazták. Területi összehasonlításban Közép-Magyarország mutatószámai a nagyvállalatok esetében is markánsan eltértek a többi hat régióétól. A nagyvállalati alkalmazottak ágazatok közötti eloszlása egyenletesebb volt az ország más területeinél. Az első három helyen a szállítás, raktározás, posta, távközlés, az ipar és a kereskedelem, javítás szerepelt 29,2; 24,8; és 15,2%-os aránnyal. Az eltelt fél évtized alatt ezek az ágazatok megőrizték foglalkoztatásban betöltött helyüket, ezzel egy időben ugyanakkor kissé erősödött más területeké is, mint a pénzügyi tevékenységé, az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatásé.

A közép-magyarországgal ellentétben a további hat régió mindegyikében az iparban alkalmazott munkavállalók aránya dominált, régióként 70-80% között, s azt követte négy régióban másodikként a szállítás, raktározás, posta, távközlés, kettőben pedig a kereskedelem, javítás ágazat.

KÜLFÖLDI ÉRDEKELTSÉGŰ VÁLLALKOZÁSOK

Külföldi tőke Magyarországon

Számos példa bizonyította, hogy a külföldi működő tőke beáramlása döntően hozzájárul a nemzetgazdaság kívánt fejlődéséhez. Igaz ez a nyitott gazdasággal rendelkező Magyarországra is, ahol a tőkehiány a más országoktól való tartós leszakadását eredményezné. Tőke kell a növekedéshez, a modernizáláshoz, a versenyképesség megtartásához, hiánya gátolja a munkahelyteremtést, lassítja a gazdaság szerkezetváltását. A kelet-közép európai országok közül a kilencvenes évek elején Magyarországra áramlott be a legtöbb külföldi tőke és 1996-ig dinamikusan nőtt a befektetések nagysága. Ezt követően, az újonnan belépett EU-s tagországokat tekintve, Csehország és Lengyelország felzárkózásából adódóan tendenciájában csökkent az ország részesedése. A Magyarországon működő külföldi vállalkozások 2003-ig mintegy 29 milliárd eurót fektettek be hazánkban.

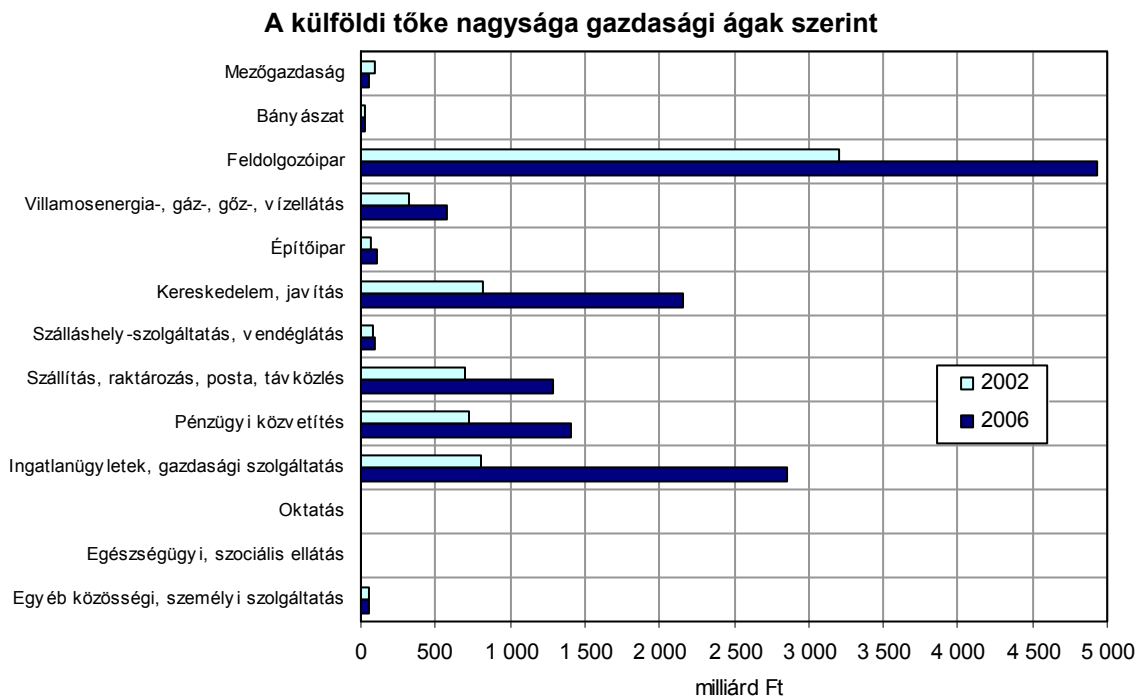
Az ország tőkevonzó képessége 2004-től ismét javult és 2005-ben kiugróan jó eredménnyel zárt. A befektetések döntő hányadát nyújtó, régi uniós országok (EU 15) új tagországok felé irányuló működő tőke investíciója 2006-ban megtorpant. Ennek következtében az innen származó befektetések a 2005. évi 15,2 milliárd euróról 4,3 milliárdra csökkentek. A 2004–2006 közötti időszak azonban részükről ezzel együtt is több mint 27 milliárd euró befektetést hozott, ami a 12 új tagállamba áramló tőke közel háromtizedét tette ki. Ez azt is jelentette, hogy a régi tagországokból ebben a három évben Magyarországra érkezett közvetlen külföldi tőkebefektetés mintegy kétszeresen meghaladta a 13-13 milliárd eurót vonzó Lengyelországot és Romániát, hazánk pedig 2006-ban és az azt megelőző két évben Csehország elé került. Ugyanakkor az EU 15-öktől érkező összes működő tőke értéke 2006 végéig összesen 64,6 milliárd eurót ért el, amelynél többet csak a jóval nagyobb belső piaccal rendelkező Lengyelország mondhat magáénak.

Az új tagországok legfontosabb partnerévé Németország vált, a befektetett teljes külföldi tőkeállomány legnagyobb hányada onnan származik, míg a 2004–2006 közötti időszak második legnagyobb tőkeexportőrének Németország mögött Spanyolország bizonyult, megelőzve a harmadik helyre kerülő Ausztriát. A hároméves időszak során hazánkba irányuló német befektetések növekvő tendenciát mutattak, így 2006-ban a 4,3 milliárd euróból 1,6 milliárd Németországból érkezett. A spanyol működő tőke relatív többsége is, 42%-a ebben a három évben Magyarországra áramlott, ugyanakkor az osztrákok döntően, 73%-ban a román piacot részesítették előnyben. A régióban működő tőke többsége a szolgáltató szektorba, több mint egyötöde pedig ipari területre került. A szolgáltatói szférában leginkább a pénzügyi közvetítéseket vették célba, ezen kívül jelentős volt az üzleti szolgáltatások részesedése és a szolgáltatásokon belül 8%-ot mutatott a távközlés is.¹

Hazánk működő külföldi tőke állománya 2006 végén 13,8 billió forint volt, ami 17%-kal magasabb az egy évvel korábinál. Ezzel Magyarország a világ huszonötödik legnagyobb befektetés-állománnyal rendelkező országa. 2002–2006. között jelentősen átrendeződött a külföldi működő tőke származási országok szerinti megoszlása. Csupán Németország,

¹ Forrás: **eurostat** Statistics in focus 71/2008, EU-15 Foreign Direct Investment into the Member States

Hollandia és Ausztria őrizte meg ebben a sorrendben vezető helyét. 2005-től ugrott a negyedik helyre 800 milliárd forintot meghaladó befektetéssel Nagy-Britannia, míg az ötödik helyen változatlanul Franciaország található. Ugyanakkor a tíz legnagyobb értékben hazánkban befektető ország közül kikerült Olaszország, Svédország, Japán és a 2004-2005-ben még a kilencedik helyet elfoglaló Finnország is. A német vállalkozások tőkeinvestíciói meghaladják a 3,7 billió forintot, ennek közel felével rendelkeznek a hollandok, de 2006-ban az osztrák működő tőke értéke is megközelítette az 1,6 billiót. Bár a korábbi első tőzsből kikerült ország gazdaságunkba investált tőkeállománya is jelentős, a jelenlegi tíz legnagyobb befektető ország a külföldi tőkeállomány több mint a háromnegyedét képviseli.

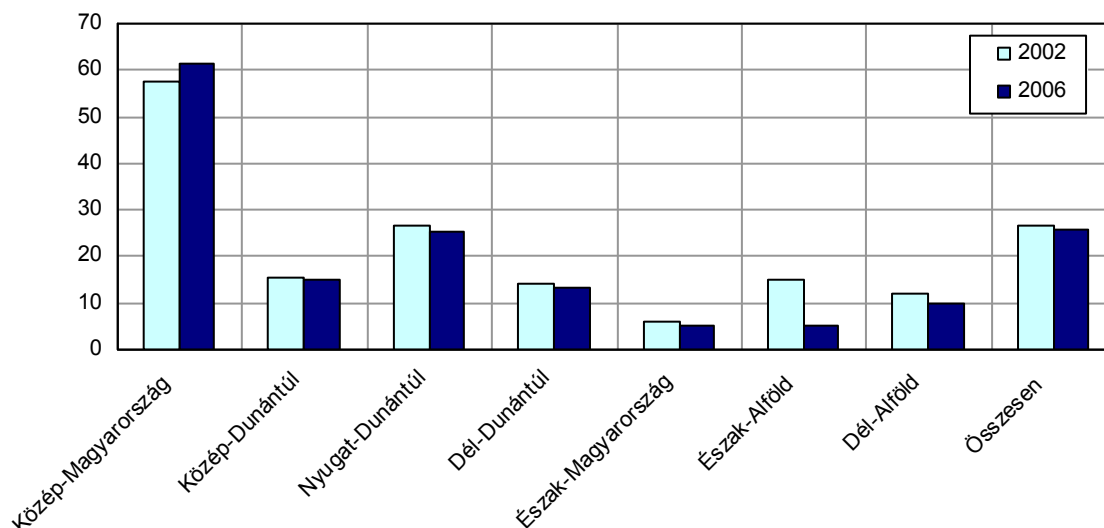
Egyes gazdasági ágak kitüntetett szerephez jutottak a külföldi befektetőknel. Magyarországon 2006 végén a külföldi működő tőke több mint egyharmada, 36%-a feldolgozóipari vállalkozásokat gyarapította. 2002 óta hányada 10 százalékpontot esett a szolgáltatási szektorba történő jelentős nagyságú befektetések következtében. 21%-kal részesedett a külföldi tőkéből az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás, 16%-kal a kereskedelem, javítás és mintegy 10%-a került a pénzügyi közvetítésbe, illetve a szállítás, raktározás, posta, távközlésbe. Számottevő mértékű tőkekoncentráció jellemzi a feldolgozóipart, ahol a közúti járműgyártásba és a villamos gép, műszer gyártásába fektettek a legtöbbit a külföldi vállalkozók. Az előbbi ágazat 10, utóbbi 7%-kal részesedett a teljes állományi értékéből. A legkevesebb tőkét a privatizációban legkevésbé érintett területek, az egészségügy és az oktatás vonzották.

A külföldi érdekeltségű vállalkozások száma és tőkéje

A külföldi érdekeltségű vállalkozások száma 2002–2006 között közel 1000-rel csökkent, 2006 végén 25 800-at számlált. A gazdasági ágak közül jelentős számú és arányú veszteséget könyvelhetett el a kereskedelem, javítás, a feldolgozóipar és a mezőgazdaság, nagy arányút az oktatás. Ezzel szemben háromtizedével több, mintegy kétezer cég

foglalkozott ingatlanügyletekkel, gazdasági szolgáltatással, de szerkezetátalakuláshoz kapcsolódóan megduplázódott az energiaszektorban működők száma is. Országos átlagban 10 000 lakosra 26 külföldi érdekeltségű cég jutott. Tulajdonosi szerkezetük változása azt eredményezte, hogy a hazai többségi tulajdonban lévő vállalkozások számának csökkenése mellett tovább nőtt a teljes egészében és a többségében külföldi tulajdonban lévőké. Az öt évvel korábbi 66%-kal szemben, 2006 végén már a szervezetek héttizede kizárólag külföldi tőkével rendelkezett, miközben a hazai többségi tulajdonúak száma 17%-kal fogyott.

10 000 lakosra jutó külföldi érdekeltségű vállalkozások száma

A külföldi érdekeltségű vállalkozások saját tőkéje 2002 és 2006 között megduplázódott és 8,9 billió forinttal haladta meg a 2002. évit, melyből a hazai tőke (237%) nagyobb arányban emelkedett, mint a külföldi (196%). A külföldi tőke összességében 6,6 billió forinttal nőtt, a többségi külföldi tulajdonú cégekben kisebb arányban, mint a hazai többségi tulajdonnal bíró gazdálkodóknál. Így 2006-ban, a határon túli befektetések 2002. évinél nagyobb hányadát, 4,6%-át találhattuk olyan cégekben, amelyekben a hazai tulajdon dominált. A kizárólag külföldi irányítással működők tőkéjüket a vizsgált időszakban ugyancsak közel megduplázták. A külföldi befektetők tulajdoni hányaduk növelését célzó törekvése csak a nagyobb részben külföldi tulajdonnal rendelkező vállalkozásoknál érvényesült, a már eddig is magas 80%-os külföldi részesedés 87%-ra emelkedett. Ezzel szemben a nagyobb részben hazai tulajdonúaknál 22-ről 17%-ra módosult, mivel ezekben a szervezetekben a külföldi beruházók tőkéje a vizsgált időszakban mindössze 358 milliárd forinttal bővült, a hazaiaké viszont a 2 billió forintot is meghaladóan emelkedett. Mindezek eredőjeként a külföldi befektetések saját tőke állományon belüli aránya 2002-höz viszonyítva összességében 80%-ról 77%-ra mérséklődött.

A külföldi érdekeltségű vállalkozásokban történt tőkebefektetések következtében 2002 és 2006 között saját tőkéjük megduplázódott, az ezen belüli külföldi tőkerész pedig ugyancsak közel kétszeresére nőtt. A szervezetek számában bekövetkezett változásokat is figyelembe véve az egy vállalkozásra jutó saját tőke nagysága megközelítette a 680 millió forintot, a külföldi tőkéé pedig a 525 milliót. Ez utóbbi kiugróan magas a kősztyártás, kőolaj-feldolgozás, nukleáris fűtőanyag gyártásában (24,6 milliárd forint), illetve a járműgyártásban (11,7 milliárd forint), a villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátásban és a pénzügyi közvetítésben, ahol egyaránt meghaladta az 5 milliárd forintot. Az átlagnál jóval

magasabb a szállítás, raktározás, posta, távközlésben, ezzel szemben a vállalkozások magas száma miatt, a meglévő jelentős külföldi tőkeállomány ellenére az átlag felét sem érte el a kereskedelem, javításban.

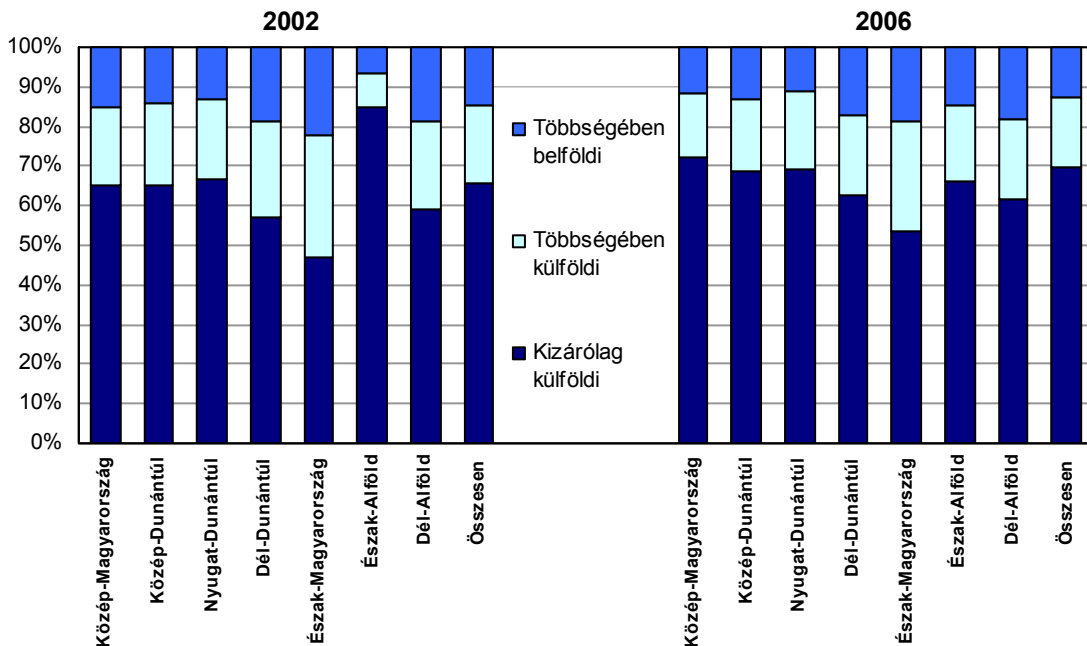
A külföldi érdekeltségű vállalkozások tőkéjének alakulása tulajdonosi összetétel szerint, 2006

Megnevezés	Saját tőke		Ebből			
			külföldi		belföldi	
	milliárd Ft	változása, 2002. =100,0%	milliárd Ft	változása, 2002. =100,0%	milliárd Ft	változása, 2002. =100,0%
Kizárólag külföldi tulajdonú	7 238	189,9	7 238	189,9	–	–
Többségében külföldi tulajdonú	6 548	185,5	5 676	201,2	872	122,9
Többségében belföldi tulajdonú	3 720	301,3	629	231,6	3 091	320,9
Összes vállalkozás	17 506	204,1	13 543	196,2	3 963	236,9

A külföldi tőkével rendelkező vállalkozások száma országosan 3,7%-kal csökkent. Egyedül Közép-Magyarországon működött több cég, mint 2002-ben, ami a kizárólag külföldi érdekeltségűek jelentős mértékű növekedésének volt betudható. Szembetűnő változás történt az észak-alföldi régióban, ahol a szervezetek száma 1 500-zal visszaesett. A nagyarányú csökkenés számos, elsősorban a nem bolti kereskedelemmel foglalkozó, itt bejegyzett és ugyancsak 100%-ban külföldi tulajdonú vállalkozás regisztrációból való kikerülésére vezethető vissza. A hazai, illetve a külföldi tőketöbbséggel rendelkező cégek száma kisebb-nagyobb mértékben, valamennyi régióban mérséklődött, előbbieké legnagyobb arányban Észak-Magyarországon és Észak-Alföldön, míg utóbbiaké a dél-alföldi, illetve a dél-dunántúli térségben fogyott. Az öt évvel korábbihoz viszonyítva 2006-ban a külföldi érdekeltségű szervezetek 7,5 százalékponttal nagyobb hányada, több mint kétharmad része rendelkezett fővárosi vagy Pest megyei székhellyel. Mivel a vállalkozások számában a régiók közül Közép- és Nyugat-Dunántúlon következett be a legkisebb arányú változás, területi összehasonlításban az itt bejegyzett cégek valamennyi külföldi érdekeltségű szervezeten belüli hányada nem módosult lényegesen, míg a többi régióban egyértelműen csökkent. A legkisebb vállalkozás (657) Észak-Magyarországon, a legtöbb pedig, a központi régiót kivéve, a nyugat-dunántúli térségben működött.

2006-ban a külföldi érdekeltségű vállalkozások körében a kizárólag külföldi tulajdonnal rendelkezők aránya 53,4 és 72,0% között alakult az ország régióiban, közülük a közép-magyarországi mutató a legmagasabb, az észak-magyarországi a legalacsonyabb. Utóbbi térségben ezt a kisebb hányadot ellensúlyozza a külföldi többségi tulajdonúak 28%-os részesedése. Ez utóbbi tulajdonosi összetételű szervezetek száma minden térségben meghaladta a főként hazai tőkével működőket, de az észak-magyarországi mutatót Dél-Alföld és Dél-Dunántúl mindössze 20–20%-kal követi. A külföldi érdekeltségű vállalkozások közül országosan majdnem minden nyolcadik bírt 50%-nál nagyobb hazai tőkerésszel, régiós szinten Nyugat-Dunántúlon és Közép-Magyarországon ennél ritkábban fordultak elő, Dél-Dunántúlon viszont minden hatodikat a hazai tőke túlsúlya jellemezte, de még ennél is gyakoribbak voltak az észak-magyarországi és a dél-alföldi térségben.

Külföldi érdekeltségű vállalkozások számának megoszlása tulajdonosi összetétel szerint

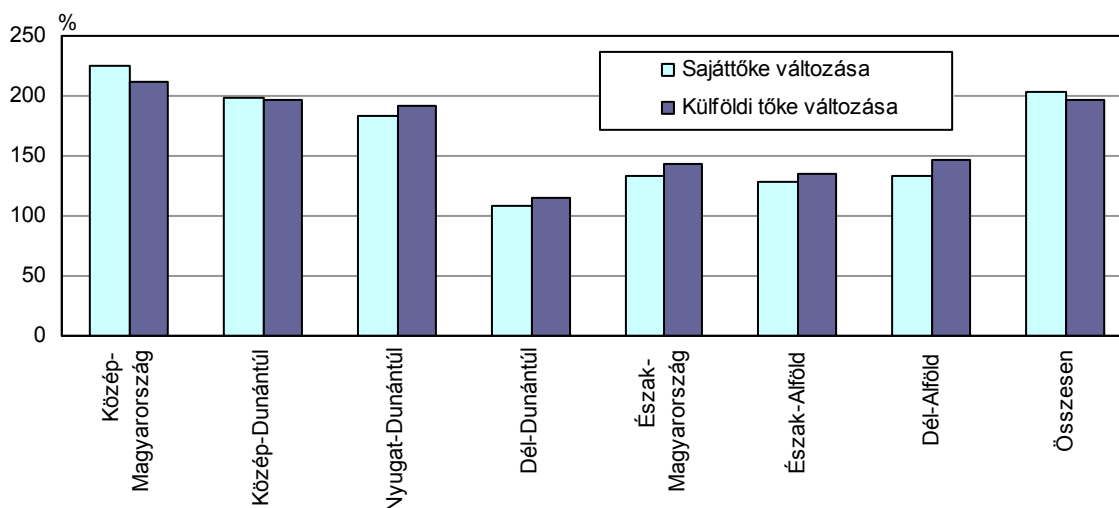

Országosan mindhárom fajta tulajdonosi összetételű vállalkozásból a legtöbb egyértelműen kereskedelmi profillal rendelkezett vagy ingatlanügyletekkel, gazdasági szolgáltatással foglalkozott, a régiókat tekintve azonban a kép ennél sokkal változatosabb. Számukat véve utóbbiak súlya Közép-Magyarországon mindhárom tulajdonosi összetétel mellett kiemelkedő (40% körüli), ugyanakkor a feldolgozóiparban betöltött szerepük (7,3%) jóval kisebb, mint a többi hat régióban. Észak-Magyarországon ezzel szemben minden harmadik külföldi érdekeltségű szervezet tevékenysége ehhez a gazdasági ághoz kapcsolódik, viszont arányaiban Észak-Alfölddel együtt itt foglalkoznak legkevesebben ingatlanügyletekkel és gazdasági szolgáltatással. Közép-Dunántúlon, Észak-Alföldön, Dél-Alföldön és Dél-Dunántúlon majd minden negyedik a feldolgozóiparban működik, közöttük érdemi különbséget ágazati szinten lehet találni. A kereskedelmet folytató vagy javítással foglalkozó vállalkozások súlya ugyanakkor Észak-Alföldön kiugróan magas, különösen a 100% külföldi tulajdonban lévők között (51,6%), de a közép-magyarországi térségben jegyzett cégek 38%-a is ilyen tevékenységre szakosodott. Ingatlanügyletekkel, gazdasági szolgáltatással vagy kereskedelemmel, javítással országosan közel azonos számú, mintegy 8 700-8 800 külföldi vállalkozás tevékenykedett. A központi régió szerepét hangsúlyozva nyolctizedük, illetve háromnegyedük a fővárosban és Pest megyében működött, míg a feldolgozóipari ágazatokba befektető 3 258 cég mindössze négytizede. Ez is jelzi, hogy a feldolgozóiparban Közép-Magyarország vezető helye nem olyan egyértelmű, mint a kereskedelemben vagy pénzügyi vonalon. Az egyes régiókban bejegyzett külföldi vállalkozások országos átlagnál (2,8%) is kisebb hányada fektetett tőkét a mezőgazdaságba, a Közép-Magyarországon mindössze fél százalékuk, ugyanakkor Nyugat-Dunántúlon, illetve Dél-Dunántúlon minden tizedik. 2006 végén ebben a gazdasági ágban mindössze 727-en jegyeztek külföldi tőkét az országban, ennek együttesen 55%-a az utóbbi két térségben.

Országosan a külföldi érdekeltségű szervezetek 4,6%-a, 1 197 vállalkozás, míg a Közép-Dunántúlon bejegyzettek 18,5%-a kívánt nyereséget termelni szálláshely-szolgáltatás, vendéglátásból. A szintén jelentős idegenforgalmi vonzerővel bíró Dél- és Nyugat-Dunántúlon csupán 7,9, illetve 6,6%-uk végzett ilyen tevékenységet. Az ország keleti felében ezen a területen a dél-alföldi régióé a vezető szerep, a 68 szálláshely-szolgáltatás, vendéglátással foglalkozó vállalkozás hányada 5,2%-ot képviselt. Az energiaszektorban,

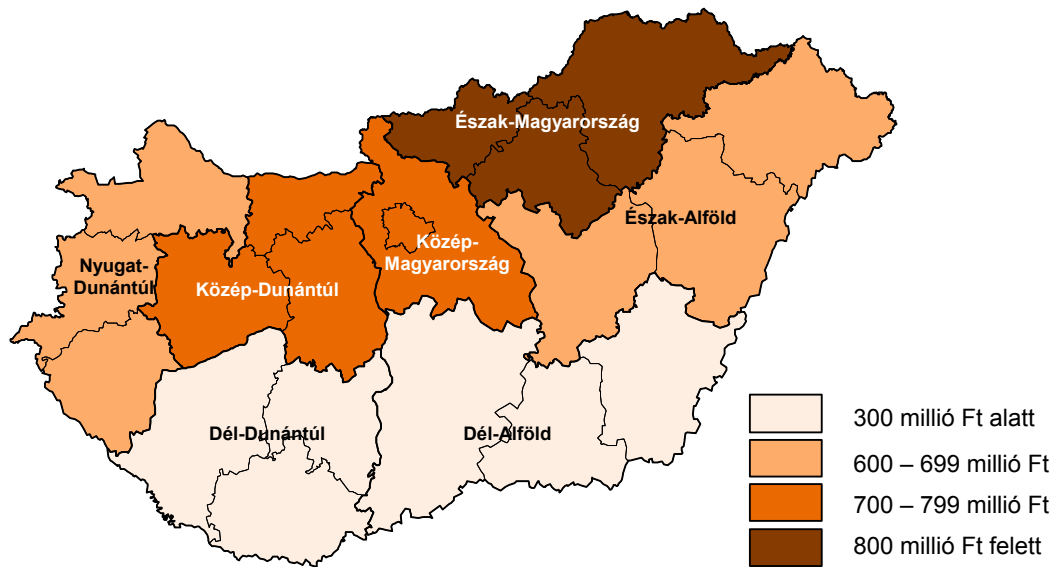
valamint a pénzügyi közvetítésben működő külföldi érdekeltségű vállalkozásokat elsősorban az egy vállalkozásra jutó, igen magas saját, illetve külföldi tőke jellemzi. 2006-ban valamennyi külföldi tőkével rendelkező cég közül országosan is csak mindössze 0,4, illetve 1,0%-uk, (105 és 247 vállalkozás) tartozott e két gazdasági ágba. Előbbiek közül Közép-Magyarországon és Nyugat-Dunántúlon 47, illetve 26, utóbbiak közül 217, illetve 14 ugyancsak a közép-magyarországi, illetve a dél-alföldi régióban volt található. A szállítás, raktározás, posta távközlés 885 cégét is viszonylag magas, a feldolgozóiparéhoz hasonló egy vállalkozásra jutó befektetett külföldi tőke jellemezte. Közel héttizedüket Közép-Magyarországon jegyezték be, emellett sokkal többen rendelkeztek dunántúli (191), elsősorban nyugat-dunántúli (102) székhellyel, mint a Dunától keletre esővel (87). A 864 építőipari vállalkozás több mint kétharmada ugyancsak közép-magyarországi székhelyű. Az egyes régiókban bejegyzettek között Dél-Dunántúlon és Dél-Alföldön képviselték a legmagasabb (3,8%) hányadot, számuk azonban 2006-ban a központi régió után Nyugat-Dunántúlon (90) volt a legmagasabb.

**A külföldi érdekeltségű vállalkozások tőkéjének növekedése, 2006
(2002=100,0)**

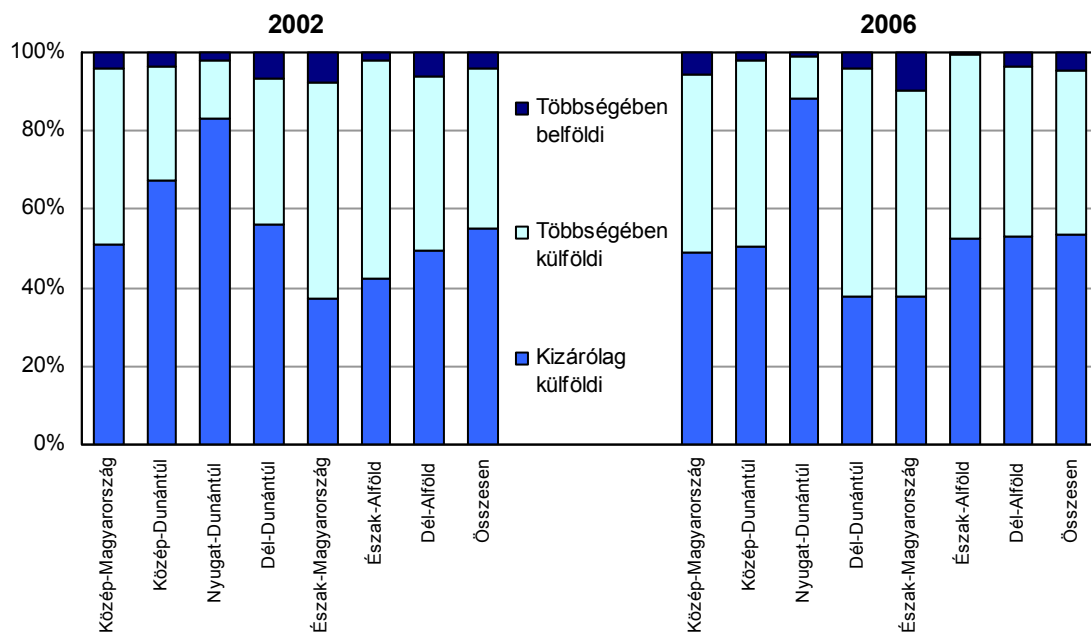
A külföldi működő tőke növekedésének üteme az ország egyes térségeiben jelentős eltéréseket mutatott. Ez nem csak 2006-ra igaz, hanem néhány esztendő távlatában is elmondható. 2005–2006 között a dél-alföldi és a nyugat-dunántúli régióban történt a legnagyobb arányú bővülés, de Közép-Magyarországon is – ahol a külföldi befektetések közel 69%-a koncentráliódik – átlagot meghaladó mértékű volt. 2002 és 2006 között a külföldi érdekeltségű vállalkozások saját tőkeállománya 204%-ára, ezen belül a külföldi befektetés 196%-ára emelkedett. Közép-Magyarország és Közép-Dunántúl kivételével a külföldi tőkerész minden régióban nagyobb ütemben gyarapodott a saját tőkénél. A legdinamikusabb bővülést mutató központi térségtől alig maradt el a közép- és nyugat-dunántúli terület, az ország keleti fele viszont a Dunántúlinál jóval kevesebb tőkét vonzott és növekedésének mértéke is jelentősen kisebb volt az országos átlagnál. A fővárosban és Pest megyében bejegyzett külföldi érdekeltségű cégek külföldi tőkéje fél évtized alatt 4,9 billió forinttal emelkedett, míg Nyugat- és Közép-Dunántúlon 752 milliárd, illetve 559 milliárd forint többletet könyvelhettek el ugyanebben az időszakban. Ugyanakkor a dél-dunántúli térségben mindössze 23 milliárddal gyarapodott a külföldi tőkeállomány, ami alig több mint 15%-os bővülést jelentett.

Egy külföldi érdekeltiségű vállalkozásra jutó saját tőke régiók szerint, 2006

Az elmúlt években változott a külföldi tőke területi megoszlása. A közép-magyarországi régió szerepe elsősorban a keleti országrész rovására erősödött, míg a Dunántúl gyakorlatilag megőrizte korábbi súlyát. 2006 végén a külföldi érdekeltiségű vállalkozások külföldi tőkeállománya az ország központi térsége, a dunántúli terület és az ország keleti fele között megközelítőleg 69:21:10 arányban oszlott meg. A 13,5 billió forintból Nyugat- és Közép-Dunántúlon másfél, illetve 1,1 billiónál is többet jegyeztek, miközben a dél-dunántúli régió alig több mint 173 milliárd forinttal rendelkezett. A Dunától keletre az észak-alföldi és az észak-magyarországi terület azonos nagyságrendű, 500 milliárd forintot megközelítő külföldi tőkeállományától a dél-alföldi régióé (309 milliárd forint) valamelyest elmaradt.

A külföldi tőke megoszlása a vállalkozások tulajdonosi összetétele szerint

A külföldi tőkeállomány tulajdonosi összetétel szerinti megoszlása is változott a vállalkozások számának alakulása és a külföldi tőkehányad növelésére való törekvés hatására, amely elsősorban a többségében határon túli tulajdonban lévő cégeknél volt

megfigyelhető. 2006 végén országosan a kizárólag külföldi tulajdonú vállalkozásokban az importtőke 53%-a, a többségében külföldi részesedésűekben 42, míg a hazai többségi tulajdonúakban 5%-a működött. Az egyes régiókban az országos arányoktól lényeges eltérések figyelhetők meg. Nyugat-Dunántúlon a kizárólag külföldi érdekeltségű szervezeteknél koncentrált a külföldi tőke 88%-a, miközben Észak-Magyarországon és Dél-Dunántúlon ez a hányad 38% alatt maradt, itt ugyanis legnagyobb részét, 52,2 illetve 58%-át a többségében külföldi tulajdonban lévő vállalkozásokba fektették. A hazai többségi tulajdonú cégek külföldi tőkéjének összes befektetéshez viszonyított aránya területenként jelentős szóródást mutatott. Észak-Magyarországon ezekben a vállalkozásokban működött a térség külföldi tőkeállományának egytizede, ezzel szemben az észak-alföldi és a nyugat-dunántúli régióban mindössze a 0,7, illetve 1,0%-a.

2006-ban a külföldi tulajdonnal rendelkező szervezetek saját tőkéjének 77,4%-a külföldi eredetű volt, amely 2002 és 2006 között 3,1 százalékpontos csökkenést mutatott. Területenként ettől eltérő irányú folyamatok is zajlottak és nagyobb mértékű változások is bekövetkeztek. A régiók többségében emelkedett a külföldi tőke saját tőkén belül számított részaránya, ezzel szemben a központi térséget az országos átlagnál nagyobb, 4,7 százalékpontos, Közép-Dunántúlt kisebb, 1,1 százalékpontos aránycsökkenés jellemezte. A saját tőkén belüli külföldi részesedés hányada Nyugat-Dunántúlon volt a legmagasabb (97,5%), a legdinamikusabb növekedést, 80,4-ről 89,0%-ra a dél-alföldi régióban mutatta, de e téren Észak-Magyarország és Dél-Dunántúl is jelentősen előrelépett. A hazai befektetések 2002–2006 közötti, külföldiekénél nagyobb arányú növekedése azt eredményezte, hogy a külföldi tőke saját tőkén belüli részesedése 2006-ra az észak-magyarországi térséget megelőzve Közép-Magyarországon lett a legalacsonyabb.

A nagyobb részben hazai tulajdonú vállalkozásokat tekintve, Közép-Dunántúlon a saját tőkéjük közel 47%-a külföldi befektetőktől származott. 2006-ban, Közép-Magyarország kivételével, valamennyi régióban a 16,9%-os országos átlagnál nagyobb külföldi tőkehányaddal találkozhattunk. 2002–2006 között azonban a régiók többségében az ilyen tulajdonosi összetételű vállalkozásokat a külföldi részesedés csökkenése jellemezte. Ez alól csak két régió volt kivétel, Észak-Magyarország és Nyugat-Dunántúl.

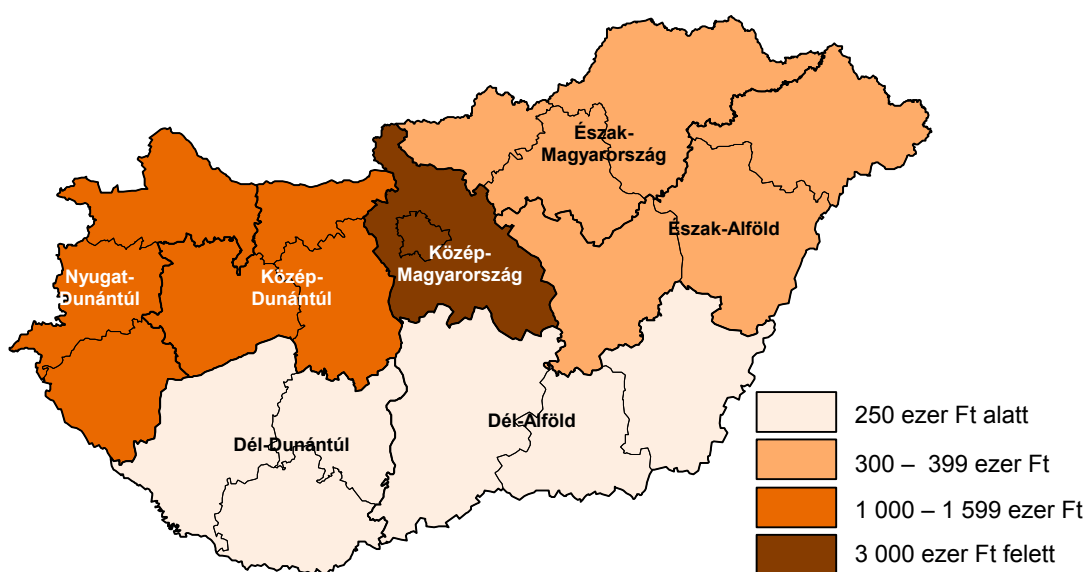
A többségében külföldi tulajdonú szervezetek országosan 6,8 százalékponttal emelték külföldi tulajdoni hányadukat. Ennél jóval nagyobb arányszám növekedés történt a dél-alföldi (14,8 százalékpont), a dél-dunántúli (10,5 százalékpont) és a közép-magyarországi (8,1 százalékpont) térségben. 2002 és 2006 között a vállalkozások külföldi tőkeállomány növekményének több mint fele a kizárólag külföldi tulajdonban lévő vállalkozásokhoz került, 5,4%-a a többségében belföldi, fennmaradó hányada pedig a többségében külföldi tulajdonú szervezetek befektetéseit gyarapította.

A döntően hazai tulajdonú gazdálkodó szervezetek Közép-Magyarországon és Észak-Magyarországon jutottak a legnagyobb összegű külföldi működő tőkéhez, ami 342 milliárd, illetve 22 milliárd forintot jelentett, ugyanakkor az Észak- és Dél-Alföldön, valamint Dél-Dunántúlon az öt éves időszakot a külföldi tőke állományának csökkenése jellemezte.

A kizárólag külföldi érdekeltségű vállalkozások tőkéje 3,4 billió forinttal nőtt. Ennek több mint kétharmada Közép-Magyarországra került, míg Nyugat-Dunántúl 706 milliárd, Közép-Dunántúl 182 milliárd forintnyi külföldi tőkéhez jutott. 2002–2006 között ebben a tulajdonosi összetételű körben a legkisebb befektetés Észak-Magyarországon és a Dél-Alföldön történt, míg a dél-dunántúli régióban 19 milliárddal fogyott a tőkeállományuk.

Egy lakosra jutó befektetett külföldi tőke, 2006

A többségében külföldi tulajdonú vállalkozások külföldi tőkéje 2002 és 2006 között 2,9 billió forinttal emelkedett. Ebből közel 2,3 billió forintot vonzott a központi régió, míg a fennmaradó összeg döntő hányada (376 milliárd forint) közép-dunántúli vállalkozások befektetéseit tette ki, a többi régióba kerülő összeg 27 és 65 milliárd forint között változott.

A külföldi érdekeltségű vállalkozások külföldi tőkéje területi egységenként, gazdasági ágak szerint, 2006

Gazdasági ág	(millió Ft)						
	Közép-Magyarország	Közép-Dunántúl	Nyugat-Dunántúl	Dél-Dunántúl	Észak-Magyarország	Észak-Alföld	Dél-Alföld
Mezőgazdaság	7 725	5 719	14 289	8 807	3 769	8 121	8 650
Bányászat	12 172	895	2 776	1 181	5 286	-1 533	1 422
Feldolgozóipar	1 621 397	1 003 617	1 289 414	141 110	307 757	438 373	129 515
Villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás	287 479	6 731	1 391	829	120 481	28 223	127 640
Építőipar	101 082	572	3 045	1 381	1 215	170	210
Kereskedelem, javítás	2 018 236	61 454	36 547	4 210	23 229	9 282	9 100
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	78 795	4 200	2 158	2 093	1 109	79	80
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	1 258 220	3 003	11 554	1 632	3 332	5 489	293
Pénzügyi közvetítés	1 391 561	-2	3 346	2 251	6	0	3 787
Ingtatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	2 562 478	43 914	204 244	9 721	6 485	6 917	26 781
Oktatás	654	222	3	198	-	0	724
Egészségügyi, szociális ellátás	6 475	16	53	65	9	10	-29
Egyéb közösségi, személyi szolgáltatás	35 931	6 100	4 194	229	603	350	448
Összesen	9 382 204	1 136 443	1 573 014	173 707	473 281	495 482	308 622

Az egyes térségek nem csak a befektetett tőke nagyságában különböznek egymástól, hanem abban is, hogy ebből milyen arányban részesednek az egyes gazdasági ágak. 2006-ban országosan a legtöbb külföldi tőkét a feldolgozóipar mondhatta magáénak, amelyet sorrendben az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás, a kereskedelem, javítás és a pénzügyi közvetítés követett. A központi régió vezető szerepe a külföldi működő tőke nagyságát illetően talán csak a mezőgazdaságban, az oktatásban és a feldolgozóiparban nem egyértelmű. A gazdaság teljes vertikumát érintve a külföldi befektetések közel héttizedét vonzotta. A többi régió vállalkozásai az említett gazdasági területeken kívül együttvéve is csak az energiaszektorban (49,8%-ban), a bányászatban (45,2%-ban), az egyéb közösségi és személyi szolgáltatásban (24,9%-ban), valamint a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátásban (11,0%-ban) jutottak a befektetett külföldi tőke nagyobb szeletéhez.

2006-ban a feldolgozóiparban, Közép-Magyarország mellett, a legtöbb külföldi tőkét Nyugat- és Közép-Dunántúl mondhatta magáénak, ami együttesen az országban működő vállalkozásoknál meglévő állomány 46,5%-a volt. A külföldi befektetőket elsősorban és a legnagyobb volumenben azok a területek vonzották, ahol a földrajzi elhelyezkedés, a jó közlekedési, infrastrukturális, valamint demográfiai és munkaerő-piaci adottságok, a gazdaság szerkezete hozzájárultak a külföldi tőke letelepedéséhez. Így a Dunántúl nyugati és középső részén működő külföldi érdekeltségű feldolgozóipari cégek száma nemcsak, hogy meghaladja az ország keleti területén bejegyzettekét, hanem tőkeerejük is jóval nagyobb. Egy vállalkozásra jutó külföldi tőkéjük magasabb még az ebben a gazdasági ágban kedvező adottságokkal rendelkező észak-alföldi régióénál is. Észak-Magyarországon a feldolgozóiparba investált a tőke 6,2, az észak-alföldi térségben 8,9%-a működött, míg a fennmaradó két régió feldolgozóiparában együtt véve is mindössze 271 milliárd forint található. A feldolgozóiparon belül a központi régióban a vegyipar és a villamos gép, műszer gyártása volt leginkább a külföldi tőke célterülete, Nyugat-Dunántúlon a térségbe vonzott tőke több mint hattizede egyedül a járműgyártás megvalósulását és fejlesztését szolgálta, mellette elveszti jelentőségét az élelmiszeriparban meglévő 60 milliárd forint is. Közép-Dunántúlon első helyen szintén a járműgyártás emelhető ki, de itt ehhez közel hasonló jelentőséggel bírt a fémalapanyag, fémfeldolgozási termék és a villamos gép, műszer gyártása ágazat is. Ezen kívül itt és a többi négy régióban elsősorban a vegyiparban, az élelmiszeriparban, illetve a gép, berendezés gyártásában láttak leginkább még lehetőséget a külföldi befektetők.

Az energiaszektor jelentős változásokon ment keresztül. A nagy energiaellátó rendszerek privatizációjával és jelentős szerkezeti átalakításával az egyes régióban a külföldi tőke eloszlása nagymértékben differenciálódott. 2006-ban a 253 milliárd forintos állomány fele közép-magyarországi, 21-22%-a pedig észak-magyarországi, illetve dél-alföldi székhelyű vállalkozásokhoz kapcsolódott.

A mezőgazdaság a nyugat-dunántúli régióban tudta a legtöbb külföldi tőkét bevonni a termelésbe (14 milliárd forint), 2006-ban a hagyományosan erős mezőgazdasággal rendelkező észak- és dél-alföldi térségben együtt is csak 16,8 milliárdnyi befektetés található.

A kereskedelemben és az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatásban összesen meglévő, 5 billió forint külföldi tőke kis része is jelentős összeget tesz ki, függetlenül attól, hogy túlnyomó hányadával Közép-Magyarország rendelkezik. E két gazdasági ág elsősorban a Dunántúl középső és nyugati térségében jutott még jelentősebb külföldi befektetésekhez, ugyanakkor külföldi tőkeállományuk a Dunától keletre eső régiókban együttesen sem sokkal haladta meg a 80 milliárd forintot. A külföldi működő tőkét tekintve a központi térség súlya a kereskedelemben nagyobb, mint az ingatlanügyletek, gazdasági

szolgáltatások területén. Mivel a nagyberuházások döntően a fővárosban és annak szűk övezetében valósultak meg, a többi régiónak a 2,2 milliárd forintból e gazdasági ágban csupán 144 milliárd jutott, ennek nagyobbik részét is a dunántúli térség vonzotta.

Az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás vállalkozásai a Nyugat-Dunántúlon 204 milliárd forint külföldi befektetéssel rendelkeztek az országosan meglévő 2,9 billió forintból, ezen kívül Közép-Dunántúlon és Dél-Alföldön együttesen is mindössze 71 milliárdot működtettek. A pénzügyi közvetítésben a külföldiek befektetéseikkel szinte kizárólag a fővárost és Pest megyét célozták meg, a gazdasági ágban lévő 1,4 billió forint tőkéjük 99,3%-a került ebbe a térségbe.

A külföldi érdekeltségű vállalkozások foglalkoztatásban betöltött szerepe

A külföldi érdekeltségű vállalkozások statisztikai létszáma 2006-ban mintegy 630 ezer fő volt, ami a legalább 5 fős vállalkozásoknál és a költségvetési intézményeknél alkalmazásban állók több mint egyötödét tette ki. Ebből 338 ezren a feldolgozóipar ágazataiban – azon belül legtöbbször a villamos gép, műszer, valamint járműgyártásban és az élelmiszeriparban – dolgoztak, 120 ezer főt foglalkoztattak a külföldi tőkével rendelkező kereskedelmi profilú vállalkozások és összesen mintegy 90 ezret a 2002 óta jelentős létszámbővülést felmutató, pénzügyi közvetítéssel, valamint ingatlanügyletekkel, gazdasági szolgáltatással foglalkozó szervezetek. Számottevő arányú létszámcsökkenés történt ugyanakkor az energiaszektorban, az oktatásban. A feldolgozóipari ágazatok közül több mint tíz–tíz ezer fővel fogyott a létszám az élelmiszer és a textiliparban, valamint a kokszygyártás, kőolaj-feldolgozás, nukleáris fűtőanyag gyártásában, amelyet az együttesen 26 ezer foglalkoztatottal bővülő járműgyártás és villamos gép, berendezés gyártása sem tudott kiegyenlíteni.

A szervezetek számának csökkenése ellenére 2006-ban összességében 8,8%-kal több dolgozót foglalkoztattak a külföldi érdekeltséggel rendelkező vállalkozások, mint öt évvel korábban. Ez a változás legerőteljesebben a Közép-Dunántúlon Közép- és Észak-Magyarországon volt megfigyelhető, ahol a dolgozói létszám 38, 14, illetve 8%-kal bővült annak ellenére, hogy 2006-ban Közép-Magyarország kivételével kevesebb cég működött mint öt évvel korábban. Ugyanakkor a dél-dunántúli, dél-alföldi, valamint észak-alföldi térségek külföldi tőkével működő gazdálkodói kevesebb főt foglalkoztatottak a korábbiaknál. Az észak-alföldi régióban számos kisebb létszámú szervezet bejegyzésének megszűnésével együtt a dolgozók statisztikai létszáma egyötödével, közel 6 900 fővel esett vissza. A legkevesebb dolgozót a dél-dunántúli (28 ezer fő) és az észak-alföldi (29 ezer fő) székhellyel rendelkezők foglalkoztatták. A külföldi érdekeltségű vállalkozások közül a foglalkoztatásban legnagyobb szerepet a kizárólag külföldi tőkével működők játszanak. Statisztikai állományi létszámuk 2006-ban megközelítette a 350 ezer főt, míg a hazai többségi tulajdonúaknál mintegy 60 ezren dolgoztak. A teljes létszám 55%-át a közép-magyarországi székhelyű cégek foglalkoztatták, a dunántúliak 28, az ország keleti felén működők 17%-uknak biztosítottak munkalehetőséget. A vállalkozások átlagos mérete régióként jelentős különbségeket mutat. Az országos 24 fővel szemben Észak-Magyarországon 68, Közép-Dunántúlon 50 foglalkoztatottal működtek, míg a közép-magyarországi és a dél-dunántúli térségben átlag 20–22 fő volt a statisztikai állományi létszámuk.

TÁBLÁZATOK

A regisztrált vállalkozások számának alakulása

Régió	2003	2004	2005	2006	2007
Vállalkozás összesen					
Közép-Magyarország	472 993	484 112	486 514	483 331	494 038
Közép-Dunántúl	120 420	121 935	123 307	119 339	121 689
Nyugat-Dunántúl	114 318	116 854	118 419	115 622	118 535
Dél-Dunántúl	112 159	111 817	109 864	105 931	108 765
Észak-Magyarország	99 093	101 248	102 175	98 939	102 855
Észak-Alföld	128 327	130 759	131 361	128 052	135 980
Dél-Alföld	128 884	130 998	135 933	131 078	149 678
Összesen	1 176 934	1 198 628	1 208 780	1 183 953	1 233 704
Társas vállalkozás					
Közép-Magyarország	238 246	250 776	261 395	270 654	280 747
Közép-Dunántúl	38 180	39 746	41 209	42 520	43 997
Nyugat-Dunántúl	35 301	36 878	37 991	39 269	40 644
Dél-Dunántúl	32 553	33 674	34 478	35 324	36 127
Észak-Magyarország	32 775	33 978	34 865	35 852	37 157
Észak-Alföld	43 036	44 847	45 573	46 481	47 296
Dél-Alföld	40 022	41 269	42 271	43 444	44 908
Összesen	460 205	481 305	497 942	513 750	531 109
Egyéni vállalkozás					
Közép-Magyarország	234 747	233 336	225 119	212 677	213 291
Közép-Dunántúl	82 240	82 189	82 098	76 819	77 692
Nyugat-Dunántúl	79 017	79 976	80 428	76 353	77 891
Dél-Dunántúl	79 606	78 143	75 386	70 607	72 638
Észak-Magyarország	66 318	67 270	67 310	63 087	65 698
Észak-Alföld	85 291	85 912	85 788	81 571	88 684
Dél-Alföld	88 862	89 729	93 662	87 634	104 770
Összesen	716 729	717 323	710 838	670 203	702 595

1000 lakosra jutó vállalkozások száma, 2007

Régió	Vállalkozás összesen	Ezen belül		Külföldi érdekeltségű vállalkozás
		társas	egyéni	
Közép-Magyarország	171	97	74	6
Közép-Dunántúl	110	40	70	1
Nyugat-Dunántúl	119	41	78	3
Dél-Dunántúl	113	38	76	1
Észak-Magyarország	83	30	53	1
Észak-Alföld	90	31	59	1
Dél-Alföld	112	34	78	1
Összesen	123	53	70	3

A regisztrált vállalkozások száma gazdálkodási forma szerint, 2007

Régió	Összesen	Társas vállalkozás	Ebből			Egyéni vállalkozás
			kft.	rt.	bt.	
Közép-Magyarország	494 038	280 747	143 708	2 766	111 573	213 291
Közép-Dunántúl	121 689	43 997	20 823	288	17 851	77 692
Nyugat-Dunántúl	118 535	40 644	19 130	253	15 906	77 891
Dél-Dunántúl	108 765	36 127	15 571	258	15 611	72 638
Észak-Magyarország	102 855	37 157	16 225	251	16 275	65 698
Észak-Alföld	135 980	47 296	21 060	327	21 774	88 684
Dél-Alföld	149 678	44 908	20 830	350	19 317	104 770
Összesen	1 233 704	531 109	257 347	4 493	218 307	702 595

A regisztrált vállalkozások száma gazdasági ág és gazdálkodási forma szerint, 2007

Gazdasági ág	Összesen	Társas vállalkozás	Ebből			Egyéni vállalkozás
			kft.	rt.	bt.	

Ország összesen

Mezőgazdaság, vad-, erdő-, halgazdálkodás	82 802	13 855	6 828	329	4 086	68 947
Ipar	80 044	52 102	30 713	866	18 668	27 942
ebből: feldolgozóipar	78 291	50 405	29 363	759	18 501	27 886
Építőipar	95 006	51 522	26 735	251	22 740	43 484
Kereskedelem, javítás	209 728	125 934	69 548	550	52 810	83 794
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	71 154	21 963	11 169	83	10 112	49 191
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	45 025	18 960	11 254	193	7 191	26 065
Pénzügyi közvetítés	38 163	7 275	2 851	483	3 706	30 888
Ingtatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	460 805	190 567	82 960	1 550	66 742	270 238
Oktatás	39 032	8 873	2 090	13	6 534	30 159
Egészségügyi, szociális ellátás	29 459	16 966	4 120	20	12 612	12 493
Egyéb közösségi, személyi szolgáltatás	81 341	23 082	9 078	155	13 100	58 259
Egyéb tevékenységek	1 145	10	1	–	6	1 135
Összesen	1 233 704	531 109	257 347	4 493	218 307	702 595

**A regisztrált vállalkozások száma gazdasági ág és gazdálkodási forma szerint, 2007
(folytatás)**

Gazdasági ág	Összesen	Társas vállalkozás	Ebből			Egyéni vállalkozás
			kft.	rt.	bt.	
Közép-Magyarország						
Mezőgazdaság, vad-, erdő-, halgazdálkodás	6 399	2 369	1 196	36	932	4 030
Ipár	32 650	24 435	13 846	364	9 357	8 215
ebből: feldolgozóipar	32 033	23 832	13 337	325	9 323	8 201
Építőipar	35 000	24 575	13 244	149	10 443	10 425
Kereskedelem, javítás	84 899	64 778	39 044	326	24 255	20 121
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	17 006	9 884	5 397	49	4 168	7 122
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	19 241	9 199	5 336	122	3 596	10 042
Pénzügyi közvetítés	12 466	3 725	1 579	404	1 684	8 741
Ingtatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	225 102	115 817	55 549	1 190	40 463	109 285
Oktatás	12 846	4 763	1 246	11	3 388	8 083
Egészségügyi, szociális ellátás	10 109	6 209	1 837	14	4 269	3 900
Egyéb közösségi, személyi szolgáltatás	38 111	14 987	5 434	101	9 013	23 124
Egyéb tevékenységek	209	6	–	–	5	203
Összesen	494 038	280 747	143 708	2 766	111 573	213 291
Közép-Dunántúl						
Mezőgazdaság, vad-, erdő-, halgazdálkodás	6 966	1 572	746	48	420	5 394
Ipár	8 629	5 185	3 163	75	1 759	3 444
ebből: feldolgozóipar	8 402	4 970	3 008	59	1 737	3 432
Építőipar	11 869	5 363	2 844	15	2 329	6 506
Kereskedelem, javítás	18 932	9 321	5 068	27	3 949	9 611
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	10 348	2 256	1 217	9	961	8 092
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	4 691	1 973	1 225	12	701	2 718
Pénzügyi közvetítés	4 238	545	211	10	305	3 693
Ingtatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	41 716	13 987	5 212	72	4 918	27 729
Oktatás	4 068	716	150	2	545	3 352
Egészségügyi, szociális ellátás	2 700	1 574	316	1	1 224	1 126
Egyéb közösségi, személyi szolgáltatás	7 515	1 505	671	17	740	6 010
Egyéb tevékenységek	17	–	–	–	–	17
Összesen	121 689	43 997	20 823	288	17 851	77 692

**A regisztrált vállalkozások száma gazdasági ág és gazdálkodási forma szerint, 2007
(folytatás)**

Gazdasági ág	Összesen	Társas vállalkozás	Ebből			Egyéni vállalkozás
			kft.	rt.	bt.	
Nyugat-Dunántúl						
Mezőgazdaság, vad-, erdő-, halgazdálkodás	9 597	1 624	834	30	403	7 973
Ipár	7 725	4 347	2 677	81	1 426	3 378
ebből: feldolgozóipar	7 483	4 109	2 487	66	1 400	3 374
Építőipar	9 711	3 527	1 832	11	1 491	6 184
Kereskedelem, javítás	18 174	9 312	4 890	31	4 040	8 862
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	10 582	2 417	1 164	8	1 156	8 165
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	4 160	1 668	1 009	15	614	2 492
Pénzügyi közvetítés	4 036	586	245	11	298	3 450
Ingtatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	39 927	13 754	5 335	58	4 312	26 173
Oktatás	3 740	524	130	–	382	3 216
Egészségügyi, szociális ellátás	3 035	1 575	413	2	1 138	1 460
Egyéb közösségi, személyi szolgáltatás	7 810	1 309	600	6	646	6 501
Egyéb tevékenységek	38	1	1	–	–	37
Összesen	118 535	40 644	19 130	253	15 906	77 891
Dél-Dunántúl						
Mezőgazdaság, vad-, erdő-, halgazdálkodás	9 210	2 039	974	76	506	7 171
Ipár	6 331	3 685	2 260	52	1 242	2 646
ebből: feldolgozóipar	6 195	3 549	2 155	42	1 226	2 646
Építőipar	8 276	3 695	1 846	16	1 710	4 581
Kereskedelem, javítás	17 010	8 151	3 961	25	3 911	8 859
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	13 596	1 867	849	7	954	11 729
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	3 415	1 186	641	9	510	2 229
Pénzügyi közvetítés	3 667	510	175	11	302	3 157
Ingtatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	34 896	11 567	3 874	56	4 130	23 329
Oktatás	3 552	700	146	–	529	2 852
Egészségügyi, szociális ellátás	2 600	1 537	360	1	1 160	1 063
Egyéb közösségi, személyi szolgáltatás	6 145	1 190	485	5	657	4 955
Egyéb tevékenységek	67	–	–	–	–	67
Összesen	108 765	36 127	15 571	258	15 611	72 638

**A regisztrált vállalkozások száma gazdasági ág és gazdálkodási forma szerint, 2007
(folytatás)**

Gazdasági ág	Összesen	Társas vállalkozás	Ebből			Egyéni vállalkozás
			kft.	rt.	bt.	
Észak-Magyarország						
Mezőgazdaság, vad-, erdő-, halgazdálkodás	7 277	1 653	649	30	423	5 624
Ipár	7 089	4 198	2 603	82	1 395	2 891
ebből: feldolgozóipar	6 883	4 003	2 453	74	1 367	2 880
Építőipar	8 990	4 602	2 253	20	2 180	4 388
Kereskedelem, javítás	18 634	8 618	4 388	31	4 021	10 016
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	6 595	1 793	794	6	958	4 802
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	3 738	1 376	798	11	543	2 362
Pénzügyi közvetítés	4 096	583	183	19	348	3 513
Ingtatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	32 841	10 674	3 553	41	3 823	22 167
Oktatás	4 362	609	125	–	468	3 753
Egészségügyi, szociális ellátás	3 153	1 867	336	–	1 516	1 286
Egyéb közösségi, személyi szolgáltatás	6 045	1 184	543	11	600	4 861
Egyéb tevékenységek	35	–	–	–	–	35
Összesen	102 855	37 157	16 225	251	16 275	65 698
Észak-Alföld						
Mezőgazdaság, vad-, erdő-, halgazdálkodás	15 725	2 264	1 142	46	686	13 461
Ipár	8 307	4 827	2 940	102	1 646	3 480
ebből: feldolgozóipar	8 153	4 680	2 821	90	1 633	3 473
Építőipar	10 969	5 390	2 692	18	2 550	5 579
Kereskedelem, javítás	26 997	13 747	5 992	59	7 347	13 250
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	6 971	1 794	816	3	948	5 177
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	5 006	1 770	1 112	12	620	3 236
Pénzügyi közvetítés	4 742	684	243	12	396	4 058
Ingtatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	39 891	12 411	4 838	66	4 556	27 480
Oktatás	5 860	877	161	–	692	4 983
Egészségügyi, szociális ellátás	3 945	2 197	509	1	1 667	1 748
Egyéb közösségi, személyi szolgáltatás	7 488	1 334	615	8	665	6 154
Egyéb tevékenységek	79	1	–	–	1	78
Összesen	135 980	47 296	21 060	327	21 774	88 684

**A regisztrált vállalkozások száma gazdasági ág és gazdálkodási forma szerint, 2007
(folytatás)**

Gazdasági ág	Összesen	Társas vállalkozás	Ebből			Egyéni vállalkozás
			kft.	rt.	bt.	
Dél-Alföld						
Mezőgazdaság, vad-, erdő-, halgazdálkodás	27 614	2 334	1 287	63	716	25 280
Ipar	9 282	5 394	3 224	110	1 843	3 888
ebből: feldolgozóipar	9 111	5 231	3 102	103	1 815	3 880
Építőipar	10 057	4 236	2 024	22	2 037	5 821
Kereskedelem, javítás	25 062	11 990	6 205	51	5 287	13 072
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	5 996	1 951	932	1	967	4 045
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	4 767	1 781	1 133	12	607	2 986
Pénzügyi közvetítés	4 918	642	215	16	373	4 276
Ingtatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	44 579	12 318	4 599	67	4 540	32 261
Oktatás	4 585	684	132	–	530	3 901
Egészségügyi, szociális ellátás	3 917	2 007	349	1	1 638	1 910
Egyéb közösségi, személyi szolgáltatás	8 205	1 571	730	7	779	6 634
Egyéb tevékenységek	696	–	–	–	–	696
Összesen	149 678	44 908	20 830	350	19 317	104 770

A regisztrált társas vállalkozások száma létszám-kategória szerint, 2007

Régió	0 és ismeretlen	1–9	10–19	20–49	50–249	250 és több	Összesen
	fős létszámú						
Közép-Magyarország	113 710	151 837	9 068	3 959	1 800	373	280 747
Közép-Dunántúl	15 470	24 977	1 921	1 032	479	118	43 997
Nyugat-Dunántúl	15 151	22 157	1 757	988	483	108	40 644
Dél-Dunántúl	13 483	19 956	1 483	798	361	46	36 127
Észak-Magyarország	13 742	20 413	1 590	937	390	85	37 157
Észak-Alföld	16 533	26 882	1 985	1 227	580	89	47 296
Dél-Alföld	14 812	26 075	2 189	1 206	545	81	44 908
Összesen	203 134	292 297	19 993	10 147	4 638	900	531 109

**A regisztrált társas vállalkozások száma gazdasági ág
és létszám-kategória szerint, 2007**

Gazdasági ág	0 és ismeretlen	1–9	10–19	20–49	50–249	250 és több	Összesen
	fős létszámú						
Ország összesen							
Mezőgazdaság, vad-, erdő-, halgazdálkodás	5 371	6 618	765	679	386	36	13 855
Ipar	13 868	28 373	4 257	3 186	1 900	518	52 102
ebből: feldolgozóipar	13 174	27 770	4 149	3 071	1 781	460	50 405
Építőipar	15 810	31 101	2 942	1 298	341	30	51 522
Kereskedelem, javítás	43 268	74 137	5 458	2 192	794	85	125 934
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	7 540	12 610	1 211	466	121	15	21 963
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	5 741	11 414	1 045	485	205	70	18 960
Pénzügyi közvetítés	2 813	4 027	131	124	157	23	7 275
Ingtatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	92 611	92 442	3 489	1 364	561	100	190 567
Oktatás	3 413	5 312	97	37	13	1	8 873
Egészségügyi, szociális ellátás	4 485	12 197	165	84	28	7	16 966
Egyéb közösségi, személyi szolgáltatás	8 208	14 062	433	232	132	15	23 082
Egyéb tevékenységek	6	4	–	–	–	–	10
Összesen	203 134	292 297	19 993	10 147	4 638	900	531 109
Közép-Magyarország							
Mezőgazdaság, vad-, erdő-, halgazdálkodás	903	1 255	112	60	36	3	2 369
Ipar	7 197	13 962	1 631	997	507	141	24 435
ebből: feldolgozóipar	6 903	13 745	1 603	969	484	128	23 832
Építőipar	8 363	14 440	1 153	460	141	18	24 575
Kereskedelem, javítás	23 726	36 947	2 611	995	444	55	64 778
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	3 701	5 334	559	212	65	13	9 884
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	3 062	5 310	481	206	107	33	9 199
Pénzügyi közvetítés	1 495	1 987	92	48	81	22	3 725
Ingtatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	56 095	56 370	2 101	823	355	73	115 817
Oktatás	1 907	2 781	45	20	10	–	4 763
Egészségügyi, szociális ellátás	1 891	4 178	75	42	19	4	6 209
Egyéb közösségi, személyi szolgáltatás	5 366	9 271	208	96	35	11	14 987
Egyéb tevékenységek	4	2	–	–	–	–	6
Összesen	113 710	151 837	9 068	3 959	1 800	373	280 747

**A regisztrált társas vállalkozások száma gazdasági ág
és létszám-kategória szerint, 2007 (folytatás)**

Gazdasági ág	0 és ismeretlen	1–9	10–19	20–49	50–249	250 és több	Összesen
	fős létszámú						
Közép-Dunántúl							
Mezőgazdaság, vad-, erdő-, halgazdálkodás	670	678	90	76	51	7	1 572
Ipar	1 225	2 806	465	362	237	90	5 185
ebből: feldolgozóipar	1 144	2 731	453	341	216	85	4 970
Építőipar	1 378	3 461	338	150	34	2	5 363
Kereskedelem, javítás	2 696	5 916	466	188	51	4	9 321
Szálláshely-szolgál- tatás, vendéglátás	767	1 327	98	52	11	1	2 256
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	511	1 275	102	57	22	6	1 973
Pénzügyi közvetítés	200	319	8	8	10	–	545
Ingtatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	6 822	6 734	283	96	45	7	13 987
Oktatás	265	438	9	3	1	–	716
Egészségügyi, szociális ellátás	369	1 171	21	11	1	1	1 574
Egyéb közösségi, személyi szolgáltatás	567	852	41	29	16	–	1 505
Egyéb tevékenységek	–	–	–	–	–	–	–
Összesen	15 470	24 977	1 921	1 032	479	118	43 997
Nyugat-Dunántúl							
Mezőgazdaság, vad-, erdő-, halgazdálkodás	684	717	83	86	51	3	1 624
Ipar	1 094	2 206	417	318	228	84	4 347
ebből: feldolgozóipar	994	2 116	400	303	221	75	4 109
Építőipar	951	2 170	238	130	35	3	3 527
Kereskedelem, javítás	2 835	5 751	468	197	59	2	9 312
Szálláshely-szolgál- tatás, vendéglátás	774	1 438	139	51	15	–	2 417
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	434	1 056	103	50	19	6	1 668
Pénzügyi közvetítés	198	356	7	14	11	–	586
Ingtatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	7 160	6 211	236	102	36	9	13 754
Oktatás	217	294	8	5	–	–	524
Egészségügyi, szociális ellátás	342	1 206	13	12	2	–	1 575
Egyéb közösségi, személyi szolgáltatás	462	751	45	23	27	1	1 309
Egyéb tevékenységek	–	1	–	–	–	–	1
Összesen	15 151	22 157	1 757	988	483	108	40 644

**A regisztrált társas vállalkozások száma gazdasági ág
és létszám-kategória szerint, 2007 (folytatás)**

Gazdasági ág	0 és ismeretlen	1–9	10–19	20–49	50–249	250 és több	Összesen
	fős létszámú						
Dél-Dunántúl							
Mezőgazdaság, vad-, erdő-, halgazdálkodás	819	933	105	119	58	5	2 039
Ipar	938	1 928	344	266	179	30	3 685
ebből: feldolgozóipar	878	1 895	335	254	164	23	3 549
Építőipar	1 021	2 285	252	115	22	–	3 695
Kereskedelem, javítás	2 540	5 031	390	147	41	2	8 151
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	593	1 143	90	33	8	–	1 867
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	363	723	63	24	7	6	1 186
Pénzügyi közvetítés	188	297	3	10	12	–	510
Ingtatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	5 986	5 321	174	60	24	2	11 567
Oktatás	250	434	13	3	–	–	700
Egészségügyi, szociális ellátás	370	1 141	18	7	–	1	1 537
Egyéb közösségi, személyi szolgáltatás	415	720	31	14	10	–	1 190
Egyéb tevékenységek	–	–	–	–	–	–	–
Összesen	13 483	19 956	1 483	798	361	46	36 127
Észak-Magyarország							
Mezőgazdaság, vad-, erdő-, halgazdálkodás	794	678	74	69	34	4	1 653
Ipar	1 119	2 079	375	356	205	64	4 198
ebből: feldolgozóipar	1 048	2 010	357	345	188	55	4 003
Építőipar	1 327	2 776	326	141	30	2	4 602
Kereskedelem, javítás	2 683	5 323	407	161	38	6	8 618
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	592	1 080	84	32	5	–	1 793
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	424	813	75	40	17	7	1 376
Pénzügyi közvetítés	235	315	6	14	13	–	583
Ingtatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	5 394	4 957	191	97	34	1	10 674
Oktatás	256	342	8	3	–	–	609
Egészségügyi, szociális ellátás	473	1 376	13	3	2	–	1 867
Egyéb közösségi, személyi szolgáltatás	445	674	31	21	12	1	1 184
Egyéb tevékenységek	–	–	–	–	–	–	–
Összesen	13 742	20 413	1 590	937	390	85	37 157

A regisztrált társas vállalkozások száma gazdasági ág és létszám-kategória szerint, 2007 (folytatás)

Gazdasági ág	0 és ismeretlen	1–9	10–19	20–49	50–249	250 és több	Összesen
	fős létszámú						
Észak-Alföld							
Mezőgazdaság, vad-, erdő-, halgazdálkodás	787	1 131	135	131	75	5	2 264
Ipar	1 033	2 530	481	448	276	59	4 827
ebből: feldolgozóipar	989	2 483	476	429	253	50	4 680
Építőipar	1 536	3 312	352	150	38	2	5 390
Kereskedelem, javítás	5 209	7 680	496	259	94	9	13 747
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	527	1 109	104	42	12	–	1 794
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	469	1 131	92	51	20	7	1 770
Pénzügyi közvetítés	259	390	7	16	12	–	684
Ingtatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	5 454	6 558	262	96	37	4	12 411
Oktatás	277	591	6	2	1	–	877
Egészségügyi, szociális ellátás	582	1 595	15	3	1	1	2 197
Egyéb közösségi, személyi szolgáltatás	400	854	35	29	14	2	1 334
Egyéb tevékenységek	–	1	–	–	–	–	1
Összesen	16 533	26 882	1 985	1 227	580	89	47 296
Dél-Alföld							
Mezőgazdaság, vad-, erdő-, halgazdálkodás	714	1 226	166	138	81	9	2 334
Ipar	1 231	2 862	544	439	268	50	5 394
ebből: feldolgozóipar	1 187	2 790	525	430	255	44	5 231
Építőipar	1 100	2 657	283	152	41	3	4 236
Kereskedelem, javítás	3 562	7 489	620	245	67	7	11 990
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	585	1 179	137	44	5	1	1 951
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	471	1 106	129	57	13	5	1 781
Pénzügyi közvetítés	238	363	8	14	18	1	642
Ingtatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	5 661	6 291	242	90	30	4	12 318
Oktatás	241	432	8	1	1	1	684
Egészségügyi, szociális ellátás	458	1 530	10	6	3	–	2 007
Egyéb közösségi, személyi szolgáltatás	551	940	42	20	18	–	1 571
Egyéb tevékenységek	–	–	–	–	–	–	–
Összesen	14 812	26 075	2 189	1 206	545	81	44 908

A regisztrált egyéni vállalkozások száma a munkavégzés jellege szerint, 2007

Régió	Főfoglalkozású	Mellék- foglalkozású	Nyugdíjas	Összesen
Közép-Magyarország	87 679	88 747	36 865	213 291
Közép-Dunántúl	33 308	31 764	12 620	77 692
Nyugat-Dunántúl	34 632	32 060	11 199	77 891
Dél-Dunántúl	29 363	28 764	14 511	72 638
Észak-Magyarország	27 995	25 353	12 350	65 698
Észak-Alföld	38 344	32 687	17 653	88 684
Dél-Alföld	44 868	35 776	24 126	104 770
Összesen	296 586	276 553	129 456	702 595

A regisztrált egyéni vállalkozások száma gazdasági ág és a munkavégzés jellege szerint, 2007

Gazdasági ág	Főfoglalkozású	Mellék- foglalkozású	Nyugdíjas	Összesen
Ország összesen				
Mezőgazdaság, vad-, erdő-, halgazdálkodás	29 046	20 919	18 982	68 947
Ipar	17 317	5 808	4 817	27 942
ebből: feldolgozóipar	17 292	5 791	4 803	27 886
Építőipar	30 667	8 955	3 862	43 484
Kereskedelem, javítás	52 784	15 843	15 167	83 794
Szálláshely-szolgál- tatás, vendéglátás	18 889	17 277	13 025	49 191
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	19 572	4 283	2 210	26 065
Pénzügyi közvetítés	16 237	11 328	3 323	30 888
Ingtalanügyletek, gazdasági szolgáltatás	64 253	149 052	56 933	270 238
Oktatás	7 278	20 678	2 203	30 159
Egészségügyi, szociális ellátás	4 121	6 259	2 113	12 493
Egyéb közösségi, személyi szolgáltatás	35 957	15 745	6 557	58 259
Egyéb tevékenységek	465	406	264	1 135
Összesen	296 586	276 553	129 456	702 595

A regisztrált egyéni vállalkozások száma gazdasági ág és a munkavégzés jellege szerint, 2007 (folytatás)

Gazdasági ág	Főfoglalkozású	Mellék-foglalkozású	Nyugdíjas	Összesen
Közép-Magyarország				
Mezőgazdaság, vad-, erdő-, halgazdálkodás	2 046	1 129	855	4 030
Ipar	5 081	1 711	1 423	8 215
ebből: feldolgozóipar	5 075	1 706	1 420	8 201
Építőipar	7 619	1 965	841	10 425
Kereskedelem, javítás	13 017	3 735	3 369	20 121
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	3 168	2 051	1 903	7 122
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	7 783	1 531	728	10 042
Pénzügyi közvetítés	5 232	2 735	774	8 741
Ingtatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	25 428	61 273	22 584	109 285
Oktatás	2 799	4 493	791	8 083
Egészségügyi, szociális ellátás	1 295	1 830	775	3 900
Egyéb közösségi, személyi szolgáltatás	14 140	6 213	2 771	23 124
Egyéb tevékenységek	71	81	51	203
Összesen	87 679	88 747	36 865	213 291
Közép-Dunántúl				
Mezőgazdaság, vad-, erdő-, halgazdálkodás	2 349	1 829	1 216	5 394
Ipar	2 182	820	442	3 444
ebből: feldolgozóipar	2 177	817	438	3 432
Építőipar	4 642	1 483	381	6 506
Kereskedelem, javítás	6 208	2 023	1 380	9 611
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	2 562	3 420	2 110	8 092
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	2 036	505	177	2 718
Pénzügyi közvetítés	1 808	1 514	371	3 693
Ingtatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	6 552	15 542	5 635	27 729
Oktatás	784	2 353	215	3 352
Egészségügyi, szociális ellátás	335	607	184	1 126
Egyéb közösségi, személyi szolgáltatás	3 846	1 663	501	6 010
Egyéb tevékenységek	4	5	8	17
Összesen	33 308	31 764	12 620	77 692

A regisztrált egyéni vállalkozások száma gazdasági ág és a munkavégzés jellege szerint, 2007 (folytatás)

Gazdasági ág	Főfoglalkozású	Mellék-foglalkozású	Nyugdíjas	Összesen
Nyugat-Dunántúl				
Mezőgazdaság, vad-, erdő-, halgazdálkodás	3 210	2 970	1 793	7 973
Ipar	2 252	756	370	3 378
ebből: feldolgozóipar	2 249	756	369	3 374
Építőipar	4 678	1 214	292	6 184
Kereskedelem, javítás	5 934	1 834	1 094	8 862
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	2 978	3 414	1 773	8 165
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	1 896	437	159	2 492
Pénzügyi közvetítés	1 737	1 411	302	3 450
Ingtatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	6 339	15 238	4 596	26 173
Oktatás	740	2 297	179	3 216
Egészségügyi, szociális ellátás	523	746	191	1 460
Egyéb közösségi, személyi szolgáltatás	4 339	1 718	444	6 501
Egyéb tevékenységek	6	25	6	37
Összesen	34 632	32 060	11 199	77 891
Dél-Dunántúl				
Mezőgazdaság, vad-, erdő-, halgazdálkodás	3 326	2 279	1 566	7 171
Ipar	1 698	504	444	2 646
ebből: feldolgozóipar	1 698	504	444	2 646
Építőipar	3 277	902	402	4 581
Kereskedelem, javítás	5 521	1 742	1 596	8 859
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	2 857	5 134	3 738	11 729
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	1 642	370	217	2 229
Pénzügyi közvetítés	1 599	1 208	350	3 157
Ingtatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	5 466	12 648	5 215	23 329
Oktatás	586	2 090	176	2 852
Egészségügyi, szociális ellátás	344	521	198	1 063
Egyéb közösségi, személyi szolgáltatás	3 032	1 332	591	4 955
Egyéb tevékenységek	15	34	18	67
Összesen	29 363	28 764	14 511	72 638

A regisztrált egyéni vállalkozások száma gazdasági ág és a munkavégzés jellege szerint, 2007 (folytatás)

Gazdasági ág	Főfoglalkozású	Mellék-foglalkozású	Nyugdíjas	Összesen
Észak-Magyarország				
Mezőgazdaság, vad-, erdő-, halgazdálkodás	2 213	1 727	1 684	5 624
Ipar	1 668	596	627	2 891
ebből: feldolgozóipar	1 665	591	624	2 880
Építőipar	2 841	1 025	522	4 388
Kereskedelem, javítás	5 963	1 908	2 145	10 016
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	2 358	1 252	1 192	4 802
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	1 771	374	217	2 362
Pénzügyi közvetítés	1 764	1 306	443	3 513
Ingtatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	5 416	12 244	4 507	22 167
Oktatás	668	2 863	222	3 753
Egészségügyi, szociális ellátás	429	664	193	1 286
Egyéb közösségi, személyi szolgáltatás	2 890	1 382	589	4 861
Egyéb tevékenységek	14	12	9	35
Összesen	27 995	25 353	12 350	65 698
Észak-Alföld				
Mezőgazdaság, vad-, erdő-, halgazdálkodás	5 312	4 118	4 031	13 461
Ipar	2 052	740	688	3 480
ebből: feldolgozóipar	2 049	738	686	3 473
Építőipar	3 658	1 158	763	5 579
Kereskedelem, javítás	8 193	2 340	2 717	13 250
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	2 675	1 175	1 327	5 177
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	2 322	548	366	3 236
Pénzügyi közvetítés	2 034	1 484	540	4 058
Ingtatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	6 937	14 653	5 890	27 480
Oktatás	867	3 790	326	4 983
Egészségügyi, szociális ellátás	620	890	238	1 748
Egyéb közösségi, személyi szolgáltatás	3 648	1 745	761	6 154
Egyéb tevékenységek	26	46	6	78
Összesen	38 344	32 687	17 653	88 684

A regisztrált egyéni vállalkozások száma gazdasági ág és a munkavégzés jellege szerint, 2007 (folytatás)

Gazdasági ág	Főfoglalkozású	Mellék- foglalkozású	Nyugdíjas	Összesen
Dél-Alföld				
Mezőgazdaság, vad-, erdő-, halgazdálkodás	10 590	6 857	7 833	25 280
Ipar	2 384	681	823	3 888
ebből: feldolgozóipar	2 379	679	822	3 880
Építőipar	3 952	1 208	661	5 821
Kereskedelem, javítás	7 947	2 259	2 866	13 072
Szálláshely-szolgál- tatás, vendéglátás	2 273	801	971	4 045
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	2 122	518	346	2 986
Pénzügyi közvetítés	2 063	1 670	543	4 276
Ingtatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	7 759	16 112	8 390	32 261
Oktatás	822	2 785	294	3 901
Egészségügyi, szociális ellátás	575	1 001	334	1 910
Egyéb közösségi, személyi szolgáltatás	4 053	1 682	899	6 634
Egyéb tevékenységek	328	202	166	696
Összesen	44 868	35 776	24 126	104 770

Külföldi érdekeltségű vállalkozások összevont ágazatok szerint, 2006

Régió	Mezőgazdaság	Ipar	Építőipar	Szolgáltatások	Összesen
Vállalkozás					
Közép-Magyarország	90	1 367	586	15 542	17 585
Közép-Dunántúl	83	421	46	1 102	1 652
Nyugat-Dunántúl	275	575	90	1 571	2 511
Dél-Dunántúl	126	317	48	788	1 279
Észak-Magyarország	40	236	20	361	657
Észak-Alföld	33	208	24	547	812
Dél-Alföld	80	317	50	857	1 304
Összesen	727	3 441	864	20 768	25 800
Saját tőke, millió Ft					
Közép-Magyarország	9 899	4 696 731	132 928	8 169 515	13 009 073
Közép-Dunántúl	6 048	1 077 451	1 235	126 610	1 211 345
Nyugat-Dunántúl	16 937	1 308 968	3 220	283 981	1 613 107
Dél-Dunántúl	9 733	155 073	1 482	24 819	191 108
Észak-Magyarország	4 437	571 582	1 460	39 579	617 058
Észak-Alföld	9 132	480 360	263	27 544	517 300
Dél-Alföld	11 674	289 084	354	45 527	346 639
Összesen	67 860	8 579 250	140 943	8 717 576	17 505 630

Külföldi érdekeltségű vállalkozások tulajdonosi összetétele, 2006

Régió	Kizárólag külföldi	Többségében külföldi	Többségében belföldi	Összesen
	tulajdonban lévő			
Vállalkozás				
Közép-Magyarország	2 079	12 661	2 845	17 585
Közép-Dunántúl	216	1 135	301	1 652
Nyugat-Dunántúl	283	1 736	492	2 511
Dél-Dunántúl	220	803	256	1 279
Észak-Magyarország	122	351	184	657
Észak-Alföld	118	539	155	812
Dél-Alföld	239	801	264	1 304
Összesen	3 277	18 026	4 497	25 800
Saját tőke, millió Ft				
Közép-Magyarország	4 608 657	4 994 649	3 405 768	13 009 073
Közép-Dunántúl	572 629	593 822	44 893	1 211 345
Nyugat-Dunántúl	1 388 371	179 326	45 410	1 613 107
Dél-Dunántúl	65 275	104 639	21 195	191 108
Észak-Magyarország	179 499	281 299	156 259	617 058
Észak-Alföld	259 494	247 096	10 710	517 300
Dél-Alföld	163 641	146 782	36 215	346 639
Összesen	7 237 566	6 547 613	3 720 450	17 505 630
Ebből: külföldi részesedés				
Közép-Magyarország	4 608 657	4 249 512	524 036	9 382 204
Közép-Dunántúl	572 629	542 820	20 994	1 136 443
Nyugat-Dunántúl	1 388 371	168 429	16 214	1 573 014
Dél-Dunántúl	65 275	101 037	7 396	173 707
Észak-Magyarország	179 499	247 067	46 715	473 281
Észak-Alföld	259 494	232 603	3 385	495 482
Dél-Alföld	163 641	134 387	10 593	308 622
Összesen	7 237 566	5 675 855	629 331	13 542 752
Egy vállalkozásra jutó saját tőke, millió Ft				
Közép-Magyarország	2 216,8	394,5	1 197,1	739,8
Közép-Dunántúl	2 651,1	523,2	149,1	733,3
Nyugat-Dunántúl	4 905,9	103,3	92,3	642,4
Dél-Dunántúl	296,7	130,3	82,8	149,4
Észak-Magyarország	1 471,3	801,4	849,2	939,2
Észak-Alföld	2 199,1	458,4	69,1	637,1
Dél-Alföld	684,7	183,2	137,2	265,8
Összesen	2 208,6	363,2	827,3	678,5
Ezen belül: külföldi részesedés				
Közép-Magyarország	2 216,8	335,6	184,2	533,5
Közép-Dunántúl	2 651,1	478,3	69,7	687,9
Nyugat-Dunántúl	4 905,9	97,0	33,0	626,4
Dél-Dunántúl	296,7	125,8	28,9	135,8
Észak-Magyarország	1 471,3	703,9	253,9	720,4
Észak-Alföld	2 199,1	431,5	21,8	610,2
Dél-Alföld	684,7	167,8	40,1	236,7
Összesen	2 208,6	314,9	139,9	524,9

A vállalkozások gazdasági súlya, 2007

Régió	Értékesítés nettó árbevétele, milliárd Ft	Beruházási teljesítményérték ^{a)} , milliárd Ft	Alkalmazásban állók száma, ezer fő
Közép-Magyarország	30 679	6 565	872
Közép-Dunántúl	7 900	1 559	228
Nyugat-Dunántúl	4 835	1 076	184
Dél-Dunántúl	2 412	628	128
Észak-Magyarország	3 735	944	147
Észak-Alföld	4 125	894	188
Dél-Alföld	3 539	674	186
Összesen	57 225	12 338	1 933

a) 2003-2007. évek összesen.

Az árbevétel megoszlása nemzetgazdasági ágak szerint, 2007

(százalék)

Régió	Mezőgazdaság	Ipar	Építőipar	Kereskedelem, javítás	Szállítás, raktározás, posta, távközlés	Ingyatlan-ügyletek, gazdasági szolgáltatás	Többi gazdasági ág
Közép-Magyarország	0,5	32,0	5,0	41,3	10,4	7,5	3,3
Közép-Dunántúl	1,7	77,7	2,2	13,8	2,0	1,5	1,2
Nyugat-Dunántúl	2,8	68,8	4,5	14,8	3,9	3,3	1,9
Dél-Dunántúl	7,3	50,5	4,3	25,9	6,5	3,1	2,4
Észak-Magyarország	2,0	66,2	4,3	20,5	3,5	2,0	1,7
Észak-Alföld	4,9	50,2	5,0	31,8	3,8	2,3	1,8
Dél-Alföld	7,0	44,9	6,8	31,2	4,5	3,3	2,3
Összesen	2,0	46,5	4,6	32,0	7,2	5,1	2,6

A vállalkozások új beruházásainak anyagi-műszaki összetétele, 2003–2007

(millió Ft)

Régió	Épületek, egyéb építmények	Belföldi	Import	Egyéb	Összesen
		gépek, berendezések, járművek			
Közép-Magyarország	3 137 464	1 860 025	1 546 488	21 168	6 565 144
Közép-Dunántúl	360 915	455 431	710 562	31 746	1 558 654
Nyugat-Dunántúl	266 897	236 356	554 073	18 378	1 075 703
Dél-Dunántúl	234 242	205 857	163 678	23 829	627 606
Észak-Magyarország	243 528	336 067	351 970	11 949	943 514
Észak-Alföld	363 892	270 633	225 811	33 651	893 987
Dél-Alföld	239 917	227 810	174 683	31 178	673 587
Összesen	4 846 854	3 592 178	3 727 264	171 898	12 338 194

**A vállalkozások új beruházásai a gazdasági ágak
főbb csoportjai szerint, 2003–2007**

(millió Ft)

Régió	Mezőgazdaság	Ipar	Építőipar	Szolgáltatások	Összesen
Közép-Magyarország	45 299	1 767 340	207 128	4 545 377	6 565 144
Közép-Dunántúl	75 572	1 230 555	23 864	228 662	1 558 654
Nyugat-Dunántúl	60 313	801 634	22 605	191 150	1 075 703
Dél-Dunántúl	91 356	340 127	15 353	180 770	627 606
Észak-Magyarország	46 892	723 021	20 815	152 786	943 514
Észak-Alföld	104 537	467 829	26 838	294 782	893 987
Dél-Alföld	109 202	330 089	28 720	205 576	673 587
Összesen	533 171	5 660 596	345 325	5 799 102	12 338 194

Az alkalmazásban állók számának megoszlása, 2007

(százalék)

Régió	Mező- gazdaság	Ipar	Építőipar	Kereske- delem, javítás	Szállítás, raktározás, posta, távközlés	Ingatlan- ügyletek, gazdasági szolgál- tatás	Többi gazdasági ág
Összesen							
Közép-Magyarország	1,0	23,5	6,2	21,6	16,8	16,5	14,4
Közép-Dunántúl	5,2	55,9	5,7	14,8	4,7	8,1	5,6
Nyugat-Dunántúl	5,3	52,3	6,3	12,3	7,0	8,2	8,6
Dél-Dunántúl	10,2	47,4	7,4	15,7	5,2	6,5	7,6
Észak-Magyarország	5,1	52,5	7,7	15,0	7,1	5,5	7,1
Észak-Alföld	8,7	45,2	8,1	18,7	5,7	7,0	6,6
Dél-Alföld	10,5	45,0	7,8	17,7	5,8	6,0	7,2
Összesen	4,5	38,0	6,7	18,4	10,8	11,3	10,3
Fizikai foglalkozásúak							
Közép-Magyarország	1,4	30,3	8,1	21,7	16,7	12,7	9,1
Közép-Dunántúl	5,4	57,2	5,9	13,6	4,9	8,0	5,0
Nyugat-Dunántúl	5,3	55,7	6,3	10,6	7,0	7,1	8,0
Dél-Dunántúl	10,5	50,3	8,0	14,1	5,2	5,5	6,4
Észak-Magyarország	5,1	55,1	8,3	13,1	7,6	4,6	6,2
Észak-Alföld	9,1	47,7	8,5	16,4	6,0	6,6	5,7
Dél-Alföld	11,2	48,0	8,0	15,8	5,9	5,0	6,1
Összesen	5,3	44,0	7,6	16,8	10,0	8,7	7,6
Szellemi foglalkozásúak							
Közép-Magyarország	0,5	15,7	4,0	21,4	17,0	20,8	20,6
Közép-Dunántúl	4,6	51,7	5,2	18,8	3,9	8,1	7,7
Nyugat-Dunántúl	5,3	41,8	6,1	17,6	6,7	11,6	10,9
Dél-Dunántúl	9,5	39,1	5,7	20,3	5,2	9,4	10,8
Észak-Magyarország	5,1	45,1	6,0	20,4	5,7	7,9	9,8
Észak-Alföld	7,7	37,7	6,9	25,6	4,7	8,2	9,2
Dél-Alföld	8,6	36,0	7,2	23,3	5,4	8,9	10,6
Összesen	2,9	26,2	4,8	21,3	12,3	16,1	16,4

MÓDSZERTANI MEGJEGYZÉSEK

Vállalkozások:

Regisztrált vállalkozás: a megfigyelés időpontjában adminisztratív nyilvántartások szerint jogilag létező egység, azaz adószámmal rendelkező vállalkozás, beleértve az adott időpontban csőd-, felszámolási és végelszámolási eljárás alatt állókat is.

Egyéni vállalkozás: az egyéni vállalkozásról szóló törvény hatálya alá tartozókon kívül az üzletszerű gazdasági tevékenységet folytató, külön adószámmal rendelkező vállalkozók (pl. szellemi szabadfoglalkozásúak) is.

Társas vállalkozás: a kiadványban alkalmazott társas vállalkozás fogalmán az egyéni vállalkozás kivételével az összes többi vállalkozást értjük.

A gazdasági szervezeteknek a **tevékenység jellege szerinti osztályozása** a gazdasági tevékenységek 2003. január 1-jétől 2008. január 1-jéig érvényes egységes ágazati osztályozási rendszere (TEÁOR '03) alapján történt.

A tevékenységi osztályozásban a gazdasági szervezeteket főtevékenységük alapján sorolja be a KSH. A gazdasági szervezet statisztikai főtevékenysége az a tevékenység, amely az egységen belül a tényezőki költségen mért legnagyobb hozzáadott értéket hozza létre.

A gazdasági szervezetek **gazdálkodási forma szerinti csoportosítása** (röviden: GFO) a 2002. június 1-jétől érvényben lévő osztályozáson alapul.

Létszám-kategóriák: 2004. január 1-jétől a KSH bevezette a tevékenységi létszám fogalmát. A tevékenységi létszám a statisztikai elszámolásoknál a szervezet tevékenységében részt vevő, az adott munkáltatónál munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban álló személyek létszámát, valamint az egyéni vállalkozás tulajdonosát és a nem fizetett segítő családtagokat tartalmazza. Munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyon a bedolgozói és a megbízási szerződéssel létesített jogviszonyt, illetve a munkaviszony jellegű személyes közreműködéssel létesített tagsági viszonyt kell érteni.

Amennyiben a regisztrált egyéni vállalkozásoknak csak az alkalmazotti létszáma áll rendelkezésünkre, akkor azt 1-gyel megnövelve képezzük a tevékenységi létszámot. Társas vállalkozások esetében a létszámadat fenti meghatározásnak megfelelő módosítására jelenleg nem került sor.

Adatforrások: a gazdasági szervezetek esetében a Központi Statisztikai Hivatal adatgyűjtései és a gazdasági szervezetek regisztere (GSZR).

Az adatok a megyei/budapesti székhelyű vállalkozások adatait tartalmazzák.

Külföldi érdekeltségű vállalkozás: olyan jogi személyiségű vagy jogi személyiség nélküli vállalat, amelyben egy másik gazdaságban rezidens befektető a törzsrészesvények vagy szavazati jogok legalább 10%-ával, vagy ennek megfelelő részesedéssel rendelkezik. Az adatok a 10% alatti részesedésű és a külföldön tevékenységet végző, passzív pénzközvetítői funkciót betöltő vállalkozásokat nem tartalmazzák. Az ez alatti tulajdoni hányadokat – azok összecsúszásuktól függetlenül – portfólióbefektetésnek tekintjük

A külföldi tőke állományának meghatározásakor a külföldiek saját tőkéből való részesedését vettük alapul.

A külföldi érdekeltségű vállalkozások adatforrása az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatalhoz (APEH) benyújtott társaságiadó-bevallás.

Beruházás:

Beruházási tevékenység: a tárgyi eszközök beszerzése, létesítése, előállítás, a meglévő tárgyi eszközök bővítése, rendeltetésének megváltoztatása, átalakítása, felújítása, pótlása, az erdőnevelési munkák kivételével, valamint az üzembe helyezésig, a raktárba történő beszállításig felmerült mindazon tevékenység, amely az eszközhöz egyedileg hozzákapcsolható. **Tárgyi eszköz** az a vállalkozási és egyéb tevékenységet közvetlenül vagy közvetetten szolgáló, rendeltetés szerűen használatba vett (aktivált), tárgyasult (dologi) eszköz, amely a vállalkozási és egyéb termelőtevékenységet rendszeres használat mellett tartósan, legalább egy éven túl szolgálja. A beruházási tevékenység számbavétele teljesítményértéken történik.

Beruházás teljesítményértéke: tartalmazza a vételárat, a szállítási, raktározási, alapozási, szerelési, próbaüzemeltetési, üzembe helyezési költségeket, a beszerzéssel kapcsolatos közvetítői költségeket, bizományi díjakat, támogatásokat, adókat, vámköltségeket, az előzetesen felszámított le nem vonható forgalmi adót, valamint azokat az egyéb költségeket, amelyek a beruházott eszközökhöz egyedileg kapcsolhatók. Az előzetesen felszámított levonható általános forgalmi adó nem része a beruházási teljesítményértéknek.

Adatszolgáltatók: a teljes körű adatszolgáltatásra kötelezett és a reprezentatív megfigyelésbe bevont szervezetek. Teljes körű adatszolgáltatásra kötelezett: valamennyi 49 főnél többet foglalkoztató vállalkozás; létszám-kategóriától függetlenül a költségvetési és társadalombiztosítási szervezetek. Reprezentatív rétegzett mintavétellel történik az 5 és 49 fő között foglalkoztató vállalkozások megfigyelése.

Az adatok a megyei/budapesti székhelyű gazdasági szervezetek beruházásait tartalmazzák, függetlenül a beruházás helyétől.

Nettó árbevétel:

Értékesítés nettó árbevétele: A 19 fő feletti szervezetek teljes körűen megfigyelt, az 5-19 fős vállalkozások mintavételes adatszolgáltatás alapján becsült adatai 2007-ben 24 163 vállalkozásra vonatkoznak.

A megfigyelés azon vállalkozásokra terjedt ki, amelyek nem tartoznak a pénzügyi tevékenység, illetve a közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás nemzetgazdasági ágakba. Hasonlóan ez utóbbihoz az oktatás, valamint az egészségügyi és szociális ellátás területén is jelentős a költségvetési szervek szerepe, csupán a kisebb szervezetek csekély hányada működik valamely vállalkozási formában. Ezért e nemzetgazdasági ágak súlya minden mutató esetében rendkívül alacsony.

Alkalmazásban állók:

Alkalmazásban álló az a munkavállaló, aki a munkáltatóval munkavégzésre irányuló jogviszonyban áll s munkaszerződése, megállapodása alapján munkadíj ellenében munkavégzésre kötelezett. Az alkalmazásban állók statisztikai állományi létszáma magában foglalja a munkáltatóval munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló személyeket a munkából meghatározott okok miatt (szülési szabadság, gyes, gyed, betegség vagy fizetés nélküli szabadság miatt egy hónapot meghaladó távollét) távollévők és a munkaszerződés szerint 60 munkaóránál rövidebb munkaidőben foglalkoztatottak kivételével.

Az egyes adatok, mutatók tartalmára vonatkozóan bővebb információ, módszertani útmutató a megyei évkönyvekben, valamint a www.ksh.hu oldalon található.

FÜGGELÉK

A gazdasági tevékenységek egységes ágazati osztályozási rendszere (TEÁOR) (2003. január 1. — 2008. január 1. között érvényes)

- A, B MEZŐGAZDASÁG, VADGAZDÁLKODÁS, ERDŐGAZDÁLKODÁS,
HALGAZDÁLKODÁS
- C BÁNYÁSZAT
- D FELDOLGOZÓIPAR
  - DA Élelmiszer, ital, dohány gyártása
  - DB,DC Textilia, bőrtermék, lábbeli gyártása
  - DD,DE Fa-, papírtermékek gyártása, nyomdai tevékenység
  - DF-DH Vegyipar
  - DJ Fémalapanyag, fémfeldolgozási termék gyártása
  - DK-DM Gépipar
  - DN Máshova nem sorolt feldolgozóipar
- E VILLAMOSENERGIA-, GÁZ-, GŐZ, VÍZELLÁTÁS
- C,D,E IPAR
- F ÉPÍTŐIPAR
- G KERESKEDELEM, JAVÍTÁS
- H SZÁLLÁSHELY-SZOLGÁLTATÁS, VENDÉGLÁTÁS
- I SZÁLLÍTÁS, RAKTÁROZÁS, POSTA, TÁVKÖZLÉS
- J PÉNZÜGYI KÖZVETÍTÉS
- K INGATLANÜGYLETEK, GAZDASÁGI SZOLGÁLTATÁS
- L KÖZIGAZGATÁS, VÉDELEM, KÖTELEZŐ TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS
- M OKTATÁS
- N EGÉSZSÉGÜGYI, SZOCIÁLIS ELLÁTÁS
- O EGYÉB KÖZÖSSÉGI, SZEMÉLYI SZOLGÁLTATÁS
- P, Q EGYÉB TEVÉKENYSÉGEK

**A vállalkozások gazdálkodási forma szerinti osztályozása
(2002. június 1-je óta érvényes)**

- 1 Jogi személyiségű vállalkozás
  - 11 Jogi személyiségű gazdasági társaság
    - 112 Közös vállalat
    - 113 Korlátolt felelősségű társaság
    - 114 Részvénytársaság
    - 115 Európai részvénytársaság
  - 12 Szövetkezet
    - 121 Lakásszövetkezet
    - 122 Takaré- és hitelszövetkezet
    - 124 Mezőgazdasági szövetkezet
    - 125 Európai szövetkezet (SCE)
    - 129 Egyéb szövetkezet
  - 13 Egyéb jogi személyiségű vállalkozás
    - 131 Ügyvédi iroda
    - 132 Oktatói munkaközösség
    - 133 Vízitársulat
    - 134 Víziközmű-társulat
    - 135 Erdőbirtokossági társulat
    - 136 Végrehajtóiroda, végrehajtók közös irodája
    - 137 Közjegyzői iroda
    - 139 Egyéb, máshova nem sorolt jogi személyiségű vállalkozás
- 2 Jogi személyiség nélküli vállalkozás
  - 21 Jogi személyiség nélküli gazdasági társaság
    - 211 Közkereseti társaság
    - 212 Betéti társaság
  - 22 Jogi személyiség nélküli egyéb vállalkozás
    - 221 Polgári jogi társaság
    - 222 Művészeti alkotóközösség
    - 224 Építőközösség
    - 225 Társasház
    - 226 Külföldi székhelyű vállalkozás fióktelepe
    - 227 Külföldi székhelyű európai gazdasági egyesülés magyarországi telephelye
    - 229 Máshova nem sorolt, jogi személyiség nélküli vállalkozás
  - 23 Egyéni vállalkozás
    - 231 Vállalkozói igazolvánnyal rendelkező egyéni vállalkozás
    - 232 Egyéb engedéllyel rendelkező egyéni vállalkozás
    - 233 Adószámmal rendelkező magánszemély
    - 234 Egyéb piaci termelés
- 7 Egyéb gazdasági szervezet
  - 71 Állami gazdálkodó szervezet
    - 711 Állami vállalat
    - 719 Egyéb állami gazdálkodó szervezet
  - 72 Egyéb vállalat
    - 721 Leányvállalat
    - 722 Egyes jogi személyek vállalata
    - 724 Tröszt
    - 729 Egyéb, máshova nem sorolt vállalat
  - 73 Megszűnt gazdálkodási forma
    - 731 Gazdasági munkaközösség
    - 739 Egyéb megszűnt gazdálkodási forma